

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczuczyn na lata 2026-2034

Opracowanie:
Urząd Miejski w Szczuczynie,
Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie,
przy współpracy
instytucji i organizacji społecznych z terenu gminy.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	4
ROZDZIAŁ I: ANALITYCZNO-WPROWADZAJĄCY	7
1. Demografia, polityka prorodzinna i wspieranie rodziny	10
2. Sytuacja gospodarcza, przeciwdziałanie bezrobociu i reintegracja	19
OBSZARY SPOŁECZNE Z PROGNOZĄ ZMIAN	29
3. Edukacja, kultura i sport	29
4. Promocja i ochrona zdrowia	40
5. Bezpieczeństwo w gminie	49
6. Pomoc społeczna	55
7. Potencjał podmiotów i organizacji społecznych	64
ROZDZIAŁ II: LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH	67
ROZDZIAŁ III: STRATEGICZNO- PROGRAMOWY	79
1. Wizja, cele strategiczne i kierunki niezbędnych działań	79
2. Sposób realizacji strategii- harmonogram, wskaźniki, ramy finansowe	88
3. Zarządzanie i monitorowanie strategii	92
ZAKOŃCZENIE	95

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych to dokument polityki społecznej, który wskazuje cele i kierunki działania służące poprawie jakości życia mieszkańców gminy, zwiększeniu efektywności usług, pomocy i wsparcia, zapewnieniu godziwych warunków życia osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Zgodnie z zaleceniami legislacyjnymi, opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych należy do **zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym** (art. 16b. pkt 1i 2 oraz art. 17.1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004). Dokument poprzedniej strategii obowiązywał na lata 2017-2025.

W kwietniu 2025 podjęto decyzję o opracowaniu nowego dokumentu strategicznego oddającego aktualną sytuację społeczną i potrzeby gminy. Koordynator Strategii – Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie, opracował i przekazał pisma diagnostyczne do podmiotów, organizacji i instytucji, badające inne potrzeby i zasoby społeczne, dokonał analizy danych i programów zastanych na przestrzeni lat 2020-2024. W celu analizy porównawczej, wprowadzane dane do strategii zostały zebrane na dzień 31.12.2024 r. (był to zamknięty statystycznie okres sprawozdawczy dla wszystkich podmiotów).

W Strategii uwzględniono akty prawne, które mają istotny wpływ na planowanie zadań społecznych w przyszłości. Są to m.in.:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 o pomocy państwa w wychowaniu dzieci ,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,

- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usługspołecznych,
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- ustawa z dnia 12 marca 2022 o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktemzbrojnym na terytorium tego państwa i innych.

Dokonano również odniesienia do celów i kierunków działań zapisanych w dokumentach krajowych oraz regionalnych:

- Strategii na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju Kraju do 2030,
- Strategii Rozwoju Usług Społecznych do 2030, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.),
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030,
- Strategii Demograficznej 2040,
- Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030,
- Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027 z perspektywą do 2030,
- Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku,
- Zdrowa przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021-2027 z perspektywą do 2030,
- Strategii Rozwoju Województwa Podlaskiego 2030,
- Wojewódzkiej Strategii Polityki Społecznej do roku 2030,
- Programu Fundusze Europejskie dla Podlaskiego 2021-2027,
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Grajewskiego 2017-2025.

Podczas prac nad dokumentem wykorzystano dane i zapisy: raportów o stanie gminy za lata 2020-2024; Banku Danych Lokalnych GUS, informacji ze strony [www. https://www.polskawliczbach/Szczuczyn](https://www.polskawliczbach/Szczuczyn), a także Oceny Zasobów Pomocy Społecznej sporządzanej przez OPS z lat 2020-2024.

Strategia została przygotowana na okres do 2034 roku. Założony czas ma pozwolić na wprowadzenie lub rozszerzenie potrzebnych mieszkańcom usług społecznych w instytucjach i organizacjach na terenie gminy, w tym przy wykorzystaniu okresu finansowania z EU.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczuczyn na lata 2026-2034 składa się z 3 rozdziałów, wstępu i zakończenia.

Przedstawiają one kolejno, zgodnie z wytycznymi art. 16b ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, diagnozę sytuacji w gminie, tendencje i prognozy zmian społecznych

w rozdziale I. Diagnoza sytuacji społecznej określa zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1-14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Rozdział II prezentuje aktualną listę usług społecznych, skierowaną do mieszkańców, realizowaną przez podmioty publiczne i niepubliczne.

Rozdział III zawiera część strategiczną- programową, która określa misję, cele strategiczne, kierunki zmian, niezbędne usługi społeczne dla mieszkańców. Zawiera też harmonogram ze wskaźnikami realizacji działań oraz ramy finansowe i sposoby zarządzania wdrażaniem strategii. Ostatni podrozdział opisuje monitoring i ewaluację dokumentu.

Zgodnie z planowaniem strategicznym, realizowane przez gminę Szczuczyn plany i programy społeczne, w tym: program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, wspierania rodziny, przeciwdziałania przemocy domowej, współpracy z organizacjami pozarządowymi zostały ujęte w harmonogramie.

Zapisy, cele i kierunki działania projektowane w **Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczuczyn na lata 2026-2034** jako dokumentu nadrzędnego będą uwzględniane przy tworzeniu innych dokumentów planistycznych i programowych.

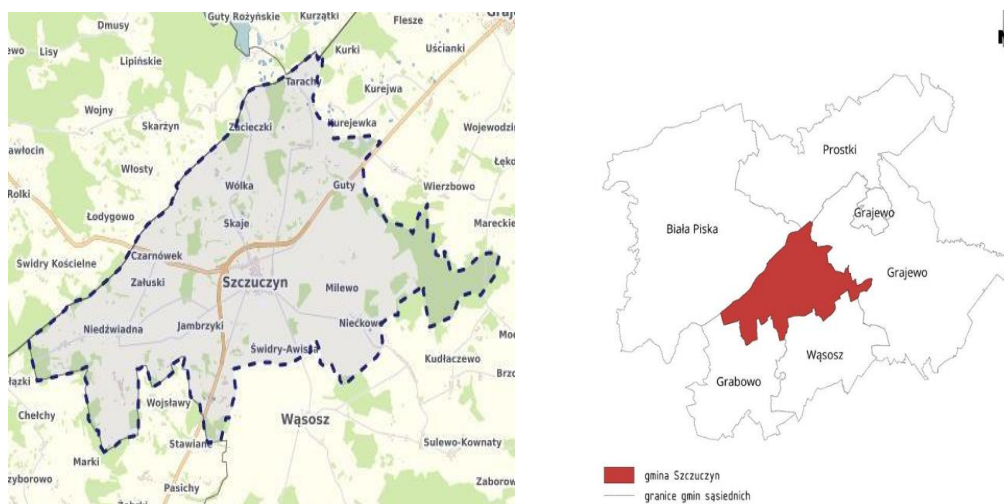
ROZDZIAŁ I: ANALITYCZNO-WPROWADZAJĄCY

Gmina Szczuczyn to gmina miejsko - wiejska, położona w północno-zachodniej części województwa podlaskiego, w powiecie grajewskim. Gmina graniczy od północy i zachodu z gminą Biała Piska (woj. warmińsko-mazurskie), od wschodu z gminą Grajewo, od południa z gminami Wąsosz (powiat grajewski) i Grabowo (powiat kolneński).

Obszar gminy zajmuje powierzchnię 116 km² (w tym miasto 13 km²), liczba ludności na dzień 31.12.2024 r. wynosiła 5740 osób (w tym 3071 osoby zamieszkiwały miasto), przy średniej gęstości zaludnienia 48,6 os/km².

Podstawowym działem gospodarki gminy i głównym źródłem dochodu mieszkańców jest rolnictwo oparte o indywidualną własność gospodarstw. O atrakcyjności Gminy świadczą posiadane przez nią tereny inwestycyjne skupiające inwestorów.

Rysunek 1. Położenie gminy

Miasto Szczuczyn leży nad rzekami Wissą i Księżanką, rozciąga się na terenie Niziny Północno-Podlaskiej w rejonie Wysoczyzny Kolneńskiej, tworząc część rolniczego obszaru „Zielonych Płuc Polski”. Przez miasto przebiega, ważny dla turystyki i gospodarki, szlak komunikacyjny Warszawa-Augustów. Dzięki korzystnemu położeniu oraz powstającej trasie Via Baltica miasto jest atrakcyjne do prowadzenia działalności produkcyjnej i przemysłowej.

Przez gminę prowadzi 6 szlaków turystyki rowerowej.

Na terenie gminy działają :

- Urząd Miejski w Szczuczynie,

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie,
- Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szczuczynie,
- Szkoła Podstawowa im. Zesłańców Sybiru w Niedźwiadnej,
- Zespół Szkół im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Szczuczynie,
- Zespół Szkół w im. Bolesława Podedwornego w Nieckowie,
- Biblioteka - Centrum Kultury w Szczuczynie,
- Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur im. Jarosława Augustowskiego w Szczuczynie oraz Fundacja Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur,
- Centrum Muzealno -Warsztatowe w Szczuczynie,
- MLUKS „GWIAZDA” przy UM w Szczuczynie,
- Wielobranżowe Przedsiębiorstwo Komunalne – Towarzystwo Budownictwa Społecznego Spółka z o.o. ,
- Społeczna Inicjatywa Mieszkaniowa KZN – Podlaskie Sp. z o.o.

Miejscowość Szczuczyn pełni funkcję lokalnego ośrodka rozwoju, usług w zakresie administracji samorządowej i gospodarczej.

Gmina podzielona jest na 29 sołectw:

1. Sołectwo Bęćkowo
2. Sołectwo Brzeźno
3. Sołectwo Bzury
4. Sołectwo Chojnowo
5. Sołectwo Czarnowo
6. Sołectwo Czarnówek
7. Sołectwo Danowo
8. Sołectwo Dołęgi
9. Sołectwo Gutki
10. Sołectwo Guty
11. Sołectwo Jambrzyki
12. Sołectwo Koniecki Małe
13. Sołectwo Koniecki Rostroszewo
14. Sołectwo Kurki
15. Sołectwo Lipnik
16. Sołectwo Mazewo
17. Sołectwo Milewo

18. Sołectwo Niećkowo
19. Sołectwo Niedźwiadna
20. Sołectwo Niedźwiedzkie
21. Sołectwo Obrytki
22. Sołectwo Rakowo
23. Sołectwo Skaje
24. Sołectwo Sokoły
25. Sołectwo Świdry-Awissa
26. Sołectwo Tarachy
27. Sołectwo Wólka
28. Sołectwo Zacieczki
29. Sołectwo Załuski

Dane: Raport o stanie gminy Szczuczyn za 2024 rok

Według stanu na dzień 31 grudnia 2024 roku gmina Szczuczyn była właścicielem 79 lokali mieszkalnych mieszczących się w 29 budynkach mieszkalnych.

W 2024 roku ¹ oddano do użytku 28 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 4,85 nowych lokali. Była to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Szczuczyn to 1973 nieruchomości. WIELOBRANŻOWE PRZEDSIĘBIORATWO KOMUNALNE – TOWARZYSTWO BUDOWNICTWA SPOŁECZNEGO Sp. z o.o. rozpoczęło w 2024 roku budowę budynku 22 mieszkalnego wielorodzinnego.

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 97,92% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 89,51% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 86,72% mieszkań posiada łazienkę, 80,23% korzysta z centralnego ogrzewania, a 0,71% z gazu sieciowego.

Rok 2024 to był czas przebudowy zarządzanej przez Spółkę Oczyszczalni ścieków. Jej ukończenie pozwoli przyjmować ponad dwukrotnie większą ilość ścieków komunalnych, co zaspokoi potrzeby klientów indywidualnych jak też przedsiębiorców.

¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#nieruchomosci

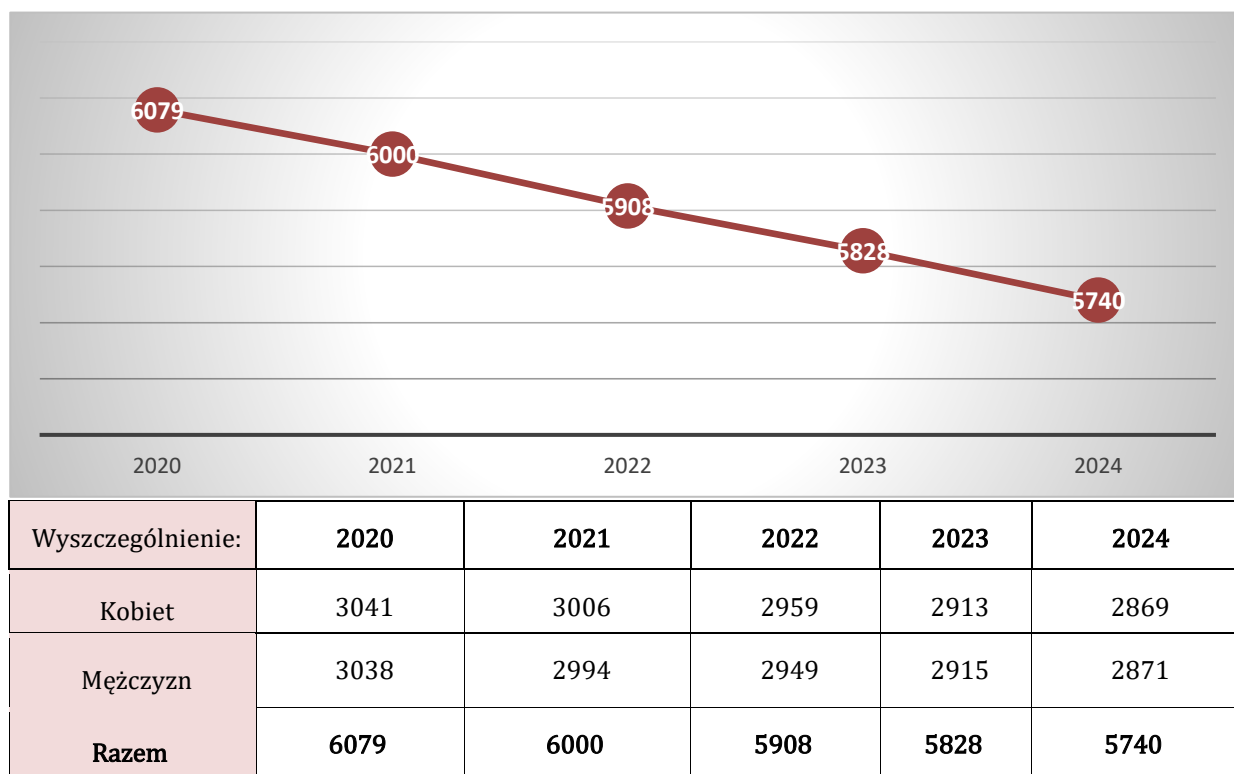

1. DEMOGRAFIA, POLITYKA PRORODZINNA I WSPIERANIE RODZINY

Wg danych Urzędu Miejskiego w Szczuczynie na dzień 31.12.2024 roku liczba mieszkańców zameldowanych wyniosła 5740 osób.

Pod względem ilości mieszkańców gmina była stosunkowo nisko zaludniona, zamieszkiwało ją 11,8% ludności powiatu. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła – 48,6 osób na km², co stanowiło mniej niż średnia zaludnienia w województwie podlaskim w 2024 roku (60 osób na kilometr²) oraz mniej od średniej krajowej równej 122 os./km².

Tabela 1: Stan ludności gminy na przestrzeni lat 2020-2024

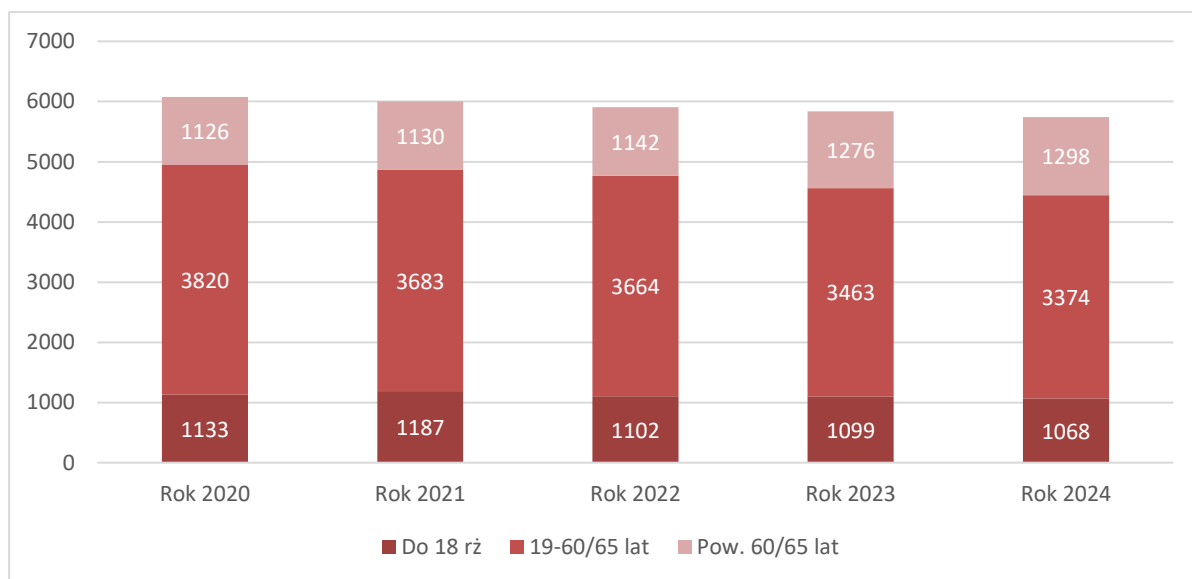

Dane: Urząd Statystyczny, BDL

W analizowanych latach 2020-2024 liczba ludności gminy Szczuczyn spadła o 5,6%, czyli o **339 osób**. Największy spadek odnotowano wśród dorosłych w wieku produkcyjnym. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła.

Gminę dotknął niekorzystny trend związany z depopulacją, czyli kurczeniem się liczby mieszkańców.

Wykres 1: Grupy wiekowe ludności

Dane: Raporty o stanie gminy za lata 2020-2024

Szczuczyn 2022

Wśród mieszkańców w 2024 roku 18,6 % stanowiły dzieci i młodzież. W wieku produkcyjnym gminę zamieszkiwało 58,8% oraz 22,6% w wieku poprodukcyjnym. W odniesieniu do ogólnopolskiej tendencji powiększania się grupy osób w wieku senioralnym, gmina w latach 2020 -2024 wykazywała podobne tendencje.

Liczba osób starszych w populacji przyczynia się do zwiększenia liczby osób niepełnosprawnych. Starsze grupy wiekowe były bardziej narażone na ryzyko niepełnosprawności –prawie 60% niepełnosprawnych było wśród osób po 55 r. życia. Proces starzenia się lokalnej społeczności wynika także z pozytywnej przesłanki – wydłużania się średniego czasokresu życia.

Zgodnie z założeniami, przewidywane są w Polsce² największe zmiany w natężeniu zgonów wśród mężczyzn w wieku 40-64 lata, wśród kobiet w wieku 50-59 oraz w najmłodszych rocznikach wieku. Prognozowane przeciętne dalsze trwanie życia mężczyzn wzrośnie od poziomu do 77,1 w 2035, zaś kobiet do 82,9 w 2035 r. Nadal będzie utrzymywać się nadumieralność mężczyzn, jednak jej skala będzie znacznie mniejsza. Niezbędna jest edukacja i rozwój usług wsparcia związany z przygotowaniem grup wiekowych na kryzysy środowiskowego, jak COVID-19.

² Prognoza ludności Polski, GUS, 2008-2035

Średni wiek mieszkańców wynosi 41,9 lat i był porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa podlaskiego oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski³.

Gmina odnotowała ujemny przyrost naturalny, najniższy w 2024 roku.

Tabela 2: Przyrost naturalny w gminie Szczuczyn

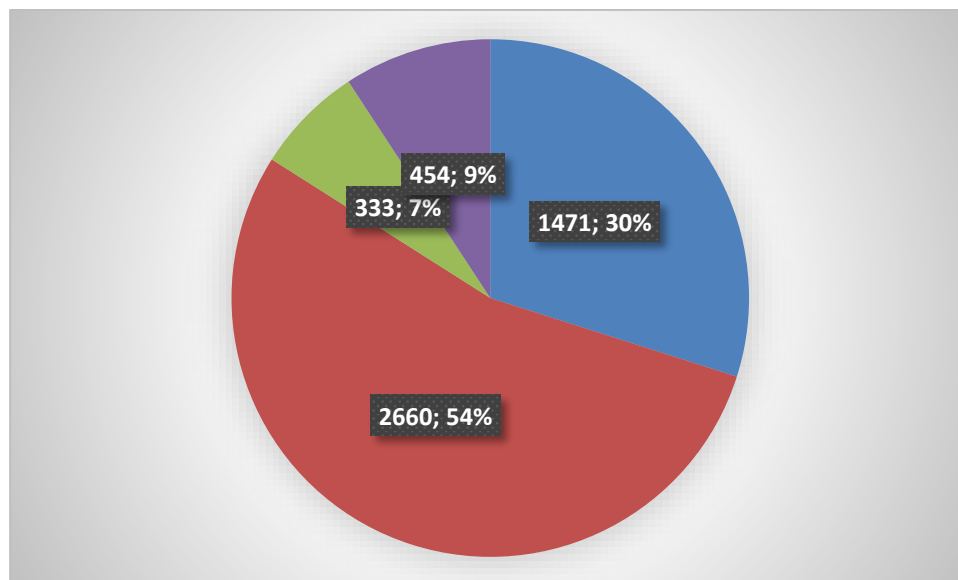
Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024
Urodzenia	41	58	46	38	45
Zgony	83	94	82	79	46
Przyrost naturalny	-42	-36	-36	-41	-1

Dane: Opracowanie własne na podstawie Raportów o stanie gminy

Mieszkańcy gminy Szczuczyn⁴ zawarli w 2024 roku 21 małżeństw, co odpowiada 3,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to wartość porównywalna do wartości dla województwa podlaskiego oraz mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców.

1471 mieszkańców gminy Szczuczyn było stanu wolnego, 2660 żyło w małżeństwie, 333 mieszkańców było po rozwodzie, a 454 to wdowy/wdowcy.

Wykres 2: Struktura mieszkańców gminy Szczuczyn wg stanu cywilnego

Dane: <https://www.polskawliczbach.pl/gminaszczuczyn>

³ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#dane-demograficzne

⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#dane-demograficzne

Polityka senioralna, prorodzinna i wspieranie rodziny

Samorząd gminy podejmował działania usługowe, infrastrukturalne oraz realizował celowe programy/projekty społeczne w odpowiedzi na wyzwania i potrzeby demograficzne.

Dla wszystkich mieszkańców prowadzono 15 świetlic wiejskich w miejscowościach: Bęckowo, Bzury, Brzeźno, Danowo, Dołęgi, Czarnowo, Jambrzyki, Niedźwiedzkie, Nieckowo, Skaje, Świdry-Awissa, Lipnik, Guty, Rakowo i Kurki.

Biblioteka - Centrum Kultury skupiała wokół siebie zarówno młodzież jak i seniorów, pasjonatów i kolekcjonerów, lokalnych liderów i wolontariuszy, którym bliska była lokalna historia, tradycja, słowo pisane oraz rozwój regionu i jego mieszkańców. Rokrocznie wdrażano usługi, odpowiadające na aktualne potrzeby, w tym wydarzenia, koncerty, mini projekty, festiwale, pikniki, warsztaty i wydarzenia.

W celu poprawy jakości życia osób i rodzin mieszkających na obszarze gminy realizowane były modernizacje, w tym: ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej dla mieszkańców, budowy małej architektury, placów zabaw. Wykorzystano środki funduszu sołeckiego na zagospodarowanie działek gminnych na cele rekreacyjno-sportowe, doposażenie, utworzenie i rozbudowę placów zabaw, siłownie plenerowe, altanki, na remonty, doposażenie świetlicy wiejskiej i zakup materiałów.

Potrzebujący mieszkańcy mogli korzystać z programu „Posiłek w szkole i domu” oraz pomocy żywnościowej. W ramach programu z posiłków w szkole korzystało 124 uczniów, 25 rodzinom, którym brak było możliwości w zapewnieniu gorącego posiłku udzielono zasiłku celowego na zakup żywności. Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie we współpracy z Caritas Diecezji Łomżyńskiej zapewnił 202 osobom z terenu Gminy Szczuczyn pomoc żywnościową w formie paczki żywnościowej, w ramach Programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus Podprogram 2023.

Punkt Konsultacyjny z siedzibą w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczuczynie realizował usługi psychologa oraz terapeuty ds. uzależnień.

Rodziny i osoby korzystały z dofinansowania w formie dodatków gazowych, węglowych, elektrycznych, Czyste Powietrze i mieszkaniowych.

Na rzecz populacji osób starszych, gmina podejmowała działania w celu integracji i pomocy w środowisku lokalnym. Na terenie Gminy Szczuczyn funkcjonował na potrzeby osób starszych "Klub Senior +" do którego uczęszczało w 2020 roku 20 seniorów w wieku >60 lat.

Centrum Muzealno-warsztatowe, którego jednostką prowadzącą była parafia w partnerstwie ze Związkiem Strzeleckim „Strzelec” Organizacja Społeczno – Wychowawcza Jednostka Strzelecka 1011 oraz z gminą Szczuczyn realizowały w 2022 roku projekt mający na

celu aktywizację osób w wieku emerytalnym. W ramach zadania 40 osób z terenu gminy przez okres 12 m-cy brało udział w zajęciach tematycznych (tj. warsztaty artystyczne, muzyczne, taneczne, sportowe, edukacyjne).

Na potrzeby seniorów i osób z niepełnosprawnościami realizowano **program teleopieki domowej**, a na potrzeby rodzin z osobami z niepełnosprawnościami usługi **asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością oraz opiekę wytchnieniową** poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie odciążenia od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienia czasowego zastępstwa.

Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał też **specjalistyczne usługi opiekuńcze** (w roku 2024 dla 7 osób z zaburzeniami psychicznymi oraz dla 2 osób usługi opiekuńcze). W ramach zadań własnych realizowana była pomoc w formie **opłaty gminy za pobyt w domu pomocy społecznej**. Z terenu Gminy Szczuczyn w 2024 r. w Domach Pomocy Społecznej przebywało 6 osób wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby i niepełnosprawności.

Grupa seniorów, z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego będzie wymagała dostosowania do jej potrzeb odpowiedniej sfery usług społecznych, w tym zabezpieczenia socjalnego, w związku z postępującym ubożeniem gospodarstw jednoosobowych .

W obszarze wsparcia rodzin z dziećmi przygotowano projekt i rozpoczęto budowę **Żłobka Miejskiego w Gminie Szczuczyn**, inwestycji dla rodziców wracających na rynek pracy po wykorzystaniu urlopów macierzyńskich, tacierzyńskich czy wychowawczych.

Gmina wspierała też uczniów poprzez stypendia **szkolne**. **W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. wydano łącznie 190 decyzji.**

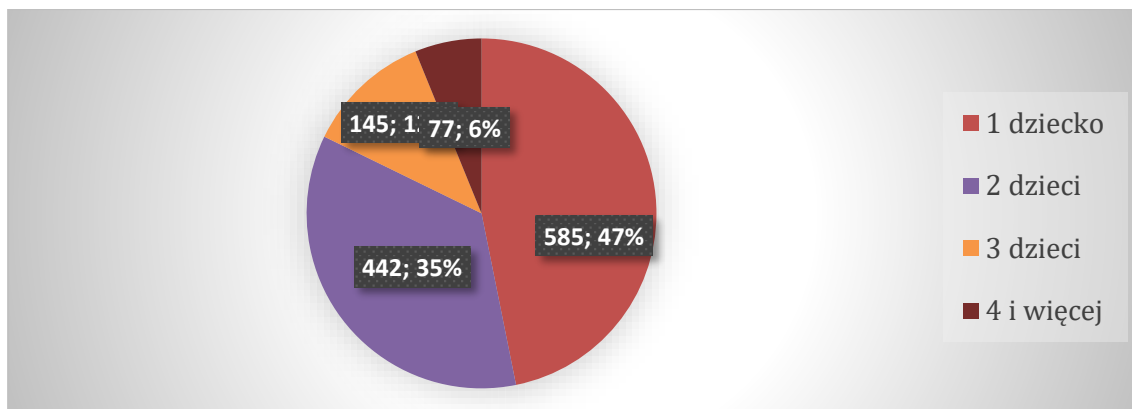
Rodziny wielodzietne mogły otrzymać **Kartę Dużej Rodziny** uprawniającą do ulg (25 rodzin w 2024 roku), a przeżywające trudności opiekuńczo-wychowawcze skorzystać z usługi **asystenta rodziny** zatrudnionego w OPS.

W ramach wsparcia rodzin **Ośrodek Pomocy Społecznej** realizował zadania w zakresie świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wsparcie dla kobiet z tytułu urodzenia dziecka z ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniem albo nieuleczalną chorobą zagrażającą życiu „Za życiem”, programu rządowego Dobry Start. Celem systemu pomocy rodzinie wprowadzonego ustawą o świadczeniach rodzinnych było stworzenie spójnego wsparcia rodziny znajdującej się w trudnej sytuacji materialnej, wychowującej dzieci uczęszczające do szkoły - w tym niepełnosprawne. **W 2024 roku współfinansowano pobyt 3 dzieci w pieczy zastępczej.**

Gmina Szczuczyn w 2021 roku wśród rodzin posiadała **1241 rodzin z dziećmi (78,8% wszystkich rodzin w gminie)**. Przeciętna liczebność dzieci w rodzinach wynosiła 1,79 w roku

2021⁵. 585 rodzin z dziećmi stanowiły rodziny z jednym dzieckiem, 442 z dwójką dzieci, rodziny posiadające co najmniej 3 dzieci – 145, zaś 4 i więcej wychowywało się w 77 rodzinach.

Wykres 3: Rodziny z dziećmi w gminie

Dane: NSPLiM, GUS BDL, 2021

W latach 2020-2024 wzrosła liczba osób z niepełnosprawnościami oraz ilość wypłacanych świadczeń z tego tytułu w OPS w Szczuczynie.

Liczba świadczeń: świadczenie pielęgnacyjne, zasiłek pielęgnacyjny, zasiłek pielęgnacyjny dla niepełnosprawnego dziecka, dla osoby niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 lat o różnych stopniach niepełnosprawności, zasiłek pielęgnacyjny dla osób, które ukończyły 75 lat, specjalny zasiłek opiekuńczy

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	112	88	104	86	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	413	438	433	398	410	411	464
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	266	267	246	254	287	348	348
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 229	1 299	1 178	1 140	1 231	1 402	1 435
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	550	594	499	478	510	545	544
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	0	0	0	10	24	98	79
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 628	1 687	1 633	1 735	1 868	2 084	2 092
Świadczenie pielęgnacyjne	287	300	351	509	637	682	638

Liczba świadczeń

Dane: OZPS OPS Szczuczyn 2024

Trudności rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością wspierała dostępność do usług specjalistycznych w ramach programu „Za życiem”, rehabilitacja, wczesne wspomaganie, asystencja. W odpowiedzi na te potrzeby organizowana była pomoc pedagogiczna, psychologiczna i specjalistyczna przez szkoły i przedszkola, Poradnie Psychologiczno-

⁵ Dane Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań, 2021, BDL GUS

Pedagogiczne, prowadzące wsparcie i pomoc terapeutyczną dla dzieci i młodzieży tego wymagających.

W 2024 roku w przedszkolu i szkołach gminnych uczniowie ze specjalnymi potrzebami otrzymywali dodatkowe wsparcie polegające na udziale w zajęciach rewalidacyjnych, indywidualnych, korekcyjnych, kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych.

Poza działalnością instytucji i organizacji gminnych na rzecz dzieci, rodzin i społeczności, samorząd gminy wykazywał się aktywnością we współpracy z instytucjami wspierającymi jej działania w obszarze polityki prorodzinnej i wspierania rodziny.

Burmistrz i Rada Miejska corocznie wspierali realizację zadań publicznych organizacji pozarządowych i innych podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznym i wolontariacie. W otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego w zakresie upowszechniania kultury fizycznej i sportu w 2024 r. uczestniczyło i otrzymało wsparcie 3 spośród zarejestrowanych organizacji:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy „WISSA” ,
- Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „GWIAZDA” przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie,
- Stowarzyszenie „Nasz Szczuczyn”.

W celu pozyskiwania bieżącej współpracy z innymi samorządami, tworzenia partnerstw i pozyskiwania źródeł finansowania na rzecz mieszkańców Gmina Szczuczyn należała do Stowarzyszenia Samorządów Dorzecza Biebrzy, Związku Gmin Wiejskich Województwa Podlaskiego oraz Lokalnej Grupy Działania Biebrzański Dar Natury.

WNIOSKI

- W latach 2020–2024 liczba mieszkańców gminy Szczuczyn spadła o 5,6% (z 6079 do 5740 osób), co potwierdza utrzymującą się tendencję depopulacyjną.
- Spadek liczby ludności dotyczył głównie osób w wieku produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym, co wskazuje na starzenie się populacji.
- Udział osób w wieku poprodukcyjnym w strukturze demograficznej gminy wynosił 22,6%, co jest wyższe niż średnia krajowa.
- Przyrost naturalny był ujemny, osiągając najniższy poziom w 2023 roku (-41), z poprawą w 2024 roku (-1).
- Średni wiek mieszkańca (41,9 lat) odpowiada średniej regionalnej i krajowej, ale wykazuje tendencję wzrostową.

- **78,8% rodzin w gminie** to rodziny z dziećmi, przeciętna liczba dzieci wynosiła **1,79**, a struktura rodzin wskazuje na utrzymujący się model 2-dzieciący.
- **Wzrosła liczba dzieci i rodziców z niepełnosprawnością**, co generuje większe zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze i asystenckie.
- Gmina wykazuje **dobrze rozwinięty system wsparcia rodzin, seniorów i osób z niepełnosprawnością**, wykorzystując m.in. fundusze krajowe i europejskie.
- **Rozbudowa infrastruktury społecznej (żłobek, świetlice, place zabaw, projekty kulturalne)** przyczynia się do wzmacniania więzi lokalnych i aktywizacji mieszkańców.

TENDENCJE I PROGNOZY

- **Starzenie się społeczeństwa** pozostanie głównym trendem demograficznym, z dalszym wzrostem udziału osób 60+.
- **Ujemny przyrost naturalny** może się utrzymać, choć jego skala będzie maleć dzięki wsparciu polityki prorodzinnej.
- **Migracje młodych osób do większych miast** pozostaną wyzwaniem dla lokalnego rynku pracy i usług publicznych.
- **Rosnąca liczba osób starszych i z niepełnosprawnościami** zwiększy potrzebę rozwijania lokalnych usług opiekuńczych i zdrowotnych.
- **Zwiększy się zapotrzebowanie na dostępne usługi żłobkowe i przedszkolne** – szczególnie po uruchomieniu nowego żłobka.
- **Aktywność organizacji pozarządowych i sołectw** oraz dobra współpraca z OPS stanowią trwały potencjał do dalszego rozwoju lokalnej polityki społecznej.
- **Zróżnicowanie demograficzne między sołectwami** wymaga terytorialnie zróżnicowanego podejścia do planowania usług społecznych.

REKOMENDACJE

1. **Wzmacniać działania na rzecz zatrzymania odpływu ludności** – szczególnie młodych osób – poprzez rozwój infrastruktury, mieszkania i lokalne miejsca pracy.
2. **Kontynuować inwestycje w opiekę nad dziećmi i seniorami**, w tym prowadzenie żłobka miejskiego i rozwój Klubu Senior+.
3. **Rozszerzyć lokalne usługi środowiskowe**: teleopieka, usługi sąsiedzkie, opieka wytchnieniowa, asystenci osobisty i rodziny.
4. **Zintensyfikować działania profilaktyczne i edukacyjne** – wsparcie zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie samotności i uzależnieniom.

5. **Zwiększyć dostęp do rehabilitacji, pomocy psychologicznej i edukacji specjalnej dla dzieci z niepełnosprawnością.**
6. **Utrwalać współpracę z NGO i sołectwami,** wykorzystując ich potencjał w diagnozowaniu i odpowiadaniu na lokalne potrzeby.
7. **Prowadzić systematyczny monitoring demograficzny** i aktualizować dane społeczno-gospodarcze co 2–3 lata, by skutecznie reagować na zmiany.

2. SYTUACJA GOSPODARCZA, PRZECIWDZIAŁANIE BEZROBOCIU I REINTEGRACJA

W 2024 roku 33,9% aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Szczuczyn pracowało w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 27,5% w przemyśle i budownictwie, a 13,4% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,1% pracowało w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)⁶.

Podstawowym działem gospodarki gminy i głównym źródłem dochodu mieszkańców było rolnictwo oparte o indywidualną własność gospodarstw, jednakże rozwój technologiczny oraz inwestycje w infrastrukturę stanowił siłę napędową rozwoju gminy.

W strukturze użytkowania gruntów gminy użytki rolne zajmowały ok. 9 183 ha, czyli 79,5% powierzchni (pow. gminy 11 553 ha), lasy i grunty leśne ok. 1 850–1 865 ha (ok. 16% powierzchni; lesistość 15,9%). Zdecydowana większość użytków rolnych pozostawała w rękach prywatnych (gospodarstwa indywidualne). Na terenie gminy Szczuczyn dominowały gleby klas IV–V (lokalnie VI); lepsze kompleksy gleb występowały dalej od zwartej zabudowy, głównie na wschód i zachód od miasta.

Warunki rozwoju rolnictwa były umiarkowanie dobre dzięki znacznemu udziałowi gleb brunatnych i kompleksów żyznych (bardzo dobrych, dobrych i słabych). Profil produkcji był dostosowany przede wszystkim do hodowli bydła (mlecznego i opasowego) oraz trzody chlewnej, co odpowiadało rolniczemu charakterowi gminy i całego powiatu grajewskiego⁷.

Dokumenty wskazują na **przewagę sektora prywatnego** w użytkach rolnych (gospodarstwa indywidualne). Według danych GUS BDL w 2020 roku funkcjonowało na terenie gminy 574 gospodarstwa, w tym najwięcej 44% stanowiły duże gospodarstwa powyżej 15 ha.

Tabela 4: Struktura gospodarstw rolnych w gminie

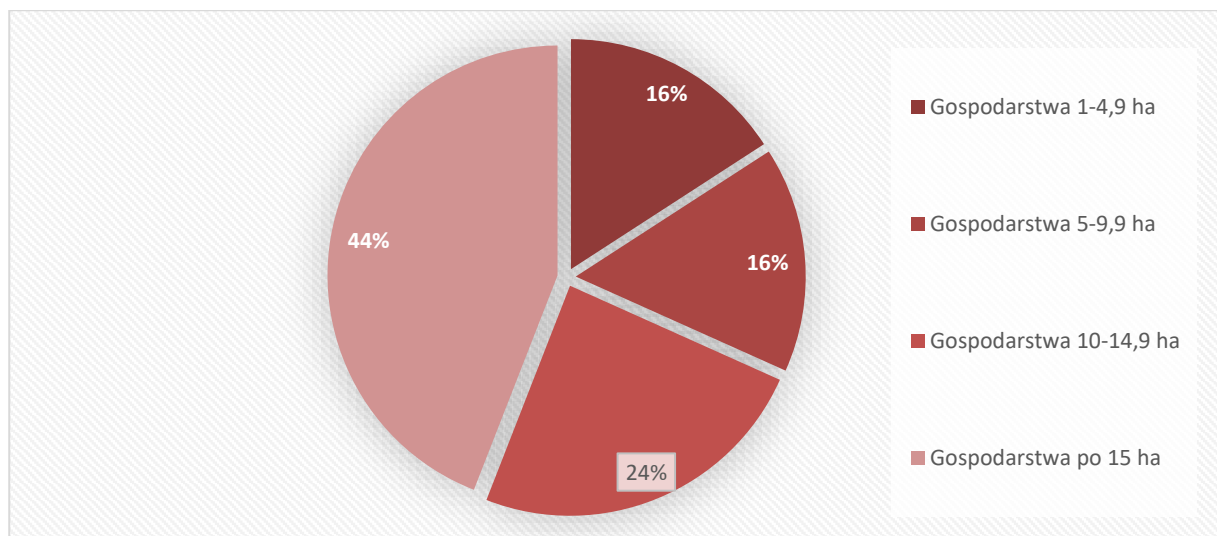
Wielkość gospodarstwa	Liczba gospodarstw rolnych
gospodarstwa rolne ogółem; 1 – 4,99 ha	91
gospodarstwa rolne ogółem; 5 – 9,99 ha	91
gospodarstwa rolne ogółem; 10 – 14,99 ha	139
gospodarstwa rolne ogółem; 15 ha i więcej	253
Razem	574

Dane: Opracowanie własne, NSR 2020, BDL GUS

⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#rynek-pracy

⁷ bip-um.szczuczyn, plstgrajewo.wrotapodlasia.pl, Archiwum GDDKiA, Program Rozwoju Powiatu Grajewskiego 2025–2031, bip.starostwograjewo.pl

Wykres 4: Wielkość gospodarstw rolnych

Dane: Opracowanie własne, NSR 2020, BDL GUS

Gospodarstwa indywidualne, gdzie końcowa produkcja rolnicza przeznaczona była na sprzedaż	517
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z działalności rolniczej	353
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z działalności pozarolniczej	38
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z pracy najemnej	78
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z emerytury i renty	31
Gospodarstwa domowe, w których ponad 50% dochodów ogółem stanowiły dochody z niezarobkowych źródeł utrzymania poza emeryturą i rentą	7

Dane: Opracowanie własne, NSR 2020, BDL GUS

W latach 2020–2024 w gminie **Szczuczyn** utrzymywała się **tendencja spadkowa liczby gospodarstw rolnych**, typowa dla całego powiatu **grajewskiego** i województwa **podlaskiego**. Zjawisko to wynikało głównie z procesu konsolidacji gruntów, starzenia się właścicieli oraz ograniczonego następstwa pokoleń w rolnictwie.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020 i analiz GUS, w powiecie **grajewskim** liczba gospodarstw indywidualnych zmniejszyła się w latach 2010–2020 o ponad 12%, a po 2020 roku trend ten utrzymywał się na poziomie około 2–3% rocznie. Szacuje się, że w gminie **Szczuczyn** w latach 2020–2024 liczba aktywnych gospodarstw spadła o ok. 8–10%, przy jednoczesnym wzroście średniej powierzchni użytków rolnych do ponad 13 ha.

Spadek liczby gospodarstw najmniejszych, o powierzchni poniżej 5 ha, rekompensowany był wzrostem liczby gospodarstw średnich i większych, prowadzących zmodernizowaną,

towarową produkcję mleczną i zwierzęcą. Trend ten świadczył o postępującej koncentracji produkcji rolnej i przechodzeniu części mieszkańców obszarów wiejskich do działalności pozarolniczej lub usługowej.

Pomimo spadku liczby gospodarstw indywidualnych obserwuje się **wzrost ich średniej powierzchni oraz stopniową modernizację techniczną i organizacyjną**. Produkcja rolna opierała się głównie na hodowli bydła mlecznego i opasowego oraz trzody chlewnej, a także uprawach zbóż, ziemniaków i roślin pastewnych.

Rolnictwo coraz częściej uzupełniały inicjatywy agroturystyczne, pszczelarskie i ekologiczne, wpisujące się w trend dywersyfikacji działalności rolniczej. Jednocześnie dynamicznie rozwijał się sektor pozarolniczy – aktywne podmioty gospodarcze, w tym mikroprzedsiębiorstwa usługowe, handlowe, transportowe i budowlane, co wskazywało na stopniową zmianę struktury lokalnej gospodarki w kierunku większej różnorodności ekonomicznej i przedsiębiorczości mieszkańców.

Dzięki korzystnemu położeniu oraz powstającej trasie Via Baltica miasto było atrakcyjne do prowadzenia działalności produkcyjnej i przemysłowej.

Największymi przedsiębiorstwami działającymi na terenie gminy Szczuczyn w roku 2024 były:

- Torpol Sp. z o.o. zajmująca się produkcją worków papierowych,
- Hartika Sp. z o.o. będąca polskim producentem systemu drewna kompozytowego do budowy tarasów i ogrodzeń,
- Zakłady Mięsne „Zakrzewscy” rodzinna firma należąca dziś do czołówki polskich producentów mięsa,
- PROST-KEY Packaging Sobolewscy Sp. j. branża produkcji opakowań z tekstury falistej i litej,
- AMG Partner Zakład Ślusarsko – Spawalniczy.

Podmioty gospodarcze funkcjonujące na terenie gminy to przede wszystkim małe i średnie zakłady rodzinne. Do wiodących branż w gminie zaliczyć należy: usługi ogólnobudowlane, handel i naprawy pojazdów samochodowych.

Zgodnie z danymi udostępnionymi w Bazie Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego (www.stat.gov.pl) na obszarze gminy w 2024 roku zarejestrowanych było 423 przedsiębiorstwa. Zdecydowanie dominowały firmy z sektora prywatnego- 386, co stanowiło 91% spośród nich 314 podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Na podstawie analizy danych można stwierdzić, że na przestrzeni lat 2020-2024 dynamika przedsiębiorczości była wzrostowa. Obserwowano stały trend w zakładaniu nowych działalności gospodarczych, w latach 2020-2024 rejestrowano ponad 30 nowych podmiotów. Najwięcej było mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników (400 podmiotów).

Wzrosła liczba organizacji pozarządowych (z 16 do 21). Wnosiły one nowe rozwiązania, usługi społeczne i włączanie się w partnerstwa.

W gminie przedsiębiorczość rozwijała się zdecydowanie szybciej niż w pozostałych jednostkach terytorialnych - tak wynika z danych dotyczących liczby podmiotów wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców.

3,1% (13) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 25,5% (106) podmiotów, a 71,3% (296) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność⁸

Tabela 5: Przedsiębiorczość w gminie

Wyszczególnienie	2020	2021	2022	2023	2024	Tendencja
Podmioty gospodarki narodowej ⁹						
Ogółem	366	382	397	415	423	Wzrost
Nowo zarejestrowane w roku	38	35	32	37	38	
Sektor publiczny						
Ogółem	21	20	20	20	21	Stabilnie
Państwowe i samorządowe jednostki prawa budżetowego	17	16	16	16	17	
Sektor prywatny						
Ogółem	338	353	367	383	386	Wzrost
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	283	294	306	317	314	
Spółki handlowe	7	10	11	12	12	
Spółdzielnie	3	3	3	3	3	
Stowarzyszenia, fundacje i organizacje społeczne	16	16	17	19	21	Wzrost

Dane: opracowanie własne, Bank Danych Lokalnych GU

⁸ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#rejestr-region

⁹ Podmioty wg sektorów własnościowych (Wymiary: Rodzaje podmiotów gospodarki narodowej) - Nie są prezentowane wszystkie formy prawne podmiotów, dlatego dane liczbowe nie sumują się na sektor ogółem. Dla pozycji "podmioty gospodarki narodowej ogółem" oraz "sektor publiczny - ogółem" jednostki łącznie z gospodarstwami pomocniczymi.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Szczuczyn w 2024 roku 189 osób wyjeżdżało do pracy do innych gmin, a 81 pracujących przyjeżdżało do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosiło -108.

Samorząd gminy realizował szereg przedsięwzięć wspierających rynek pracy, poprzez inwestycje drogowe, remonty usprawniające możliwości dojazdu, infrastrukturę kultury mieszkańców, rozwój turystyki, wykorzystanie miejsc w sołectwach do rekreacji i turystyki rowerowej. Rozwój turystyki przyczyniał się do rozwoju gospodarczego, tworzenia nowych miejsc pracy oraz rozwoju lokalnego rynku usług i produktów.

W 2024 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Szczuczyn wynosiło 6 782,16 PLN, co odpowiadało **89.30% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce**.¹⁰

Przeciwdziałanie bezrobociu, reintegracja zawodowa i społeczna

Analiza lokalnego rynku pracy dotyczy również osób pozostających bez pracy. Została przeprowadzona na podstawie danych o liczbie bezrobotnych i strukturze bezrobocia, udostępnianych przez Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie oraz BDL GUS.

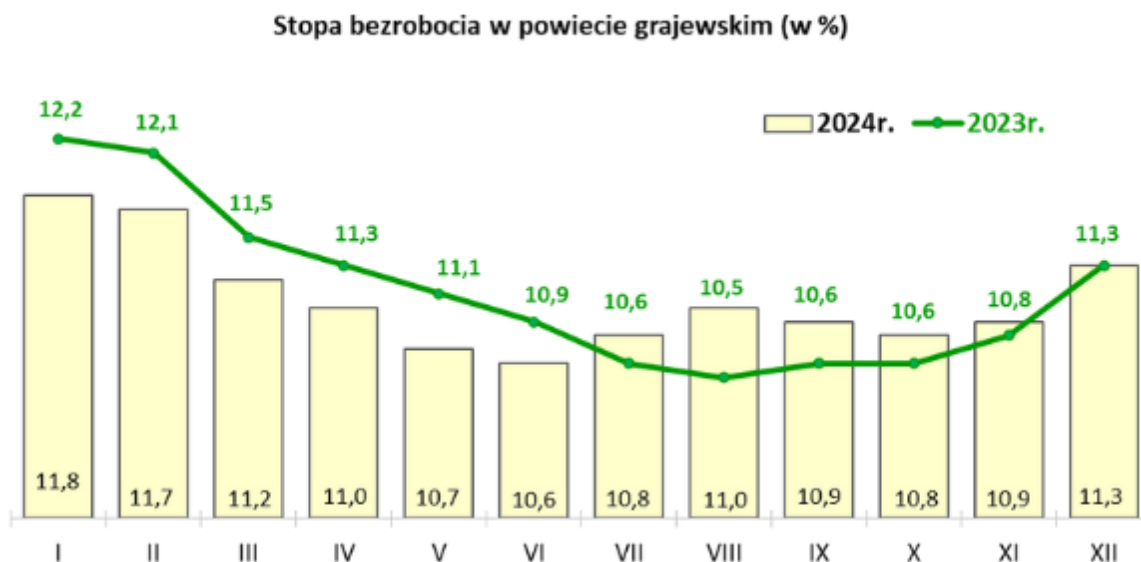
W gminie Szczuczyn, podobnie jak w innych rejonach kraju, w ostatnich latach zaobserwowano spadek liczby osób bezrobotnych, co związane było przede wszystkim z ogólnym rozwojem gospodarczym całego kraju oraz powstawaniem nowych miejsc pracy.

Zmiany w poziomie bezrobocia w latach 2020-2024

XII 2020	2081
XII 2021	1869
XII 2022	1838
XII 2023	1748
XII 2024	1742

Bezrobocie w powiecie grajewskim systematycznie spadało. Stopa bezrobocia (udział bezrobotnych do osób czynnych zawodowo) na koniec grudnia 2021 roku wynosiła 12,8%, w roku 2024 roku stopa bezrobocia (udział bezrobotnych do osób czynnych zawodowo) **wynosiła 11,3%** (po pandemicznym szczycie 2021 r. wskaźnik spadał, a w latach 2023–2024 ustabilizował się na poziomie ok. **11,3%**).

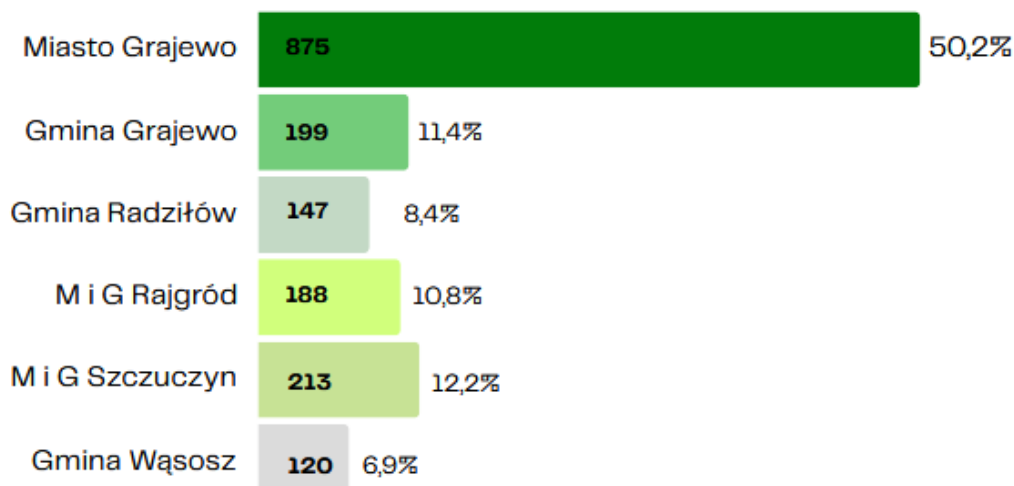
¹⁰ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#rynek-pracy

Wykres 5: Stopa bezrobocia w powiecie grajewskim 2023-2024

Dane: PUP w Grajewie, 2024

Na terenie działania Powiatowego Urzędu Pracy w Grajewie występowało duże, przestrzenne zróżnicowanie poziomu bezrobocia. Najwięcej osób bez pracy – 50,2% zamieszkiwało na terenie miasta Grajewo.

Udział bezrobotnych z poszczególnych gmin powiatu
w ogólnym stanie bezrobocia (stan na 31.12.2024r.)

Dane: PUP w Grajewie, 2024

Bezrobocie rejestrowane w gminie Szczuczyn wynosiło w 2024 roku – 6,5 % ogółu osób w wieku produkcyjnym. Było niższe niż stopa bezrobocia rejestrowanego dla powiatu grajewskiego

(11,3%), niższe niż dla województwa podlaskiego, które wynosiło 6,9% oraz wyższe niż stopa bezrobocia rejestrowanego dla całej Polski (5,1%).

Liczba osób bezrobotnych w gminie w wybranych latach¹¹ :

w roku 2020 – 289 osób, 8,1% ogółu osób w wieku produkcyjnym,
w roku 2021 – 253 osoby, 7,2% ogółu osób w wieku produkcyjnym,
w roku 2022 – 236 osób, stanowili 6,8 % ogółu osób w wieku produkcyjnym,
w roku 2023 - 220 osób, 6,5% ogółu osób w wieku produkcyjnym
w roku 2024 – 213 osób, czyli 6,5% ogółu osób w wieku produkcyjnym

Powyższe dane dotyczą osób zamieszkujących teren gminy i spełniających kryteria osoby bezrobotnej wg ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.¹²

Cechą silnie różnicującą stopień zagrożenia bezrobociem był wiek ludności aktywnej zawodowo. W strukturze wieku osób bezrobotnych z gminy Szczuczyn dominowały w roku 2024 **osoby** do 30 r. roku życia, było to 58 osób, czyli 27 % ogółu zarejestrowanych.

Kierunek i poziom wykształcenia w istotny sposób określał status bezrobotnego oraz jego zdolności do szybkiego reagowania na zmieniające się potrzeby rynku pracy. Z danych wynika, że wśród osób zarejestrowanych w PUP w Grajewie (Informacja o rynku pracy 2024) 32% stanowiły osoby z najniższym wykształceniem.

Tabela 6: Bezrobotni w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Sytuacja	2020	2021	2022	2023	2024
Ogółem	289 (126 kobiet)	253 (119 kobiet)	236 (108 kobiet)	220 (103 kobiety)	213 (93 kobiety)
Bezrobotni do 30 r. ż.	71	76	73	64	58
Bezrobotni pow. 50 r. życia	66	63	66	57	55
Długotrwale bezrobotni	169	151	140	119	117

Dane: opracowanie własne, Bank Danych Lokalnych GUS

Jedną z najbardziej niekorzystnych cech bezrobocia był długi czas pozostawania bez pracy. Na podstawie danych statystycznych można stwierdzić, że na koniec grudnia 2024 roku z terenu

¹¹ Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wg płci (Wymiary: Płeć) - Do roku 2018 dla gmin miejsko-wiejskich brak informacji dla części miejskiej i części wiejskiej. Wskaźnik jest liczony jako udział bezrobotnych zarejestrowanych według płci w liczbie ludności w wieku produkcyjnym według płci. Wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2010 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2011. Wskaźniki odnoszące się do liczby i struktury ludności (płeć, grupy wieku) od 2020 roku zostały przeliczone zgodnie z bilansem przygotowanym w oparciu o wyniki NSP 2021.

¹² <https://www.polskawliczbach.pl/#bezrobocie-rejestrowane>

gminy **zarejestrowanych było od długiego czasu 117 osób, czyli 55% ogółu bezrobotnych**. Długość pozostawania bez pracy to okres 12 miesięcy bez podjęcia zatrudnienia.

Taka sytuacja niesie ze sobą zagrożenie dla życia społecznego osób, które doświadczają ubóstwa. Brak środków do życia wynikające z długotrwałego bezrobocia przyczynia się do pojawienia bezradności wyuczonej. Występuje też często niechęć do podejmowania szkoleń, udziału w kursach mających na celu przekwalifikowanie zawodowe.

Dostęp do zatrudnienia wywiera wpływ na sytuację materialną mieszkańców. W roku 2024 korzystało z pomocy społecznej z powodu **bezrobocia 55 rodzin (ze 158 ogółem), czyli 35% ogółu korzystających z pomocy**.

OPS w Szczuczynie współpracował z Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie przy organizowaniu wielu programów i projektów skierowanych do grup szczególnych, pozostających bez pracy. Informował osoby bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej o możliwości udziału w projektach współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej, ale także o rekrutacjach do szkół zaocznych, kursach, szkoleniach, a w razie potrzeby pomagał przy rekrutacji zainteresowanych szkoleniami. Informował osoby bezrobotne o ofertach pracy, a osoby niepełnosprawne do uczestnictwa w **Warsztatach Terapii Zajęciowej**. Dodatkowo osoby z niepełnosprawnościami mogły podjąć zatrudnienie w **Spółdzielni Inwalidów SPINS w Szczuczynie**.

Urząd Miejski rozwijał współpracę z przedsiębiorstwami, uchwalił Gminny Program Rewitalizacji Gminy Szczuczyn do roku 2035, którego działania kierowane były na rozwój infrastruktury oraz usług dla grup społecznych o szczególnych potrzebach, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Powiatowy Urząd Pracy – PUP w Grajewie realizował wiele programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji lokalnego rynku pracy¹³, w tym:

- projekt pt.: Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych w powiecie grajewskim współfinansowany przez Unię Europejską, ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego skierowany do osób bezrobotnych w wieku 18-30 lat należących do kategorii NEET (nie pracowały tj. są bezrobotne), nie kształciły się i nie szkoliły się,
- Program aktywizacji zawodowej bezrobotnych w regionach wysokiego bezrobocia finansowany z rezerwy Funduszu Pracy (roboty publiczne, interwencyjne, staże),
- program staży w placówkach Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa finansowany z rezerwy Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- E-doradca zawodowy - poradnictwo zawodowe online w urzędach pracy.

¹³ <https://praca.gov.pl/>

Uzupełniając działalność wobec osób pozostających bez pracy – **Łomżyński Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej** – prowadził na terenie powiatu doradztwo, ułatwiał uzyskanie dotacji na założenie przedsiębiorstwa społecznego, przeprowadzał szkolenia.

Oferta ŁOWES skierowana była do:

- osób bezrobotnych, defaworyzowanych na rynku pracy (m.in. osób niepełnosprawnych, korzystających z pomocy społecznej, spełniających kryteria ustawy o zatrudnieniu socjalnym),
- lokalnych liderów – społeczników,
- stowarzyszeń, fundacji, WTZ i innych podmiotów ekonomii społecznej (PES),
- spółdzielni socjalnych i inne przedsiębiorstw społecznych (PS).

WNIOSKI

- Gospodarka gminy Szczuczyn opiera się na trzech głównych filarach: **rolnictwie (33,9%), przemyśle i budownictwie (27,5%)** oraz **usługach (13,4%)**, co świadczy o zróżnicowanej strukturze zatrudnienia.
- **Rolnictwo pozostaje kluczowym sektorem**, jednak obserwuje się spadek liczby gospodarstw rolnych (o ok. 8–10% w latach 2020–2024) i wzrost ich średniej powierzchni do ponad 13 ha, co potwierdza proces konsolidacji.
- **Liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wzrosła o 15,6%** – z 366 w 2020 roku do 423 w 2024 roku, przy dominacji mikroprzedsiębiorstw (ponad 94% wszystkich firm).
- **Sektor prywatny** jest głównym motorem lokalnej gospodarki – 91% wszystkich podmiotów to przedsiębiorstwa prywatne, z czego 314 prowadzą osoby fizyczne.
- **Najdynamiczniej rozwijały się branże usługowe i budowlane**, a także przetwórstwo spożywcze i produkcja opakowań.
- **Bezrobocie w gminie systematycznie malało**: z 8,1% w 2020 roku do 6,5% w 2024 roku, co oznacza poprawę o 1,6 p.p.
- **Stopa bezrobocia rejestrowanego w gminie (6,5%)** była niższa niż w powiecie grajewskim (11,3%) i województwie podlaskim (6,9%), lecz nieco wyższa od średniej krajowej (5,1%).
- W strukturze osób bezrobotnych **najliczniejszą grupę stanowiły osoby do 30 r. życia (27%)**, a 55% wszystkich zarejestrowanych to osoby długotrwale bezrobotne.
- Udział kobiet w bezrobociu stopniowo spadał – z 126 w 2020 r. do 93 w 2024 r.
- **Współpraca OPS, PUP w Grajewie oraz Łomżyńskiego OWES** przyniosła wymierne efekty w aktywizacji zawodowej i wsparciu osób długotrwale bezrobotnych.

TENDENCJE I PROGNOZY

- Utrzyma się **spadek stopy bezrobocia** – po pandemicznym wzroście w 2021 roku (12,8% w powiecie) wskaźnik ustabilizował się w 2023–2024 r. na poziomie 11,3%.
- W gminie Szczuczyn prognozuje się **dalszy powolny spadek bezrobocia**, szczególnie wśród osób młodych, dzięki rozwojowi mikro przedsiębiorczości i lokalnych inwestycji.
- **Wzrośnie rola sektora usług i handlu**, a także działalności okołorolniczej, transportowej i przetwórczej.
- **Starzenie się populacji** i odpływ młodych pracowników do większych ośrodków pozostaną wyzwaniem dla lokalnego rynku pracy.
- **Organizacje pozarządowe i podmioty ekonomii społecznej** będą odgrywać coraz większą rolę w aktywizacji osób wykluczonych i tworzeniu nowych miejsc pracy.
- **Proces konsolidacji rolnictwa** będzie postępował – mniejsze gospodarstwa będą znikać lub wchodzić w spółdzielcze formy współpracy.
- **Położenie przy trasie Via Baltica** sprzyjać będzie rozwojowi przemysłu, logistyki i usług transportowych w kolejnych latach.

REKOMENDACJE

1. **Wzmacniać lokalny rynek pracy** poprzez tworzenie nowych miejsc zatrudnienia w sektorach pozarolniczych – usługach, przemyśle przetwórczym, turystyce i logistyce.
2. **Rozwijać programy wsparcia dla osób długotrwale bezrobotnych** – łączenie działań OPS, PUP i OWES, szkolenia zawodowe i zatrudnienie wspierane.
3. **Wspierać aktywizację młodych osób do 30 r. życia** poprzez staże, dotacje na działalność gospodarczą i doradztwo przedsiębiorcze.
4. **Wprowadzać programy dla osób 50+**, ukierunkowane na przekwalifikowanie i elastyczne formy zatrudnienia.
5. **Promować współpracę sektora publicznego z prywatnym** (partnerstwa publiczno-prywatne) w inwestycjach infrastrukturalnych i usługowych.
6. **Wzmacniać potencjał kobiet na rynku pracy**, m.in. poprzez rozwój żłobka i usług opiekuńczych oraz programów takich jak „Aktywna Mama”.
7. **Wspierać rozwój przedsiębiorczości wiejskiej i agroturystyki**, w tym zielonych miejsc pracy i ekonomii społecznej.
8. **Ułatwiać mobilność pracowników** – inwestycje w transport lokalny i ścieżki rowerowe umożliwiające dojazd do pracy.

OBSZARY SPOŁECZNE Z PROGNOZĄ ZMIAN

3. EDUKACJA, KULTURA I SPORT

1 389 mieszkańców gminy Szczuczyn było w 2024 roku w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata, w tym 691 kobiet oraz 699 mężczyzn).

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2021 roku:

16,1% ludności posiadało wykształcenie wyższe,

3,2% wykształcenie policealne,

11,2% średnie ogólnokształcące,

a 22,1% średnie zawodowe.

Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymowało się 19,3% mieszkańców gminy Szczuczyn, gimnazjalnym 3,7%, natomiast 20,7% podstawowym ukończonym.

3,7% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa podlaskiego mieszkańcy gminy Szczuczyn mieli **znacznie niższy poziom wykształcenia, średni poziom wykształcenia w woj. podlaskim – wyższe 20,1%, zasadnicze zawodowe 17,4%.**

Wśród kobiet mieszkających w gminie Szczuczyn największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (21,3%) oraz wyższe (20,2%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (26,5%) oraz średnie zawodowe (23,5%)¹⁴

W roku szkolnym 2024/2025 edukacja w gminie odbywała się w 2 szkołach podstawowych oraz 1 przedszkolu i 1 oddziale przedszkolnym.

Na terenie gminy znajdowały się również 2 zespoły szkół ponadpodstawowych: Zespół Szkół w Nieckowie (szkoła branżowa I stopnia, technikum i szkołą policealna) oraz Zespół Szkół w Szczuczynie (technikum).

Gmina Szczuczyn była organem prowadzącym dla: Szkoły Podstawowej w Niedźwiadnej wraz z oddziałem przedszkolnym oraz Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Szczuczynie, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole Samorządowe.

We wrześniu 2024 r. naukę w tych szkołach rozpoczęło 464 uczennic i uczniów w szkołach podstawowych oraz 126 dzieci w przedszkolu.

W latach 2020-2024 liczba dzieci w szkołach podstawowych spadła z 482 w roku szkolnym 2020/2021 do 464 w roku szkolnym 2024/2025. Liczba dzieci w przedszkolu utrzymała się na podobnym poziomie, lekko wzrostowym poziomie ok 121-133-126 podopiecznych. Korzystanie z edukacji przedszkolnej było związane z rosnącą świadomością edukacyjną rodziców oraz zmniejszającą się liczbą bezrobotnych na lokalnym rynku pracy. Pobyt w przedszkolu dobrze rokuje

¹⁴ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#edukacja-i-szkolnictwo

na przyszłą edukację, wcześniejsze rozpoczęcie nauki ma wpływ na późniejsze wyniki egzaminacyjne, a także na lepszą socjalizację dzieci.

Tabela 7: Edukacja w gminie w latach 2020-2024

Placówka	Rok szkolny 2020/2021		Rok szkolny 2022/2023		Rok szkolny 2024/2025	
	Liczba uczniów	Liczba dzieci z orzeczeniami i z niepełnosprawnością	Liczba uczniów	Liczba dzieci z orzeczeniami i z niepełnosprawnością	Liczba uczniów	Liczba dzieci z orzeczeniami i z niepełnosprawnością
Przedszkole Samorządowe – Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szczuczynie	105	bd	115	bd	107	bd
Oddział przedszkolny w Szkole Podstawowa w Niedźwiadnej	16	bd	18	bd	19	bd
Razem w przedszkolu i oddziałach przedszkolnych	121		133		126	
Szkola Podstawowa Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szczuczynie	432	9	410	8	414	12
Szkola Podstawowa w Niedźwiadnej	50	4	50	3	50	5
Razem w SP	482	13	460	11	464	17
Razem wszystkich	603		593		590	
Dojeżdżających	133		107		128	
Liczby dzieci, korzystających z poradnictwa specjalistów	39		81		109	

Dane: opracowanie własne na podstawie informacji ze szkół z terenu gminy z lat 2020-2024

Do szkół i przedszkoli uczęszczało w roku szkolnym 2024/2025 - 17 dzieci posiadających orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego z powodu niepełnosprawności, niedostosowania społecznego, potrzeby wczesnego wspomagania rozwoju, zaburzeniami zachowania, przewlekłe choroby.

Dla dzieci wymagających pomocy w gminnych szkołach i przedszkolu organizowane były zajęcia specjalistyczne. Stanowiły one konkretną formę pomocy psychologiczno—pedagogicznej, udzielaną uczniom odpowiednio do dokonanego rozpoznania ich potrzeb i możliwości rozwojowych oraz edukacyjnych.

Tabela 8: Specjaliści w zespołach szkolnych w roku 2024/2025

Wyszczególnienie	Pedagog	Pedagog specjalny	Psycholog	Logopeda	Doradca zawodowy	Oligofrenopedagog specjalista w zakresie rewalidacji osób z autyzmem
Zespół Szkolno-Przedszkolny w Szczuczynie	1	1	1	1	-	-
Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej	1	1	1	-	1	1

Dane: opracowanie własne na podstawie informacji ze szkół z terenu gminy, 2024

Liczba specjalistów na 100 uczniów (ok. 1 na 80 uczniów) jest niższa od średniej krajowej (1 na 60).

Po dokonaniu diagnozy i rozeznaniu potrzeb uczniów, placówki edukacyjne organizowały zajęcia mające na celu zwiększenie szans edukacyjnych uczniów zdolnych i mających problemy: wyrównawcze, logopedyczne, indywidualne rozwijające kompetencje emocjonalne.

Uczniowie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi uczyli się w klasach ogólnodostępnych, ale ich zajęcia były indywidualizowane. Dla każdego ucznia z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego opracowany został indywidualny program edukacyjno – terapeutyczny, który był realizowany przez wykwalifikowanych nauczycieli. Programy opracowały w szkole zespoły samokształceniowe dla poszczególnych etapów kształcenia. Szkoły gminne oraz poszczególni nauczyciele podejmowali działania mające na celu dostosowanie wymagań do możliwości psychofizycznych i poziomu rozwoju danego ucznia. Szkoły gminne współpracowały na bieżąco z Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną w Grajewie w zakresie badania uczniów i organizowania zajęć specjalistycznych.

Gmina w 2024 roku zwracała koszty zakupu biletów 128 uczniom z Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Szczuczynie.

Rodzicom uczniów niepełnosprawnych, posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, zwracane były koszty dowozu dzieci do Zespołu Szkół Specjalnych im. Jana Pawła II w Grajewie.

W latach 2020 - 2024 realizowano też pomoc materialną o charakterze socjalnym dla dzieci w postaci posiłków¹⁵ (w ramach Wieloletniego programu Posiłek w szkole i w domu). Z posiłków korzystało 124 dzieci w roku szkolnym 2024/2025.

W okresie od stycznia do grudnia 2024 r. wydano łącznie 190 decyzje w sprawie przyznania pomocy materialnej o charakterze socjalnym, w tym 189 decyzji dotyczyło przyznanego

¹⁵ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej, OPS w Turośni Kościelnej 2020-2024

stypendium szkolnego na pomoc rzeczową o charakterze edukacyjnym, w tym w szczególności zakup podręczników, słowników, strojów na zajęcia sportowe i innych pomocy wymaganych przez szkołę. **Większość pomocy miała charakter rzeczowy (zakup materiałów szkolnych).**

Szkoły posiadały wyposażone sale lekcyjne, w tym pracownie komputerowe, sale do nauki języków obcych, biblioteki szkolne.

W placówkach szkolnych dzieci i młodzież uczestniczyły w latach 2020-2024 **w zajęciach dodatkowych** w ramach kół zainteresowań: przedmiotowych, artystycznych, informatycznych i innych. Odbывały się **zajęcia sportowe, plastyczne, językowe, artystyczne.**

Na terenie gminy znajdowały się również 2 zespoły szkół ponadpodstawowych: Zespół Szkół w Nieckowie (szkoła branżowa I stopnia, technikum i szkołę policealną) oraz Zespół Szkół w Szczuczynie (technikum). W roku szkolnym 2024/2025 kształciło się w nich 463 uczniów.

Tabela 9: Edukacja na poziomie ponadpodstwowym

Wyszczególnienie stan na 30.09	2020/2021	W tym z orzeczeniami i OzN	2022/2023	W tym z orzeczeniami i OzN	2024/2025	W tym z orzeczeniami i OzN
Zespół Szkół w Nieckowie	296	1	350	3	305	4
Zespół Szkół w Szczuczynie	106	2	152	2	158	4
Razem	402	3	472	5	463	8
W tym dojeżdżających	222		263		253	
Korzystających z internatu	74		87		52	
Korzystających z pomocy specjalistów	40		73		33	

Dane: opracowanie własne na podstawie informacji ze szkół, 2024

W szkołach ponadpodstawowych łączny udział uczniów spoza gminy wynosił 55%.

Tabela 10: Specjaliści w zespołach szkolnych w roku 2024/2025

Wyszczególnienie	Pedagog	Pedagog specjalny	Psycholog	Doradca zawodowy
Zespół Szkół w Nieckowie	1	-	1	1
Zespół Szkół w Szczuczynie	-	1	1	-

Dane: opracowanie własne na podstawie informacji ze szkół, 2024

Obok zajęć dydaktyczno – wychowawczych szkoły realizowały zajęcia taneczno- muzyczne (Zespół Kłosek), zajęcia w Policyjnej Klasie Mundurowej, zajęcia sportowe, Erasmus i wiele innych.

Obok podstawowych zadań:

- realizowały rekomendowane programy profilaktyczne (warsztaty dla uczniów, konkursy, wystawy prac, inscenizacje),
- prowadziły pedagogizację rodziców, "Uzależnienia behawioralne - bądź niezależny" – warsztaty dla rodziców, "Dzieciństwo Mocy bez Przemocy" - szkolenie dla rodziców, "Reaguj na Przemoc, Przemoc Boli" - kampania społeczna Bullying - akcja profilaktyczna, "Postaw na rodzinę" - kampania społeczna Szkoły dla Rodziców, wspomaganie rodziców na zebraniach z wychowawcami, wywiadówki profilaktyczne i konsultacje indywidualne, w tym program: Szkoła dostępna dla wszystkich,
- uczestniczyły w zawodach sportowych na szczeblu wojewódzkim i powiatowym,
- wdrażały programy zdrowotne,
- aktywnie brały udział w konkursach przedmiotowych i artystycznych,
- prowadziły współpracę z: Poradniami Psychologiczno-Pedagogicznymi, Strażą Pożarną, Policją,
- prowadziły współpracę ze środowiskiem organizując festyny,
- organizowały wycieczki, wyjazdy na basen w ramach Programu Powszechnej Nauki Pływania „Umiem Pływać”.

Nauczyciele kształtowali wśród młodzieży postawy obywatelskie, charytatywne i propagowali ideę wolontariatu.

W celu udostępniania usług pomocowych w szkołach nauczyciele podnosili swoje kwalifikacje w ramach studiów podyplomowych i certyfikowanych szkoleń.

W ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii prowadzona była profilaktyka uzależnień oraz promocja zdrowego stylu życia, kampanie profilaktyczne: w zakresie szkodliwości alkoholu, narkotyków, dopalaczy, programy profilaktyczne , warsztaty profilaktyczne.

Kultura

Istotnym czynnikiem warunkującym aktywność kulturową mieszkańców były dobrze funkcjonujące instytucje kultury, grupy aktywnych liderów, zespoły oraz zaangażowany w ten obszar samorząd, reprezentowany przez jednostki organizacyjne. Na terenie gminy funkcjonowały **Biblioteka- Centrum Kultury w Szczuczynie**, **Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur im. Jarosława Augustowskiego w Szczuczynie** oraz **Centrum Muzealno -Warsztatowe w Szczuczynie** . W latach

2021-2022 działały przy Centrum- Klub Seniora w Szczuczynie oraz Związek Piłsudczyków Rzeczypospolitej Polskiej oddział w Szczuczynie.

Centrum Muzealno -Warsztatowe w Szczuczynie, którego jednostką prowadzącą była parafia w partnerstwie ze Związkiem Strzeleckim „Strzelec” Organizacja Społeczno – Wychowawcza Jednostka Strzelecka 1011 oraz z gminą Szczuczyn realizowała w 2022 roku projekt mający na celu aktywizację osób w wieku emerytalnym. W ramach zadania 40 osób z terenu gminy przez okres 12 m-cy brało udział w zajęciach tematycznych (tj. warsztaty artystyczne, muzyczne, taneczne, sportowe, edukacyjne). W latach następnych seniorzy spotykają się za zajęciach z rękodzieła w ramach funkcjonującego w gminie Klubu Senior +.

Zajęcia warsztatowe dla różnych grup wiekowych prowadzone były również w poszczególnych świetlicach wiejskich.

Biblioteka- Centrum Kultury w Szczuczynie dysponowała

- Salą konferencyjną – widowiskowo – warsztatowa ze sceną i nagłośnieniem;
- Pracownią plastyczną – znajdująca się w świetlicy na Hali Sportowej;
- Pracownią muzyczną –główna siedziba BCK;
- Pracownią komputerową ;
- Halą sportową;
- Wypożyczalnią dla dzieci;
- Wypożyczalnią dla dorosłych;
- Wypożyczalnią dla dzieci i dorosłych w Filii w Niećkowie.

W BCK w Szczuczynie działała Regionalna Izba Historii i Tradycji oraz Cyfrowe Archiwum Społeczne.

BCK w Szczuczynie gromadziła i udostępniała materiały biblioteczne, dbała o lokalne dziedzictwo kulturalne, zaspokajała potrzeby kulturalne, oświatowe i rekreacyjne mieszkańców gminy organizując m.in. zajęcia dla dzieci i młodzieży, konkursy i spotkania edukacyjne, konferencje, wystawy, koncerty, spotkania autorskie, zawody sportowe, zajęcia dla seniorów, a nawet akcje krwiodawstwa i mammografii.

Prowadziła wielokierunkową działalność w zakresie:

- edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę,
- tworzenia warunków dla rozwoju amatorskiego ruchu artystycznego, folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- upowszechniania sztuki oraz popularyzacji wiedzy o sztuce,
- promowania działalności artystycznej,
- budowanie tożsamości kulturowej mieszkańców gminy,

- prowadzenie edukacji kulturalnej i artystycznej, szczególnie wśród dzieci i młodzieży,
- tworzenie i upowszechnianie scenicznych programów artystycznych,
- organizowanie wystaw, spektakli, projekcji filmowych, koncertów, przeglądów i festiwali,
- prowadzenie zespołów, pracowni, klubów, kół zainteresowań,
- wspieranie, organizowanie oraz promocja amatorskiego ruchu artystycznego.

BCK co roku rozwijała swoją działalność i poszerzała grono odbiorców, realizowała wiele usług społecznych i wydarzeń skierowanych do wszystkich grup wiekowych.

Tabela 11: Działalność Biblioteki -Centrum Kultury

Wyszczególnienie (ilość spotkań w roku)	Rok 2020 (ilość spotkań w roku)	Rok 2022 (ilość spotkań w roku)	Rok 2024 (ilość spotkań w roku)
Ilość i rodzaj zajęć/programów dla osób starszych i dorosłych, dzieci i młodzieży			
DKK dla dzieci	12	2	24
DKK dla dorosłych	-	-	12
Zajęcia plastyczne	40	40	30
Zajęcia muzyczne	20	25	40
Programy grantowe (ilość zrealizowanych programów grantowych)	3	4	8
Zajęcia sportowo-rekreacyjne	20	25	30
Wystawy, koncerty, warsztaty, wykłady, pogadanki, spotkania autorskie, wyjazdy rowerowe	245	250	266
Liczba funkcjonujących grup nieformalnych i formalnych	2	2	2

Dane: Biblioteka Centrum Kultury

Biblioteka Centrum Kultury przy realizacji zadań statutowych współpracowała ze stowarzyszeniami, towarzystwami, fundacjami, organami władz publicznych i innymi podmiotami zajmującymi się działalnością kulturalną. Zwiększająca się liczba uczestników i wydarzeń świadczyła o wzroście zaangażowania mieszkańców.

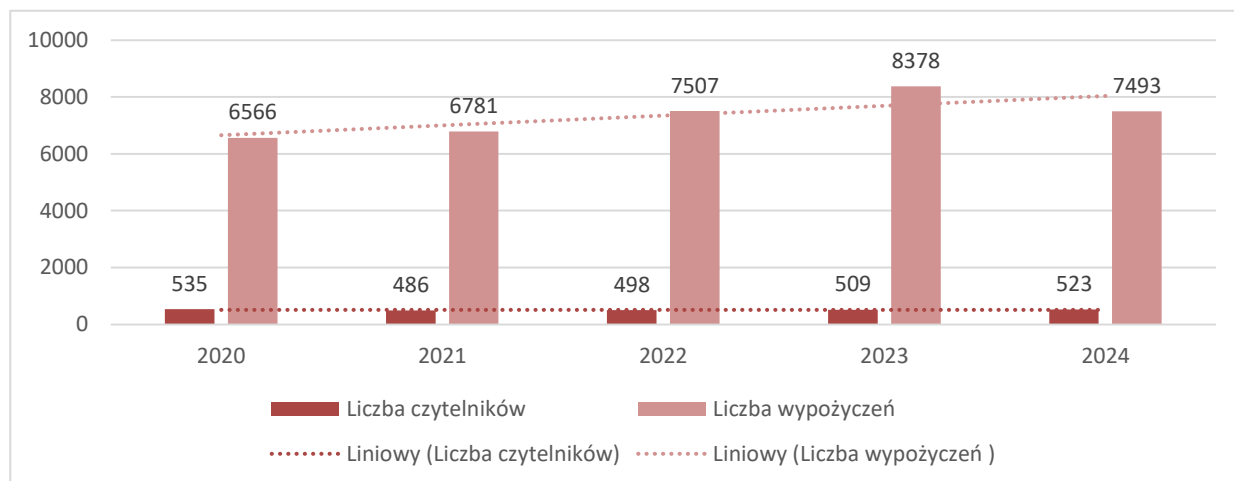
Wypożyczania w Szczuczynie i filia Wypożyczalni w Nieckowie starały się być miejscem, odwiedzanym przez czytelników młodszych i starszych, zapewniając miejsce do czytania, korzystanie z materiałów. Biblioteka i filia dysponowały wystarczającą, na potrzeby własne, powierzchnią użytkową.

Na co dzień bibliotekarze obsługiwali ruch czytelniczy, prowadzili działalność informacyjną, edukacyjną zajmowali się również promocją książek oraz czytelnictwa m. in. (konkurs „Najlepszy Czytelnik”, akcje „Cała Polska czyta dzieciom”, „Mała książka, wielki człowiek!”, „Wędrujące książki”, „Narodowe Czytanie”, „Ogólnopolski Dzień Głośnego Czytania”, Światowy Dzień Książki dla Dzieci- konkurs a Andersenem na Ty, „Noc Bibliotek”, Odjazdowy Bibliotekarz, Tydzień Bibliotek, Światowy Dzień Książki i Praw Autorskich), organizowali spotkania literackie i autorskie w ramach działającego w BCK Dyskusyjnego Klubu Książki dla Dzieci i DKK dla Dorosłych, prowadzili działalność wydawniczą (przy powstawaniu kwartalnika „Szczuczynskie wieści”). W siedzibie BCK można korzystać bezpłatnie z systemu „ACADEMIKA”.

W 2024 roku Biblioteka BCK w Szczuczynie zakwalifikowała się do kolejnej edycji Akademii Klimatycznej w ramach projektu Biblioteki dla Klimatu.

Biblioteka i filia stale uzupełniały księgozbiór. W latach 2020-2024 zrealizowano dodatkowe działania w ramach NARODOWEGO PROGRAMU ROZWOJU CZYTELNICTWA oraz „Dofinansowanie dla bibliotek na zakup nowości wydawniczych do bibliotek publicznych”.

Wykres nr 6 : Statystyka Biblioteki w Szczuczynie i Filii Bibliotecznej w Nieckowie

Dane: Opracowanie własne, Raporty o stanie gminy Szczuczyn za lata 2020-2024, BDL GUS

Liczba 7493 wypożyczeń w 2024 r. i 523 czytelników jest niska w relacji do populacji – warto zaznaczyć, że to wskaźnik ok. 0,9 książki na mieszkańca rocznie (średnia krajowa: 2,1).

W 2024 roku biblioteka wraz z filią w Nieckowie zwiększyła swój księgozbiór o 622 pozycje książkowe oraz o dostęp do e-boków (10 kodów do wykorzystania miesięcznego).

Stan księgozbioru w bibliotece i filii wynosił w 2024 roku ogółem 28 121 woluminów.

Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur im. Jarosława Augustowskiego w Szczuczynie dysponowało:

- wielofunkcyjnym kompleksem rekreacyjno-sportowym (duży pawilon z zapleczem, cztery szatnie, łazienki, prysznice dla zawodników, salę konferencyjną, dwie trybuny częściowo zadaszone, sześć trybun odkrytych, strefy rekreacyjne, wiatę kominkową);

- placem pod tereny wystawowe,
- mobilnymi scenami koncertowymi, miejscami na imprezy plenerowe i pole namiotowe
- społecznym ogrodem kwiatowo – warzywnym.

Z obiektu korzystali zarówno mieszkańcy gminy, jak i turyści. W obiekcie spotkania i wydarzenia organizowane były przez Urząd Miejski w Szczuczynie oraz jednostki mu podległe – np. szkoły, czy BCK.

Przy TCK działały Koła Gospodyń Wiejskich, Młodzieżowa Rada Miejska w Szczuczynie oraz od 2024 roku - Fundacja Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur w Szczuczynie.

Tabela 12: Wydarzenia w Transgranicznym Centrum Dialogu Kultur w 2024

1.	Pierwszy Dzień Wiosny
2.	Jarmark Wielkanocny
3.	Otwarcie Sezonu Motocyklowego
4.	Gotowanie w plenerze
5.	Dzień Dziecka
6.	Złot Przyjaciół Szczuczyna
7.	III Bieg Szczuków
8.	Zawody Młodzieżowych Drużyn Pożarniczych
9.	Palinocka
10.	Konkurs Kulinaryny o Chochlę Burmistrza
11.	Piknik Familijny
12.	Dni Szczuczyna
13.	Piknik Sołecki
14.	Zawody Strażackie
15.	Kino plenerowe
16.	Muzyczne zakończenie wakacji
17.	Piknik ekologiczny
18.	II Złot Chill & Cars - aut tuningowanych
19.	Jesienne grillowanie

Dane: opracowanie własne, TCK

W 2024 roku działały 3 kluby i organizacje promujące kulturę fizyczną:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy „WISSA” ,

- Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „GWIAZDA” przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie,
- Stowarzyszenie „Nasz Szczuczyn.

W roku 2024 Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „GWIAZDA” przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie korzystał z budynku Centrum Rozwoju Przedsiębiorczości, w którym znajdują się pomieszczenie biurowe, sanitariaty, sala treningowa, pomieszczenia do spotkań i zebrań i pomieszczenia magazynowe. na zawody, zgrupowania sportowe oraz wykonywanie innych zadań statutowych.

Z obiektu korzystały również młodzieżowe drużyny pożarnicze podczas przygotowań do zawodów powiatowych i wojewódzkich. Klub korzystał w miarę potrzeb z ORLIKA oraz siłowni napowietrznej znajdującej się w tzw. „startym parku”.

Przy organizacji Mistrzostw Województwa Podlaskiego w zapasach oraz Otwartych Mistrzostw Powiatu Grajewskiego wykorzystywano halę sportowe Szkoły Podstawowej w Szczuczynie.

W zajęciach szkoleniowych trzy razy w tygodniu uczestniczyło około 40 dziewcząt i chłopców w wieku 7-18 lat. Dorosłym członkom Klubu organizowano wyjazdy rekreacyjno – sportowy do Rucianego Nidy i Mikołajek.

Klub współorganizował Mistrzostwa Województwa Podlaskiego dziewcząt i chłopców, Otwarte Mistrzostwa Powiatu Grajewskiego dziewcząt i chłopców w zapasach, przeprowadzał pokazy zapaśnicze w szkołach w gminie Szczuczyn.

Samorząd gminy wspierał rokrocznie rozwój i działalność sportowa, w tym poprzez finansowanie zleconych zadań.

WNIOSKI

- W gminie Szczuczyn w 2024 roku żyło **1 389 osób w wieku edukacyjnym (3–24 lata)**, co stanowiło istotny potencjał demograficzny dla rozwoju edukacji.
- **Poziom wykształcenia mieszkańców** poprawia się, ale nadal pozostaje nieco niższy od średniej wojewódzkiej – wzrasta odsetek osób z wykształceniem średnim i wyższym, maleje liczba osób z wykształceniem podstawowym.
- **Liczba uczniów w szkołach podstawowych nieznacznie spadła (z 482 do 464)**, przy stabilnej liczbie dzieci w przedszkolach, co świadczy o demograficznym wyhamowaniu, ale dobrej dostępności usług.
- **Wzrosła liczba dzieci korzystających z pomocy specjalistów (z 39 do 109)**, co pokazuje większą skuteczność diagnozy i wsparcia psychologiczno-pedagogicznego.
- **Zwiększyła się liczba specjalistów w placówkach** – szczególnie pedagogów specjalnych i psychologów.

- **Zespoły szkół ponadpodstawowych w Nieckowie i Szczuczynie** pełnią ważną funkcję ponadlokalną, przyciągając młodzież z innych gmin.
- **Gmina zapewnia kompleksowe wsparcie uczniom** – dowóz, posiłki, stypendia, pomoc rzeczową.
- **Biblioteka – Centrum Kultury i Transgraniczne Centrum Dialogu Kultur** to silne ośrodki integracji społecznej i edukacji kulturalnej.
- **Liczba wydarzeń kulturalnych i programów grantowych wzrosła o 160% w latach 2020–2024**, a frekwencja potwierdza rosnące zaangażowanie mieszkańców.
- **Aktywność sportowa** skupia się wokół klubów „Wissa” i „Gwiazda” oraz wydarzeń rodzinnych – co wzmacnia integrację społeczną i prozdrowotną.

TENDENCJE I PROGNOZY

- Przewiduje się **utrzymanie stabilnej liczby dzieci w wieku szkolnym**, przy możliwym wzroście liczby przedszkolaków.
- **Rosnące zapotrzebowanie na pomoc psychologiczną i pedagogiczną** wymaga dalszego zwiększania liczby specjalistów.
- **Wzrasta znaczenie edukacji cyfrowej i ekologicznej** – uczniowie coraz częściej uczestniczą w projektach o zasięgu wojewódzkim i europejskim (np. Erasmus).
- **Edukacja inkluzyjna** staje się standardem – coraz więcej uczniów z orzeczeniami funkcjonuje w klasach ogólnodostępnych.
- **Rozwój kultury lokalnej** i liczby wydarzeń (ponad 250 rocznie) sprzyja budowaniu więzi społecznych i integracji międzypokoleniowej.
- **Kultura i sport stają się narzędziem profilaktyki społecznej** i promocji zdrowego stylu życia, zwłaszcza wśród młodzieży.
- Wzrośnie znaczenie współpracy szkół, instytucji kultury i NGO w rozwijaniu kompetencji społecznych i obywatelskich młodzieży.

REKOMENDACJE

1. Rozwijać edukację przedszkolną – tworzyć nowe miejsca i wspierać rodziców powracających na rynek pracy.
2. Rozwijać edukację cyfrową i kompetencje technologiczne uczniów i nauczycieli – doposażenie w sprzęt i platformy edukacyjne.
3. Wzmacniać wsparcie dla dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – dodatkowe zajęcia terapeutyczne, szkolenia kadry, programy integracyjne.
4. Zwiększyć liczbę zajęć rozwijających kompetencje emocjonalne, społeczne i przedsiębiorcze – warsztaty, doradztwo zawodowe, współpraca z lokalnymi firmami.

5. Rozwijać współpracę szkół z rodzicami – warsztaty wychowawcze, działania na rzecz rodzin w trudnej sytuacji.
6. Zintensyfikować edukację kulturalną dzieci i młodzieży – wykorzystać potencjał BCK i TCK do prowadzenia projektów artystycznych i historycznych.
7. Rozwijać współpracę z lokalnymi organizacjami społecznymi i senioralnymi w zakresie kultury i integracji międzypokoleniowej.
8. Promować lokalne dziedzictwo i twórczość – kontynuacja projektów archiwizacji historii, publikacji i wystaw.
9. Wspierać aktywność fizyczną mieszkańców poprzez modernizację boisk, organizację wydarzeń rodzinnych i programy dla dzieci.
10. Wspierać kluby sportowe w pozyskiwaniu dotacji i partnerstw z lokalnymi firmami.
11. Rozwijać zajęcia sportowe w szkołach oraz programy profilaktyki zdrowotnej i prozdrowotnej.

4.PROMOCJA I OCHRONA ZDROWIA

W zakresie ochrony zdrowia mieszkańcy gminy Szczuczyn w latach 2020-2024 korzystali z infrastruktury i usług oferowanych na poziomie lokalnym przez :

- ZAKŁAD PODSTAWOWEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ W GRAJEWIE- PORADNIA LEKARZA POZ w Szczuczynie;
- GABINETU PIELĘGNIARKI POZ;
- GABINETU POŁOŻNEJ POZ;
- GABINETU STOMATOLOGICZNEGO;
- ZAKŁADU OPIEKUŃCZO-LECZNICZEGO.

Uzupełnieniem usług medycznych dla mieszkańców były też świadczenia zdrowotne realizowane na poziomie powiatowym przez poradnie specjalistyczne przy Szpitalu Ogólnym w Grajewie.

Usługi uzupełniała opieka paliatywna świadczona przez MULTIMEDICA-MEDYCYNĄ ŁUKASZ LEŃCZYK HOSPICJUM DOMOWE w Grajewie oraz zabezpieczenie w artykuły i leki przez 3 apteki.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w 2020 roku opieką objętych było 5394 pacjentów, którzy złożyli deklarację wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej podstawowej opieki

zdrowotnej i są ubezpieczeni w Narodowym Funduszu Zdrowia. Dla tych pacjentów realizowane były świadczenia lekarskie, pielęgniarские i położnej.

W roku 2020 w przychodni- Poradni Lekarza POZ zatrudnionych było 3 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej: 2 - specjalistów medycyny rodzinnej, 1 - specjalista chorób zakaźnych, pediatra.

W roku 2020 przyjęto ogółem 16 884 pacjentów, co stanowi około 1407 pacjentów miesięcznie. **Średnio przyjmowanych było 70 pacjentów dziennie.** W ramach opieki lekarskiej zrealizowano 263 wizyt domowych, 43 wizyt patronażowych, 524 badań profilaktycznych dzieci i młodzieży do ukończenia szkoły p/gimnazjalnej oraz szczepienia ochronne wg obowiązującego kalendarza szczepień.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na dzień 31.12.2022 roku objętych było 5244 pacjentów, którzy są ubezpieczeni w Narodowym Funduszu Zdrowia i złożyli deklarację wyboru lekarza, pielęgniarki i położnej poz. Dla tych pacjentów realizowane były świadczenia lekarskie, pielęgniarские i położnicze.

Jeden raz w tygodniu od 1 maja 2022 funkcjonuje punkt pobrań badań laboratoryjnych.

Świadczenia zdrowotne w zakresie lekarza poz sprawowało 3 lekarzy - 2 specjalistów medycyny rodzinnej, 1 pediatra, specjalista chorób zakaźnych. W roku 2022 lekarze udzielili porad **dla 18914 pacjentów, co stanowi średnio 1576 pacjentów miesięcznie.** W tym przyjęto 3927 dzieci do ukończenia 18 roku życia, 5148 osób powyżej 65 roku życia oraz 9795 kobiet. W tym samym okresie zrealizowano 176 wizyt domowych u osób obłożnie chorych, 40 wizyt patronażowych, 574 badań profilaktycznych dzieci i młodzieży do ukończenia szkoły p/podstawowej oraz szczepienia ochronne wg obowiązującego kalendarza szczepień. W roku 2022 realizowano szczepienia pacjentów szczepionką przeciw Covid 19. wykonano 701 szczepień oraz szczepienia przeciw grypie. - 86 szczepień.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej na dzień 31.12.2024 roku objętych było 5002 pacjentów, którzy są ubezpieczeni w Narodowym Funduszu Zdrowia i złożyli deklarację wyboru lekarza, pielęgniarki i położnej poz. Dla tych pacjentów realizowane są świadczenia lekarskie, pielęgniarские i położnicze. Jeden raz w tygodniu funkcjonuje punkt pobrań badań laboratoryjnych. Wszystkie dzieci i młodzież ucząca się w szkołach na terenie miasta i gminy została objęta opieką pielęgniarki szkolnej.

Świadczenia zdrowotne w zakresie lekarza poz sprawuje obecnie 2 lekarzy - specjalistów medycyny rodzinnej. W roku 2024 lekarze udzielili porad dla 15071 pacjentów, co stanowi średnio **1255 pacjentów miesięcznie.** W tym przyjęto 2938 dzieci do ukończenia 18 roku życia, 4554 osób powyżej 65 roku życia oraz 7939 kobiet. W tym samym okresie zrealizowano 162 wizyt domowych

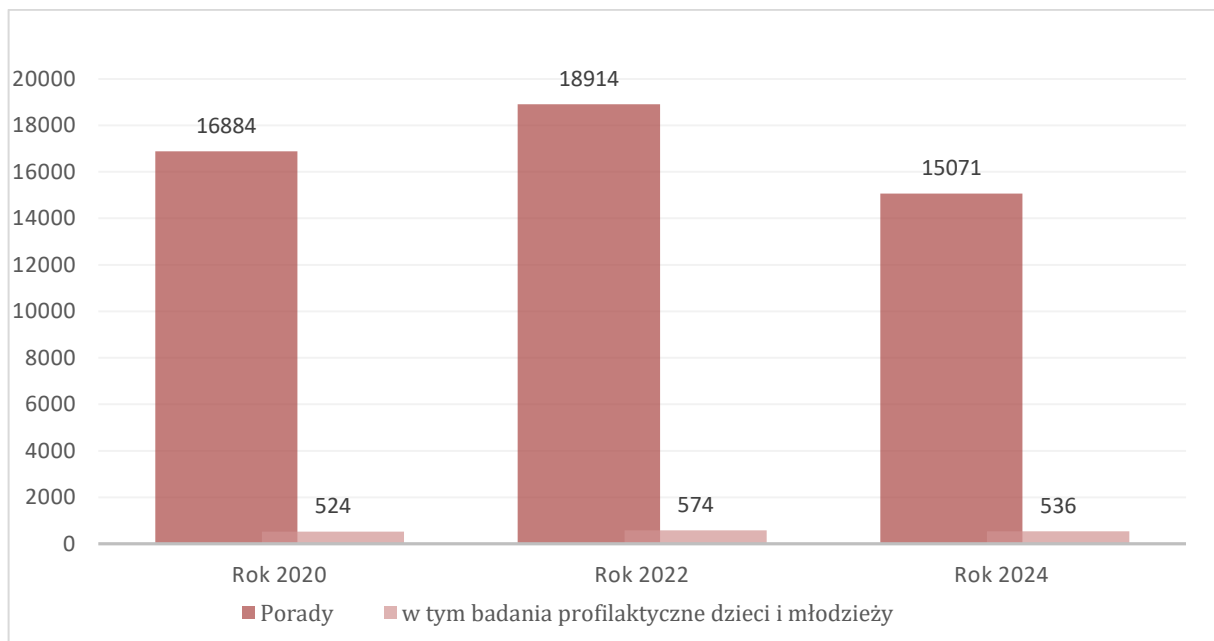
u osób obłożnie chorych, 34 wizyt patronażowych, 536 badań profilaktycznych dzieci i młodzieży do ukończenia szkoły p/podstawowej oraz szczepienia ochronne wg obowiązującego kalendarza szczepień.

Opiekę pielęgniarską sprawowały 4 pielęgniarki, które posiadają pełne kwalifikacje wymagane na poszczególnych stanowiskach pracy. Opieką obejmują 5002 pacjentów. Pielęgniarki wykonują wizyty domowe, wizyty patronażowe, zabiegi zlecane przez lekarza, testy przesiewowe, świadczenia profilaktyczne, lecznicze i rehabilitacyjne, szczepienia ochronne, profilaktykę i promocję zdrowia.

Wszystkie dzieci ze szkół na terenie miasta i gminy Szczuczyn były objęte opieką pielęgniarki szkolnej, która posiadała kwalifikacje w tym kierunku. Harmonogramy pracy w poszczególnych szkołach dostosowane były do ilości uczniów w danej szkole.

Opiekę położniczą sprawowały dwie położne środowiskowo – rodzinne z odpowiednimi kwalifikacjami zawodowymi (w roku 2024 objęty 5947 matki z dziećmi do 2 miesiąca życia)

Wykres 7: Liczba ambulatoryjnych porad lekarskich

Dane: opracowanie własne, BDL GUS

Nastąpił spadek liczby porad lekarskich w gminie na przestrzeni lat 2020-2024, związany z większą dostępnością kadry medycznej w powiecie oraz mniejszą liczbą pacjentów, którzy złożyli deklarację wyboru lekarza, pielęgniarki, położnej podstawowej opieki w POZ w Szczuczynie.

Spadek pacjentów:

- 392 osoby (2020→2024) wynika z migracji i przechodzenia części pacjentów do innych placówek powiatowych, nie tylko z demografii

- z mniejszej liczby noworodków i niższej liczby dzieci ogółem w gminie, nie z ograniczenia dostępności.

Dominujące potrzeby i problemy zdrowotne mieszkańców w latach 2020-2024 obejmowały choroby wieku podeszłego, choroby cywilizacyjne (kardiologiczne, diabetologiczne, pulmonologiczne) oraz choroby układu kostno-stawowego.

Poza konsultacjami i poradnictwem

- 1 Realizowano programy profilaktyczne z zakresu POZ (ChUK, Gruźlica, 40 Plus),
- 2 Edukację zdrowotną pacjentów z zakresu zdrowego stylu życia prowadzona przez lekarza POZ, pielęgniarkę i położną,
- 3 Propagowanie szczepień ochronnych i zalecanych jako profilaktyka chorób,
- 4 Współpracę z zewnętrznymi firmami umożliwiającą cyklicznie wykonanie badań USG, badanie wzroku, badanie słuchu,
- 5 Zapewnienie opieki medycznej nad uczniami w szkołach na terenie miasta i gminy Szczuczyn.

Świadczenia odbywały się zgodnie z kompetencjami lekarzy, pielęgniarki, położnej przewidzianymi w zawartej umowie z NFZ oraz świadczeniami gwarantowanymi z zakresu poz oraz innymi aktami prawnymi, związanymi z wykonywaniem zawodu lekarza, pielęgniarki i położnej.

W godzinach nocnych oraz w dni wolne, niedziele i święta lekarską i pielęgniarską opieką ambulatoryjną i wyjazdową realizowaną była w Szpitalu Ogólnym w Grajewie.

Wśród potrzeb obszaru zdrowia w gminie Szczuczynie zauważa się:

- trudności z dostępem do specjalistów oraz na rehabilitację,
- samotność osób starszych, choroby uniemożliwiające sprawne funkcjonowanie w społeczeństwie, potrzeba usług opieki długoterminowej oraz konieczny rozwój programów rehabilitacyjnych dla osób starszych, które pomogą utrzymać ich sprawność fizyczną i zapobiec izolacji społecznej,
- wzrastający wskaźnik chorób metabolicznych (cukrzycy), układu krążenia, oddechowego i nowotworów, wyznaczający niezbędność programów promocji zdrowia i profilaktyki, skupiających się na edukacji zdrowotnej i profilaktyce chorób przewlekłych,
- cykliczne akcje profilaktyczne.

W 2023 roku 42,6% zgonów w gminie Szczuczyn spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 24,2% zgonów w gminie Szczuczyn były nowotwory, a 5,7% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego.

Na 1000 ludności gminy Szczuczyn przypada 13.35 zgonów. Jest to znacznie więcej od wartości średniej dla województwa podlaskiego oraz znacznie więcej od wartości średniej dla kraju¹⁶.

Obok chorób fizycznych, niezwykle istotnym obszarem są choroby psychiczne i postępujący **kryzys zdrowia psychicznego**, szczególnie dotkliwy wśród osób młodych. Nadmierne, szkodliwe używanie Internetu, uzależnienie od alkoholu i narkotyków powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Osoby dorosłe mogą korzystać z poradni w trybie ambulatoryjnym w Poradni Zdrowia Psychicznego, Leczenia Uzależnień lub oddziału psychiatrycznego i zespołu leczenia środowiskowego, zaś młodzież z Poradnie Psychologicznej dla Dzieci i Młodzieży przy Szpitalu Ogólnym w Grajewie.

Obok pomocy medycznej dzieci i młodzież korzystały z pomocy poradni psychologiczno-pedagogicznych.

Z danych ogólnopolskich wynika, że wraz z wiekiem rośnie częstotliwość sięgania po alkohol, narkotyki, zacierają się różnice między piciem uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej (dziewcząt i chłopców). Wyniki ogólnoeuropejskiego badania¹⁷ **przefektowanego na 15 latach w szkołach, pokazują, że: do picia napojów alkoholowych przyznaje się ponad 87,3% uczniów.**

Napoje alkoholowe to najpowszechniej używana substancja psychoaktywna przez młodzież, podobnie jak ma to miejsce w świecie dorosłych. **Rozpowszechnienie picia wykazuje jednak trend spadkowy.** Badani w coraz większych odsetkach oceniają picie alkoholu jako zachowanie ryzykowne. Mimo tendencji spadkowej wskaźników picia alkoholu, rozpowszechnieniu picia w tej grupie daleko jeszcze do spełnienia postulatów abstynencyjnego paradygmatu profilaktyki adresowanej do niepełnoletnich.

Nastąpił spadek rozpowszechnienia używania, zmniejszyły się odsetki badanych, którzy mają wśród przyjaciół osoby używające oraz pojawiły się sygnały spadku dostępności.

Analiza trendów rozpowszechnienia używania nowych substancji psychoaktywnych, czyli tzw. **"dopalaczy" miała tendencje spadkowe**, w tym zakresie towarzyszy wzrost przekonań o ryzyku związanym z używaniem tych substancji, nie tylko w sposób regularny, ale także na poziomie eksperymentowania.

Raport „Problematyczne używanie Internetu przez młodzież” wskazuje, że wśród polskich nastolatków w wieku 12–17 lat problematyczne używanie Internetu (PUI) **występuje u 11,9% ogółu**

¹⁶ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#dane-demograficzne

¹⁷ "Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną." Raport, prezentacja oraz informacja prasowa z ogólnopolskich badań ankietowych, Europejski program badań ankietowych w szkołach ESPAD. Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Instytut Psychiatrii i Neurologii

młodzieży. Problematyczni użytkownicy Internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15–17 lat) niż młodsze (w wieku 12–14 lat). Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące.

Czynniki ryzyka PUI to: odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek.

Do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w Internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z Internetem.

Praca z młodzieżą winna uwzględniać strategie profilaktyczne: przekonań normatywnych, osobistych postanowień, wartości, wiedzy o konsekwencjach, z rozszerzeniem o strategie odpierania presji, alternatyw, umiejętność szukania pomocy, radzenia sobie ze stresem. Oddziaływania prewencyjne mają wyposażać młodzież w umiejętność radzenia sobie w trudnych życiowo sytuacjach, zagrażających życiu, zdrowiu.

W ramach **Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii, każdego roku w gminie realizowano** zadania profilaktyczne ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej. Program ten finansowany był z budżetu gminy, ze środków pochodzących z wpłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Osoby mające trudność z zachowaniem trzeźwości mogły również bezpłatnie korzystać z konsultacji z terapeutą w **stowarzyszeniach abstynenckich.**

Na terenie gminy funkcjonowały: Punkt Konsultacyjny oraz **Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, której priorytetem było:**

- ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy oraz prowadzenie działań profilaktycznych i terapeutycznych,
- dofinansowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu dla dzieci i młodzieży w ramach profilaktyki uzależnień
- organizowanie i wspieranie lokalnych imprez profilaktycznych, przeglądów, wydarzeń o charakterze prozdrowotnym i rekreacyjno – sportowym.

Tabela 13: Działania GKRPA i UG w zakresie pomocy osobom zagrożonym uzależnieniem i uzależnionym

Informacja	2020	2022	2024
Liczba nowych wniosków, które wpłynęły do GKRPA	35	22	16
Liczba przeprowadzonych rozmów motywujących do poddania się leczeniu odwykowemu	34	28	8
Liczba osób korzystających z pomocy terapeutycznej	34	15	39
Realizowane usługi na rzecz mieszkańców (dzieci, młodzież, osoby dorosłe, rodziny) - poradnictwo, konsultacje, terapie	<u>GKRPA</u> konsultacje w zakresie: uzależnień, przemocy w rodzinie, osobom współuzależnionym, członkom rodziny <u>Punkt Konsultacyjny w Szczuczynie:</u> motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego; konsultacje i pomoc współuzależnionym od alkoholu, ofiarom przemocy domowej; motywowanie do korzystania z różnych form pomocy terapeutycznej	<u>GKRPA</u> konsultacje w zakresie: uzależnień, przemocy w rodzinie, osobom współuzależnionym, członkom rodziny <u>Punkt Konsultacyjny w Szczuczynie:</u> motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego; konsultacje i pomoc współuzależnionym od alkoholu, ofiarom przemocy domowej; motywowanie do korzystania z różnych form pomocy terapeutycznej	<u>GKRPA</u> konsultacje w zakresie: uzależnień, przemocy w rodzinie, osobom współuzależnionym, członkom rodziny <u>Punkt Konsultacyjny w Szczuczynie:</u> motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego; konsultacje i pomoc współuzależnionym od alkoholu, ofiarom przemocy domowej; motywowanie do korzystania z różnych form pomocy terapeutycznej
Prowadzone miejsca, punkty pomocy /poradnictwa specjalistycznego w gminie/powiecie, z których mogą korzystać mieszkańcy miasta Oraz specjaliści w tych miejscach	Punkt Konsultacyjny Łomżyńska 11 19-230 Szczuczyn - psycholog	Punkt Konsultacyjny Łomżyńska 11 19-230 Szczuczyn - psycholog - terapeuta ds. uzależnień	Punkt Konsultacyjny Łomżyńska 11/pl. 1000-lecia 23 19-230 Szczuczyn - psycholog - terapeuta ds. uzależnień

Dane: GKPiRPA w Szczuczynie

Duży wzrost osób korzystających z terapii w 2024 (39 osób) – to sygnał zwiększonej gotowości do leczenia.

W celu realizacji usług na rzecz osób i rodzin z problemem uzależnienia samorząd gminy współpracował z Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Komendą Powiatową Policji, Prokuraturą, Sądem Rejonowym Wydziałem Rodzinnym i Nieletnich, kuratorami sądowymi.

WNIOSKI

- W gminie Szczuczyn działa pełny zakres podstawowej opieki zdrowotnej (lekarz, pielęgniarka, położna, punkt pobrań, gabinet stomatologiczny), co zapewnia mieszkańcom dostęp do świadczeń na miejscu.
- W latach 2020–2024 liczba pacjentów zadeklarowanych do POZ zmniejszyła się o 392 osoby (–7,2%), co wynikało z migracji, starzenia się populacji oraz wyboru innych placówek.
- Liczba porad lekarskich miała charakter falowy – wzrost do 2022 r., a następnie spadek, głównie z powodu ograniczenia liczby lekarzy i mniejszej liczby zadeklarowanych pacjentów.
- W gminie dominują choroby przewlekłe: krążenia, nowotworowe, metaboliczne i układu ruchu, co potwierdza strukturę zgonów (42,6% – krążenie, 24,2% – nowotwory).
- Wskaźnik zgonów (13,35/1000) jest wyższy od średniego dla województwa i kraju, co potwierdza pogarszający się stan zdrowia populacji, wynikający ze starzenia demograficznego.
- Zwiększa się zapotrzebowanie na rehabilitację, opiekę długoterminową i usługi opiekuńcze dla seniorów.
- Dostęp do specjalistów pozostaje ograniczony – mieszkańcy najczęściej korzystają z placówek w Grajewie i Łomży.
- Wzrasta liczba dzieci i młodzieży wymagających wsparcia psychologicznego, co potwierdzają również szkoły i poradnia psychologiczno-pedagogiczna.
- GKRPA prowadzi intensywną działalność profilaktyczną i terapeutyczną – w 2024 r. odnotowano wzrost liczby osób korzystających z terapii uzależnień.
- Programy profilaktyczne (40+, ChUK, szczepienia, badania przesiewowe) stanowią ważne narzędzie wykrywania problemów zdrowotnych we wczesnym stadium.

TENDENCJE I PROGNOZY

- Prognozuje się dalszy spadek liczby pacjentów zadeklarowanych do POZ, przy jednoczesnym wzroście liczby pacjentów 65+, wymagających większej opieki i częstszych wizyt.
- Starzenie się populacji będzie zwiększać zapotrzebowanie na opiekę długoterminową, rehabilitację, wsparcie środowiskowe i profilaktykę chorób przewlekłych.
- Choroby cywilizacyjne pozostaną głównym wyzwaniem zdrowotnym – szczególnie cukrzyca, nadciśnienie, otyłość i nowotwory.

- Rosnąć będzie zapotrzebowanie na specjalistów (kardiolog, diabetolog, ortopeda, geriatra), przy dalszym wydłużaniu kolejek do świadczeń finansowanych z NFZ.
- Trend nasilającego się kryzysu zdrowia psychicznego wśród młodzieży będzie wymagał rozwijania opieki psychologicznej, działań profilaktycznych i współpracy szkół z poradnią.
- Dostęp do teleporad i badań profilaktycznych pozostanie ważnym elementem opieki, zwłaszcza dla seniorów i osób niesamodzielnych.
- Działania profilaktyczne i kampanie prozdrowotne będą nabierać większego znaczenia – szczególnie w zakresie chorób serca, nowotworów i zdrowia psychicznego.

REKOMENDACJE

1. Rozwijać lokalne programy profilaktyczne: chorób krążenia, cukrzycy, otyłości, nowotworów oraz programy badań przesiewowych.
2. Organizować cykliczne akcje badań profilaktycznych („białe soboty”), wykorzystując współpracę z firmami mobilnymi (spirometria, diabetologia, kardiologia, densytometria).
3. Tworzyć punkty pomiarowe (ciśnienie, glikemia, BMI) podczas wydarzeń gminnych.
4. Promować zdrowy styl życia – warsztaty dietetyczne, aktywność fizyczna, edukacja rodzin.
5. Rozwinąć rehabilitację środowiskową i programy usprawniające dla seniorów – gimnastyka, zajęcia ruchowe, grupy wsparcia.
6. Rozbudować usługi opiekuńcze i sąsiedzkie – identyfikacja samotnych seniorów (we współpracy OPS i pielęgniarstwa środowiskowego).
7. Wprowadzić domowe wizyty fizjoterapeutów dla osób niesamodzielnych (partnerstwa POZ + OPS).
8. Zwiększyć dostępność do specjalisty poprzez:
 - współpracę ze Szpitalem w Grajewie,
 - cykliczne wizyty specjalistów mobilnych,
 - transport medyczny dla seniorów.
9. Wzmocnić system wsparcia zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży – więcej specjalistów, warsztaty emocjonalne, działania w szkołach.
10. Rozszerzyć współpracę z poradnią psychologiczno-pedagogiczną i specjalistami środowiskowymi.
11. Prowadzić działania edukacyjne dla rodziców dotyczące higieny cyfrowej, uzależnień behawioralnych i bezpieczeństwa online.
12. Kontynuować i wzmacniać działania GKRPA – wnioski, interwencje, konsultacje terapeutyczne, wsparcie rodzin.
13. Rozszerzyć punkt konsultacyjny o dyżury i konsultacje online.

14. Wspierać alternatywne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży – sport, kultura, wolontariat.
15. Wzmocnić współpracę POZ–OPS w zakresie opieki nad seniorami i osobami przewlekle chorymi (wspólne plany opieki).
16. Rozwijać informowanie mieszkańców – newsletter POZ, kampanie prozdrowotne, infografiki.

5. BEZPIECZEŃSTWO W GMINIE

W latach 2020–2024 bezpieczeństwo na terenie gminy Szczuczyn zapewniał Posterunek Policji w Szczuczynie, działający w strukturze Komendy Powiatowej Policji w Grajewie. Dzielnicowy realizował zadania prewencyjne, patrolowe i profilaktyczne. Policja wychodząc naprzeciw potrzebom obywateli korzystała z Krajowej Mapy Zagrożeń Bezpieczeństwa. To interaktywne narzędzie komunikacji pomiędzy społeczeństwem, a Policją. Najczęściej zgłaszane zagrożenia dotyczyły rejonu sklepu przy ul. Sobieskiego w Szczuczynie, w tym spożywania alkoholu, zakłócania porządku, zaśmiecania oraz naruszeń przepisów drogowych. Zgodnie z opracowanym planem dzielnicowy jako priorytet realizował poprawę bezpieczeństwa na tym obszarze.

Wykres 8: Liczba przestępstw i wykroczeń w gminie

Dane: BDL GUS, Komenda Powiatowa Policji w Grajewie, Posterunek Policji w Szczuczynie

W latach 2020-2024 **liczba wykroczeń i przestępstw** na terenie gminy Szczuczyn **spadła**.

Na każdych 1000 mieszkańców w 2024 roku odnotowano 13,40 przestępstw. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa podlaskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Szczuczyn wynosi 86,00% i jest większy od wskaźnika

wykrywalności dla województwa podlaskiego oraz znacznie większy od wskaźnika dla całej Polski. W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Szczuczyn najwięcej stwierdzono przestępstw przeciwko mieniu - 5,78 (wykrywalność 71%) oraz o charakterze kryminalnym - 6,61 (wykrywalność 87%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 3,71 (72%), drogowe - 2,43 (100%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,43 (100%)¹⁸.

Działania policji koncentrowały się również na zapobieganiu przestępczości. Pożądane policyjne treści przekazywano poszczególnym adresatom w ramach realizowanych programów prewencyjnych. Programy edukacyjne kierowane były do dzieci przedszkolnych, młodzieży szkolnej oraz grona pedagogicznego, a także rodziców.

Podejmowano działania zmierzające do propagowania sposobów ograniczania i zapobiegania przestępczości oraz zjawiskom kryminogennym, w tym realizowano:

- działania „Nie Bądźmy Obojętni” — skierowane do osób narażonych na wychłodzenie organizmu lub zamarznięcie (nadużywających alkoholu, samotnych),
- programy adresowane do seniorów — Świadomy Senior, Bezpieczny Senior, Cyberświadomi Cyberbezpieczni,
- działania dla ogółu mieszkańców: Stop włamaniom do domów, Przeciwdziałanie handlu ludźmi,
- działania skierowane do dzieci i młodzieży: Bezpieczne wakacje, Bezpieczne ferie, Bezpieczna woda, Bezpieczna droga do szkoły, Mam wybór wybieram rozsądek, Pomoc a nie przemoc.

W 2020 roku funkcjonariusze przeprowadzili 13 spotkań profilaktycznych na temat odpowiedzialności prawnej oraz konsekwencji niewłaściwego zachowania, w 2022 roku przeprowadzili 14 spotkań, w 2024 roku przeprowadzili 17 spotkań,

Ponadto funkcjonariusze realizowali szereg przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie:

- systematycznie brali udział w posiedzeniach lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych, grup roboczych,
- przekazywali pokrzywdzonym informację o placówkach pomocowych,
- informowali sprawców o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy,
- informowali o możliwości udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym

Katalog działań Policji w latach 2020-2024 był modyfikowany z uwzględnieniem działań lokalnych na bazie monitoringu i zmieniających się potrzeb.

Jedną z form zagrożenia bezpieczeństwa człowieka i rodziny była przemoc. Działania wobec rodzin, osób doświadczających przemocy **regulował Program Przeciwdziałania Przemocy**

¹⁸ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Szczuczyn#poziom-przestepczosci

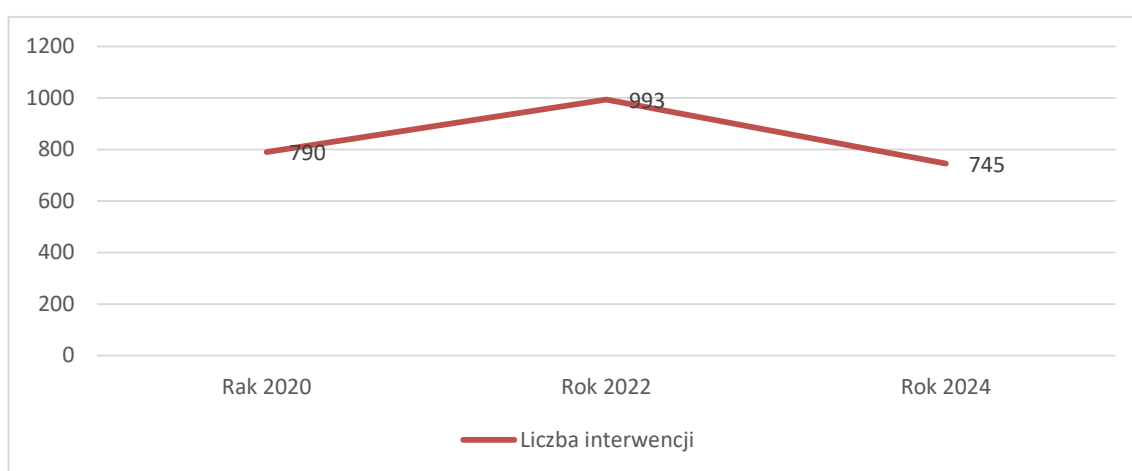

w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, a obecnie **Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028**

Na terenie gminy w latach 2020 – 2024 funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Grajewie odnotowali:

- w 2020 roku 790 interwencji, **dot. przemocy 80**, do wytrzeźwienia 27,
- w 2022 roku 993 interwencji, **dot. przemocy 40**, do wytrzeźwienia 16,
- w 2024 roku 745 interwencji, **dot. przemocy 103**, do wytrzeźwienia 12.

Wykres 9: Interwencje

Dane: Komenda Powiatowa Policji w Grajewie LZI w Szczuczynie

W ramach współpracy z instytucjami oraz organizacjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą i sprawców przemocy, prowadzono realizację procedury „Niebieskie Karty”.

W skład Zespołu Interdyscyplinarnego wchodził przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczuczynie
- szkół podstawowych z terenu gminy,
- dzielnicowi Komendy Powiatowej Policji w Grajewie, Posterunku Policji w Szczuczynie,
- służby zdrowia z terenu gminy,
- stowarzyszeń i fundacji.

Grupy diagnostyczno-pomocowe:

- zapewniały kompleksową pomoc rodzinom i osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- kierowały osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową i osoby, wobec których istniało podejrzenie, że są sprawcami do odpowiednich specjalistów,
- realizowały procedury mające na celu powstrzymanie przemocy,

- monitorowały sytuacje w rodzinach, w których dochodziło do przemocy, a w szczególności uruchamiając współpracę między instytucjami pomocowymi,
- gromadziły informacje na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom.

W 2024 r. odnotowano wyraźny spadek liczby formularzy NK w porównaniu z 2022 r., przy jednoczesnym wzroście interwencji związanych z przemocą domową.

Tabela 14: Formy pomocy udzielonej osobom doświadczającym przemocy domowej

Rodzaj pomocy	2020	2022	2024
Liczba NK, które wpłynęły do Zespołu	24	31	15
Liczba posiedzeń LZI	4	4	6
Liczba grup roboczych/diagnostyczno-pomocowych	20	14	27
Liczba osób skierowanych do programów korekcyjno-terapeutycznych	0	0	0
Specjaliści w zakresie bezpieczeństwa oraz usługi świadczone na rzecz mieszkańców	<u>ZI:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie <u>Punkt konsultacyjny:</u> porady psychologa <u>Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Szczuczynie:</u> porady prawnika, <u>PCPR w Grajewie:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie, program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	<u>ZI:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie <u>Punkt konsultacyjny:</u> porady psychologa, terapeuty ds. uzależnień <u>Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Szczuczynie:</u> porady prawnika, <u>PCPR w Grajewie:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie, program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową	<u>ZI:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie <u>Punkt konsultacyjny:</u> porady psychologa, terapeuty ds. uzależnień <u>Punkt Nieodpłatnej Pomocy Prawnej w Szczuczynie:</u> porady prawnika, <u>PCPR w Grajewie:</u> pomoc, poradnictwo osobom z problemem przemocy w rodzinie, program korekcyjno-edukacyjny lub psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową

Dane: opracowanie własne, Zespół Interdyscyplinarny w Szczuczynie

Dodatkowo, w ramach współpracy z **Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie** sprawcy przemocy, mogli skorzystać z prowadzonego programu korekcyjno-edukacyjnego. Do udziału w programie sprawcy mogli zgłosić się dobrowolnie, zostać skierowani przez policję lub postanowieniem Sądu.

Instytucjami zapewniającymi ochronę przeciwpożarową było 7 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych:

1. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BĘĆKOWIE,
2. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BRZEŹNIE,
3. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BZURACH,
4. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DANOWIE,
5. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NIEĆKOWIE,
6. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NIEDŹWIADNEJ,
7. OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZCZUCZYNIE,

OSP Szczuczyn i OSP Niedźwiadna włączone były do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

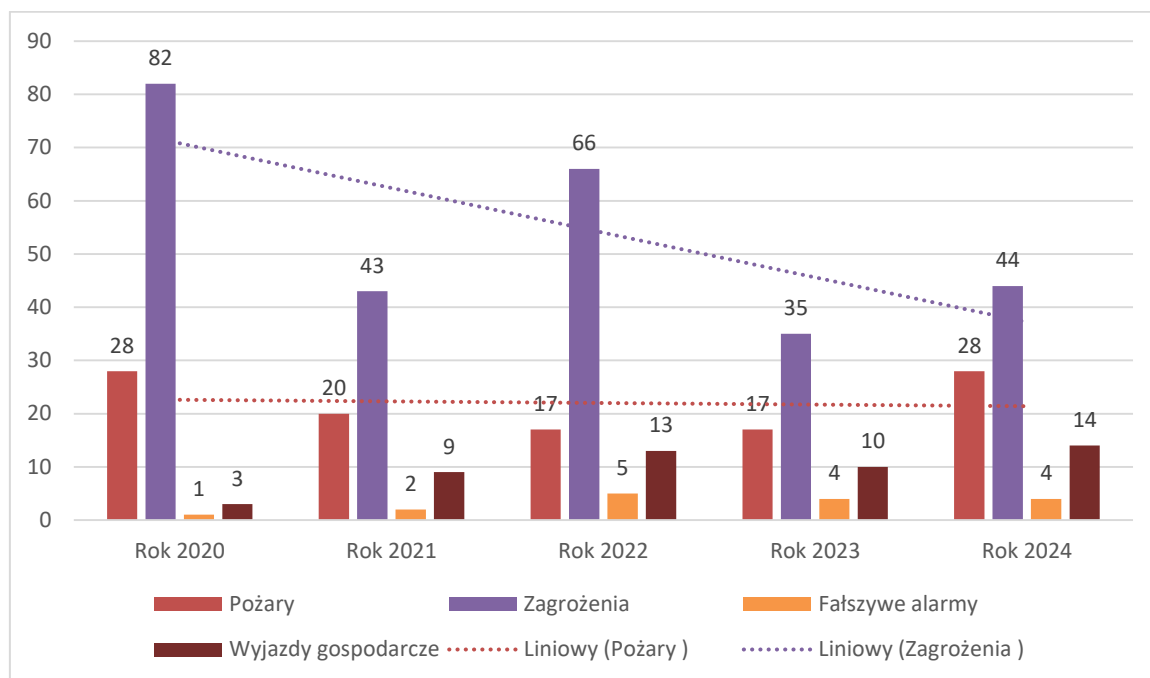
Stale, wg potrzeb i wymaganych terminów dokonywano przeglądów i napraw samochodów, sprzętu ochrony dróg oddechowych (aparaty powietrzne), sprzętu hydraulicznego, agregatów prądotwórczych. Uzupełniono zużyte lub uszkodzone elementy wyposażenia ochrony osobistej strażaka oraz armatury wodnej i sprzętu ratowniczego.

W roku 2024 na terenie gminy zanotowano łącznie 90 zdarzeń, w tym 28 stanowiły pożary, 44 miejscowe zagrożenia, 14 wyjazdów gospodarczych oraz 4 alarmy fałszywe.

Na terenie gminy Szczuczyn w latach 2020-2024 r. spadła liczba zdarzeń i interwencji ogółem, w tym działań ratowniczo – gaśniczych oraz liczba miejscowych zagrożeń. Głównymi przyczynami miejscowych zagrożeń były zazwyczaj niezachowanie zasad bezpieczeństwa ruchu oraz wady środków transportu, nietypowe zachowanie zwierząt, huragany, silne wiatry oraz pozostałe przyczyny niemożliwe do ustalenia.

Utrzymuje się liczba pożarów. Główną przyczyną powstawania pożarów na terenie gminy była zazwyczaj nieprawidłowa eksploatacja i wady urządzeń grzewczych, natomiast na drugim miejscu plasowała się nieostrożność osób dorosłych i nieletnich z otwartym ogniem.

Wykres 12: Wydarzenia pożarnicze w gminie

Dane: KMPSP w Białymstoku, statystyki

OSP poza przeciwdziałaniem zagrożeniom wynikającym z nieszczęśliwych zdarzeń losowych, podejmowała również:

- szkolenia członków OSP i współdziałanie z Państwową Strażą Pożarną oraz innymi podmiotami w organizowaniu przez nich szkoleń członków OSP,
- edukację z zakresu bezpieczeństwa pożarowego,
- popularyzację zagadnień bezpieczeństwa pożarowego dla mieszkańców przy okazji ćwiczeń, zawodów sportowych, festynów z pokazami,
- zabezpieczenie imprez gminnych głównie z zakresie bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- zabezpieczenie pożarowe oraz zabezpieczenie medyczne podczas wydarzeń gminnych
- przedstawianie organom władzy samorządowej i administracji rządowej wniosków w sprawach ochrony przeciwpożarowej,
- organizowanie młodzieżowych i kobiecych drużyn pożarniczych.

Na obszarze powiatu grajewskiego poza Komendą Powiatową Policji, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej, swoją siedzibę miały inne podmioty działające w obszarze bezpieczeństwa:

- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Grajewie
- Powiatowy Inspektorat Weterynaryjny w Grajewie.

- Gmina Szczuczyn posiada stabilny system bezpieczeństwa publicznego oparty na współpracy Policji, OSP, Zespołu Interdyscyplinarnego oraz instytucji gminnych.
- W latach 2020–2024 **odnotowano spadek przestępczości ogółem**, przy wysokiej wykrywalności sprawców (86%), wyższej niż średnia wojewódzka i krajowa.
- Najczęstsze kategorie przestępstw to: **przeciwko mieniu (5,78/1000) oraz kryminalne (6,61/1000)**.
- Wzrosła liczba działań profilaktycznych Policji – 13 spotkań w 2020 r., 17 w 2024 r.
- Interwencje ogółem wykazały spadek (2024 → 745), ale **wzrosła liczba interwencji dotyczących przemocy (103 przypadki)**.
- Liczba Niebieskich Kart spadła z 31 w 2022 do 15 w 2024 r., co może świadczyć o skuteczniejszej pracy grup diagnostyczno-pomocowych i lepszej diagnozie sytuacji rodzin.
- W gminie działa 7 jednostek OSP, które oprócz gaszenia pożarów realizują liczną działalność edukacyjną i zabezpieczają wydarzenia lokalne.
- W 2024 r. odnotowano 90 zdarzeń pożarniczych, a liczba miejscowych zagrożeń spada – co wskazuje na skuteczną prewencję i lepszą edukację mieszkańców.

TENDENCJE I PROGNOZY

- Utrzyma się trend **spadku drobnych wykroczeń** i incydentów, przy niewielkim wzroście poważniejszych przestępstw (oszustwa, jazda pod wpływem alkoholu).
- Rejon sklepu przy ul. Sobieskiego pozostanie obszarem zwiększonego ryzyka wymagającym monitoringu i patroli.
- Liczba interwencji związanych z przemocą może nadal rosnąć z powodu poprawiającej się zgłaszalności i większej świadomości mieszkańców.
- Działania profilaktyczne Policji i Zespołu Interdyscyplinarnego będą odgrywać coraz większą rolę w ograniczaniu przemocy.
- Rola OSP będzie rosnąć, zwłaszcza w zakresie edukacji, zabezpieczenia wydarzeń oraz reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe.
- Zwiększy się znaczenie współpracy międzyinstytucjonalnej (OPS–Policja–szkoły–zdrowie).
- Nowe przepisy o ochronie ludności (ustawa z 2024 r.) zwiększą obowiązki i zadania OSP oraz wymogi dotyczące wyposażenia i gotowości bojowej.

REKOMENDACJE

1. Wzmacniać działania prewencyjne w obszarze przemocy, cyberzagrożeń, uzależnień i bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

2. Rozszerzyć obecność dzielnicowych w przestrzeni publicznej i zwiększyć liczbę działań edukacyjnych w szkołach i w środowisku.
3. Utrzymać monitoring miejsc zagrożonych i rozważyć instalację dodatkowych kamer.
4. Wzmocnić pracę Zespołu Interdyscyplinarnego: lepsza koordynacja OPS–Policja–szkoły–zdrowie.
5. Kontynuować działalność punktów konsultacyjnych: wsparcie psychologiczne, prawne, szkolenia dla rodziców.
7. Kontynuować modernizację sprzętu OSP i rozwijać szkolenia z zakresu pierwszej pomocy oraz reagowania na ekstremalne zjawiska pogodowe.
8. Rozwijać młodzieżowe i kobiece drużyny pożarnicze jako element edukacji społecznej.
10. Prowadzić kampanie edukacyjne dla mieszkańców: bezpieczeństwo w domu, oszustwa internetowe, ochrona przed przemocą, ewakuacja.
11. Wspierać działania integrujące: konkursy bezpieczeństwa, gry miejskie, działania senior–młodzież.

6. POMOC SPOŁECZNA I WSPIERANIE OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

System pomocy społecznej ma za zadanie wspieranie osób i rodzin, które z przyczyn obiektywnych nie są w stanie zaspokoić swoich elementarnych potrzeb życiowych. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy o pomocy społecznej podstawowe zadania w zakresie problemów i potrzeb społecznych na terenie gminy realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie.

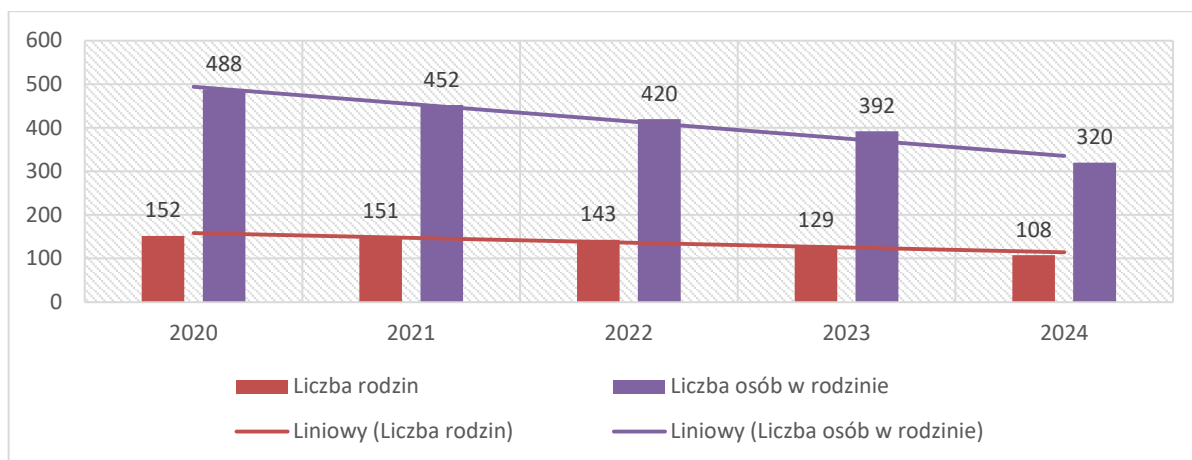
OPS współpracował z instytucjami rządowymi, powiatowymi i lokalnymi, m.in. PUW, PCPR, PUP, ZUS, KRUS, OPS, szkołami, Policją oraz organizacjami pozarządowymi. Zakres współpracy obejmował wymianę informacji, koordynację działań wsparciowych oraz prowadzenie wspólnych działań na rzecz rodzin, seniorów i osób niepełnosprawnych. Od lat prowadzona jest współpraca ze szkołami z terenu gminy, których uczniowie objęci są programem „Posiłek w szkole i w domu” oraz z Parafialnym kołem Caritas i Caritas Łomża w ramach programu Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2024 Podprogram 2023 wydano 83 skierowania do skorzystania z pomocy żywnościowej dla 202 osób oraz dla 8 obywateli Ukrainy.

W zależności od złożoności sytuacji rodziny, dzieci, osób starszych zakres współpracy międzyinstytucjonalnej się różnił i był podejmowany w celu zwiększenia efektywności pomocy i usamodzielnienia.

Pomoc udzielana jest bezpośrednio dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej, dotkniętych bezrobociem lub inną z przyczyn powodujących trudną sytuację. Środki pochodzące na pomoc społeczną to głównie środki pochodzące z budżetu państwa oraz środki własne pochodzące z budżetu gminy.

Wykres 10: Rzeczywista liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2024

Dane: OZPS, OPS w Szczuczynie

W gminie zgodnie z danymi, z pomocy społecznej najwięcej rodzin skorzystało z pomocy społecznej w 2020 roku tj. 152 rodziny, zaś najmniej w 2024 roku 108 rodzin.

Pomoc społeczną udzielano osobom i rodzinom, w szczególności z powodów, które określa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej. Dane te obrazuje poniższa tabela:

Tabela 15: Powody przyznawania pomocy w gminie w latach 2020-2024

Przyczyny udzielania pomocy	ROK 2020		ROK 2022		Rok 2024	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	94	258	113	316	92	255
Potrzeba ochrony macierzyństwa	40	218	35	196	40	201
W tym: Wielodzietność	37	208	32	184	29	164
Bezrobocie	80	209	72	172	55	142

Niepełnosprawność	33	87	24	53	35	73
Długotrwała lub ciężka choroba	40	107	45	106	54	113
Bezradność w sprawach opie- wych. i prowadzenia gospodarstwa domowego	51	214	57	226	46	179
Przemoc w rodzinie	1	1	3	10	6	20
Alkoholizm	1	4	2	2	6	8
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	0	0	0	0	0
Zdarzenie losowe	1	7	1	1	0	0

Dane: OZPS, OPS w Szczuczynie

Najczęstszym powodem ubiegania się o pomoc w gminie na przestrzeni lat jest ubóstwo i bezrobocie. Rodziny korzystające z pomocy społecznej były najczęściej wieloproblemowe (jednocześnie w rodzinie występuje np. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńczo-wychowawcza, niepełnosprawność).

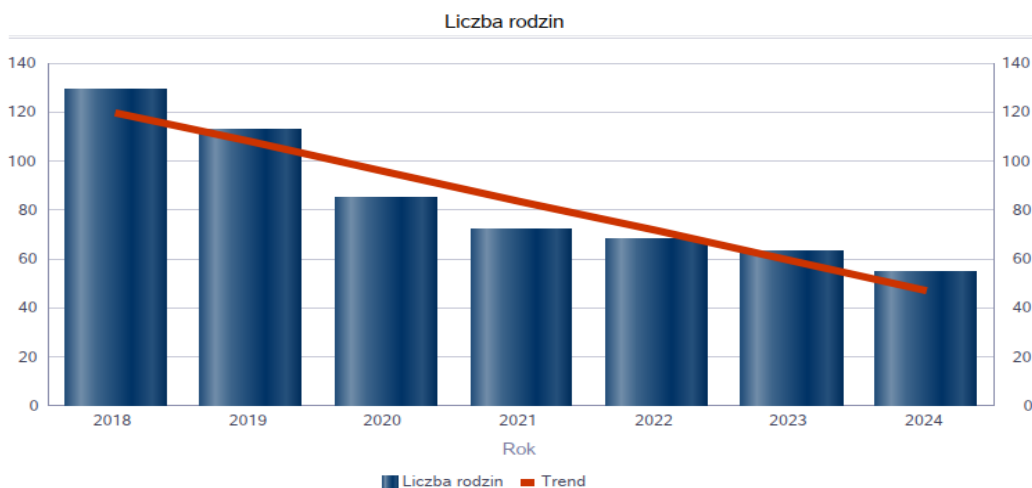
Pomoc społeczna polegała w szczególności na:

- przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń pieniężnych;
- pracy socjalnej;
- analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej;
- realizacji zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych;
- rozwijaniu nowych form pomocy i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Wykres 11: Świadczenia pieniężne i niepieniężne

Rodzaj świadczenia	Liczba rodzin						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
świadczenia niepieniężne	129	113	85	72	68	63	55
świadczenia pieniężne	144	98	128	111	106	95	66

świadczenia niepieniężne

Dane OZPS, OPS w Szczuczynie

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej gmina ponosiła praktycznie pełne koszty pobytu swoich mieszkańców w domach pomocy społecznej, gdyż świadczenia osób umieszczanych są zazwyczaj niskie. W 2024 roku **gmina poniosła współpłatność za 6 osób w domach pomocy społecznej oraz 3 dzieci w pieczy zastępczej.**

Tabela 16: Dzieci w pieczy zastępczej w gminie

	2020 rok	2022 rok	2024
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	4	4	3
Liczba rodzin zastępczych w powiecie, które objęły opieką dzieci z terenu gminy	2	2	3
Prowadzone programy edukacyjne, prewencyjne dla rodzin zastępczych	Kompania ogólnopolska na rzecz rodzicielstwa zastępczego „Już jesteś” Realizowano „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grajewskim na lata 2018-2020”,	Kompania ogólnopolska na rzecz rodzicielstwa zastępczego „Już jesteś” Realizowano „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grajewskim na lata 2021-2023”,	Kompania ogólnopolska na rzecz rodzicielstwa zastępczego „Już jesteś” Realizowano „Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Grajewskim na lata 2024-2026.”

Dane: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie

Pomoc świadczona rodzinom przez OPS pozwala w większości przypadków na utrzymanie dzieci w środowiskach domowych, jedynie w skrajnie trudnych sytuacjach, kiedy ich życie było zagrożone przekazane do interwencyjnego wsparcia w instytucjach pieczy zastępczej.

Zanim osoba trafiła do pomocy całodobowej, w związku z niemożnością samodzielnej egzystencji związanej ze stanem zdrowia, gmina zapewniała jej wsparcie w postaci usług opiekuńczych w środowisku domowym.

Liczba osób korzystających z usług opiekuńczych

rok 2020 – 6

rok 2021 – 2

rok 2022 – 2

rok 2023 -2

rok 2024- 2

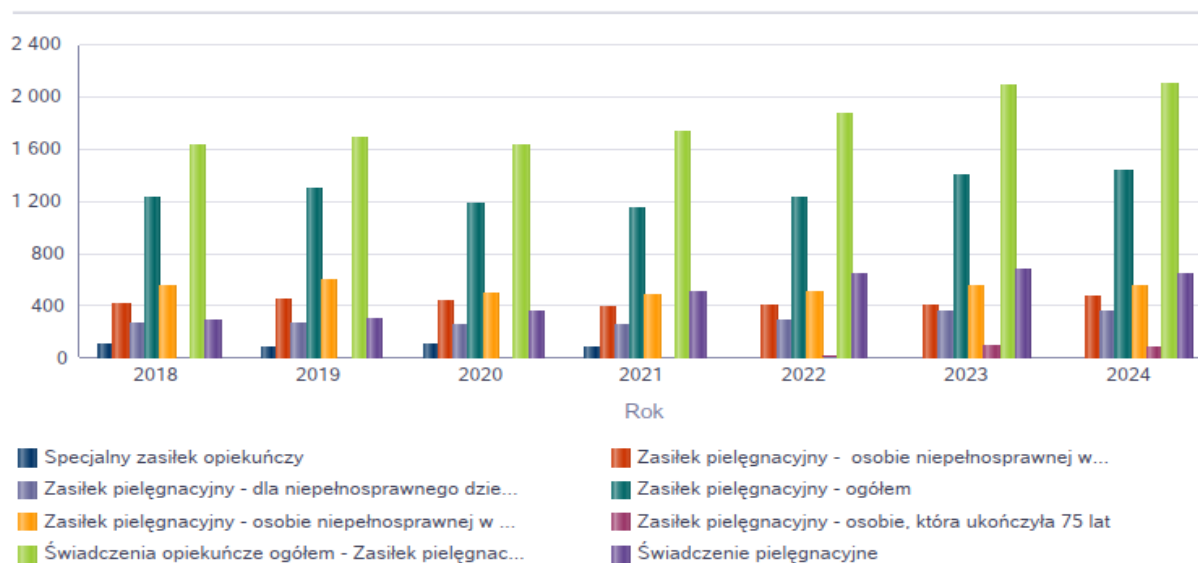
Liczba osób korzystających z usług specjalistycznych opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Rok	Liczba osób
2018	6
2019	8
2020	7
2021	6
2022	5
2023	6
2024	7

Tabela 17 i wykres 12:

Świadczenia na rzecz osób z niepełnosprawnościami oraz dzieci z niepełnosprawnościami w rodzinach

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Specjalny zasiłek opiekuńczy	112	88	104	86	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia	413	438	433	398	410	411	464
Zasiłek pielęgnacyjny - dla niepełnosprawnego dziecka	266	267	246	254	287	348	348
Zasiłek pielęgnacyjny - ogółem	1 229	1 299	1 178	1 140	1 231	1 402	1 435
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności	550	594	499	478	510	545	544
Zasiłek pielęgnacyjny - osobie, która ukończyła 75 lat	0	0	0	10	24	98	79
Świadczenia opiekuńcze ogółem - Zasiłek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy	1 628	1 687	1 633	1 735	1 868	2 084	2 092
Świadczenie pielęgnacyjne	287	300	351	509	637	682	638

Dane: OZPS, OPS w Szczuczynie

OPS realizował szereg usług i wsparcia kierowanego do osób z niepełnosprawnościami i ich rodzin, w tym program „**Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej**” ze środków z Funduszu Solidarnościowego Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, skierowany do pełnoletnich osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności oraz do niepełnosprawnych dzieci ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji. W ramach programu zapewniono w 2024 roku nieodpłatne usługi wsparcia asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej w czynnościach dnia codziennego dla 5 osób. Zaś kolejnym 2 rodzinom wsparcie w ramach opieki wytchnieniowej.

40 osobom- szczuczynskim seniorom udostępniono opaski bezpieczeństwa wyposażone w przycisk bezpieczeństwa - sygnał SOS, detektor upadku, lokalizator GPS, funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami, funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja) w ramach Programu **Korpus Wsparcia Seniorów**.

Pomoc społeczna to nie tylko wsparcie finansowe osób i rodzin potrzebujących pomocy, ale także pomoc świadczona przez instytucje takie jak **Klub Senior+**, do którego uczęszcza 20 seniorów w wieku 60 lat i więcej.

Mieszkańcy gminy mogli korzystać też z usług wsparcia specjalistycznego jednostek powiatowych: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie w zakresie pieczy rodzinnej i niepełnosprawności, Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności przy PCPR oraz pobytu dziennego osób z niepełnosprawnościami w podmiotach reintegracji społeczno-zawodowej: Środowiskowego Domu Pomocy Społecznej (ŚDS), Warsztatów Terapii zajęciowej (WTZ). To instytucje powiatowe, z których gmina korzysta w ramach porozumienia.

Uczestnikami **ŚDS** były osoby niepełnosprawne intelektualnie i przewlekłe psychicznie chore, a także osoby z lekką niepełnosprawnością intelektualną, gdy jednocześnie występowały inne zaburzenia zwłaszcza neurologiczne oraz osoby wykazywały inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej są zaliczane do zaburzeń psychicznych (z wyłączeniem osób czynnie uzależnionych od środków psychoaktywnych).

Do **WTZ** uczęszczały osoby niepełnosprawne po 18 roku życia, które posiadały aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (umiarkowanym lub znacznym) z odpowiednimi wskazaniem do terapii zajęciowej. Głównie są to osoby z upośledzeniem umysłowym, chorobami neurologicznymi i zaburzeniami psychicznymi. Terapia zajęciowa (główna metoda terapeutyczna) odbywa się w pracowniach tematycznych.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Grajewie wspierało mieszkańców powiatu, w tym gminy Szczuczyn w obszarach wspierania rodziny i pieczy zastępczej, niepełnosprawności oraz prowadziło usługi poradnicze dla społeczności lokalnej mającej na zwiększanie świadomości pedagogicznej rodzin zastępczych.

Dodatkowe działania na rzecz osób i rodzin potrzebujących wsparcia:

- OPS we współpracy z Caritas organizował akcje żywnościowe oraz wydarzenia integracyjne, z których skorzystało łącznie ok. 30–60 mieszkańców rocznie,
- dzięki współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie z Caritas Diecezji Łomżyńskiej, Selgros w Szkole Podstawowej w Szczuczynie organizowano spotkania „Wigilia Caritas”, w którym udział wzięło udział 30- 60 osób,
- dzięki współpracy Ośrodka z Caritas Diecezji Łomżyńskiej i Parafią pw. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Szczuczynie w ramach działań towarzyszących Programowi Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2024 Podprogram 2023 zorganizowano warsztaty rodzinne dla 33 osób, w których brały udział rodzice z dziećmi i seniorzy w latach 2022-2024.

WNIOSKI

- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej systematycznie **maleje** – z 152 rodzin w 2020 r. do 108 w 2024 r., co wskazuje na poprawę sytuacji ekonomicznej oraz skuteczność działań aktywizujących.
- Najczęstszymi powodami udzielania pomocy były: **ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność oraz bezradność opiekunów-wychowawców.**
- Zwiększa się odsetek osób starszych i niesamodzielnych w strukturze odbiorców świadczeń, co przekłada się na rosnące potrzeby usług opiekuńczych i specjalistycznych.

- Wzrasta liczba osób korzystających z usług asystencji osobistej, co rekompensuje niewielki zakres usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania.
- Gmina ponosi znaczne koszty związane z umieszczaniem mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz pobytem dzieci w pieczy zastępczej.
- Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej utrzymuje się na niskim poziomie (3–4), co świadczy o skutecznej pracy socjalnej i wsparciu rodzin w środowisku.
- Wzrosła liczba świadczeń kierowanych do osób niepełnosprawnych – zarówno w formie usług asystenckich, jak i specjalistycznego wsparcia oferowanego przez instytucje powiatowe.
- OPS szeroko współpracuje z organizacjami pozarządowymi (Caritas), co wpływa na zwiększenie liczby form wsparcia żywnościowego i integracyjnego.
- Gmina nie posiada własnej instytucjonalnej infrastruktury pomocy (noclegowni, mieszkań treningowych).

TENDENCJE I PROGNOZY

- Spodziewany jest dalszy wzrost liczby osób starszych i niesamodzielných, co będzie zwiększać zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze, asystenckie i wsparcie środowiskowe.
- Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej będzie stopniowo maleć, natomiast wzrośnie liczba klientów z wieloma nakładającymi się problemami (wielopropblemowości).
- Wzrost kosztów utrzymania w DPS i pieczy zastępczej może obciążać budżet OPS i wymagać dodatkowych środków własnych.
- Programy asystencji osobistej oraz opieki wytchnieniowej będą się rozwijać, zwiększając udział usług niepieniężnych w systemie wsparcia.
- System pomocy społecznej będzie coraz bardziej przesuwiał się od świadczeń pieniężnych do usług społecznych i pracy socjalnej.
- Wzrastać będzie rola współpracy z NGO i wolontariatem, zwłaszcza w zakresie usług dla osób starszych i wsparcia żywnościowego.

REKOMENDACJE

1. Rozwijać środowiskowe formy wsparcia — usługi opiekuńcze, asystenckie, sąsiedzkie oraz opiekę wytchnieniową.
2. Zwiększyć dostępność usług w miejscu zamieszkania, szczególnie dla osób starszych i niepełnosprawnych.
3. Wprowadzić regularną diagnozę potrzeb osób niesamodzielných i rodzin obciążonych opieką.

4. Rozwijać wsparcie rodzin w kryzysie, w tym rozważyć ponowne zatrudnienie asystenta rodziny.
5. Wzmacniać programy wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnością i ich rodzin – psychologiczne, terapeutyczne i edukacyjne.
6. Zwiększyć zatrudnienie pracowników socjalnych oraz umożliwić im systematyczne szkolenia przeciwdziałające wypaleniu zawodowemu.
8. Rozszerzać współpracę z organizacjami pozarządowymi, szkołami, parafiami i wolontariatem.
9. Zwiększać udział mieszkańców w działaniach samopomocowych i integracyjnych (Klub Senior+, inicjatywy lokalne).
10. Rozważyć rozwój infrastruktury mieszkaniowej o charakterze wspieranym (mieszkania treningowe, wspierane).

7. Potencjał podmiotów i organizacji społecznych

Zgodnie z art. 16b. ust 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej - strategia, powinna zawierać w szczególności: „określenie zdolności podmiotów ekonomii społecznej do realizacji usług społecznych w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz zadania publiczne, o których mowa w art. 4 sfera zadań publicznych ust. 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571), zlecane w trybach, o których mowa w tej ustawie.

Ekonomia społeczna to sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i działalność pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu.

Do takich osób zalicza się m.in. osoby niepełnosprawne, długotrwale bezrobotne, uzależnione, itp., które mogą mieć problem w znalezieniu pracy, dlatego ekonomia społeczna daje im szansę na zmiany w życiu zawodowym.

Podmiotami ekonomii społecznej są m.in. centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne, firmy społeczne, zakłady aktywizacji zawodowej, warsztaty terapii zajęciowej, spółdzielnie inwalidów, organizacje pozarządowe. Dostęp do tych form wsparcia społecznego zapewniała mieszkańcom niedaleka odległość do miasta Grajewo.

Na podstawie Krajowego Rejestru Sądowego zidentyfikowano w roku 2024 na terenie gminy Szczuczyn **20 organizacji pozarządowych, w tym 7 OSP, 4 stowarzyszenia, 4 fundacje.**

Dodatkowo wg Krajowego Rejestru KGW ARMIR **8 Kół Gospodyń Wiejskich (KGW)**.

Tabela 18: Organizacje pozarządowe w gminie

KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W DANOWIE	Danowo
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W BRZEŹNIU	Brzeźno
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W LIPNIKU	Lipnik
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH "NIEDŹWIADNIANKI" W NIEDŹWIADNEJ	Niedźwiadna
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W DOŁĘGACH	Dołęgi
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W GUTACH	Guty
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH "Z GRODU SZCZUKÓW"	Szczuczyn
KOŁO GOSPODYŃ WIEJSKICH W RAKOWIE	Rakowo

Dane: ARMIR rejestr KGW

"FUNDACJA WSZYSTKO DLA DZIECI IM. MACIEJA MAKUSZEWSKIEGO"	SZCZUCZYN
FUNDACJA "TRANSGRANICZNE CENTRUM DIALOGU KULTUR"	SZCZUCZYN
FUNDACJA NASZA TARCZA	SZCZUCZYN
FUNDACJA NEMA	SZCZUCZYN
MIEJSKI LUDOWY KLUB SPORTOWY "WISSA"	SZCZUCZYN
MIEDZYSZKOLNY LUDOWY UCZNIOWSKI KLUB SPORTOWY "GWIAZDA" PRZY URZĘDZIE MIEJSKIM W SZCZUCZYŃNIE	SZCZUCZYN
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BĘCKOWIE	BĘCKOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BRZEŹNIE	BRZEŹNO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W BZURACH	BZURY
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W DANOWIE	DANOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NIECKOWIE	NIECKOWO
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W NIEDŹWIADNEJ	NIEDŹWIADNA
OCHOTNICZA STRAŻ POŻARNA W SZCZUCZYŃNIE	SZCZUCZYN
PODLASKI ZWIĄZEK HODOWCÓW KRÓLIKÓW RASOWYCH	SZCZUCZYN
PODLASKIE STOWARZYSZENIE KADRY ZARZĄDZAJĄCEJ SEKTORA ROLNEGO	SZCZUCZYN
STOWARZYSZENIE "NASZ SZCZUCZYN"	SZCZUCZYN
STOWARZYSZENIE "SZCZUCZYN 29"	SZCZUCZYN
STOWARZYSZENIE NA RZECZ RODZINY "WESTA"	SZCZUCZYN
STOWARZYSZENIE ROZWOJU EDUKACJI WIEJSKIEJ - PIAST	NIECKOWO
ZAKŁAD OPIEKUŃCZO - LECZNICZY W SZCZUCZYŃNIE	SZCZUCZYN

Dane: KRS wyszukiwarka gov.pl

Ich działania dotyczyły realizacji usług, a także współpracy we wdrażaniu usług w partnerstwach publiczno-społecznych. Większość NGO pozyskiwała zewnętrzne źródła finansowania na wdrażanie usług na rzecz mieszkańców. Organizacje wdrażały nowatorskie sposoby rozwiązywania problemów, pozyskiwały środki z innych źródeł, ich atutem była umiejętność wykorzystywania potencjału tkwiącego w lokalnej społeczności.

Współpracę z organizacjami pozarządowymi regulowały **Programy Współpracy** z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, które określały obszary, zasady, formy oraz wykaz zadań priorytetowych realizowanych w ramach tej współpracy.

Głównym celem Programów w latach 2020-2024 było budowanie partnerstwa pomiędzy gminą Szczuczyn, a sektorem pozarządowym, służące poprawie jakości życia mieszkańców gminy, integracji środowiska, wzmacnianiu potencjału organizacji w rozwiązywaniu lokalnych problemów oraz budowanie społeczeństwa obywatelskiego. Współpraca polegała na promowaniu przez samorząd działalności organizacji w tworzeniu jego dobrego wizerunku, udzielaniu wsparcia finansowego oraz pomocy finansowej pozafinansowej.

Gmina Szczuczyn przeznaczała rokrocznie środki finansowe na realizację zadań publicznych oraz zadań własnych w zakresie tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi sportu. W otwartym konkursie ofert na realizację zadania publicznego w sferze ochrony i promocji zdrowia oraz polityki społecznej, edukacji i oświaty, turystyki i krajoznawstwa, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, kultury fizycznej i sportu w 2024 r. uczestniczyło od 5 organizacji.

Każde przedsięwzięcie skierowane na rozwiązywanie konkretnego problemu społecznego lub integrację mieszkańców mogło zostać współfinansowane.

Organizacje pozarządowe jako podmioty ekonomii społecznej, które działały na rzecz społeczności lokalnej **stanowiły ważne zaplecze i potencjał do rozwiązywania problemów społecznych**. Wiele usług przez nie świadczonych zapewniało mieszkańcom dostęp do szerokiej oferty w środowisku lokalnym i spełnia kryteria art. 2,1 ustawy o cus. Budowanie usług w środowisku lokalnym to kierunek rozwoju polityki społecznej konieczny ze względu przesłanki i regulacje prawne ustawy o usługach społecznych, ale też możliwości współfinansowania przez EFS. Wynika z potrzeb zapewnienia wyższej jakości życia mieszkańców gminy oraz procesów deinstytucjonalizacji (czyli rozwoju usług środowiskowych, blisko ludzi).

Strategia powinna zawierać zebrane usługi społeczne, świadczone przez podmioty publiczne i niepubliczne w zakresie, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–14 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych.

W celu dokonania inwentaryzacji usług na terenie gminy oraz wskazania potencjału usługowego opracowano listę usług społecznych. Została ona zaprezentowana w kolejnym podrozdziale.

ROZDZIAŁ II. LISTA USŁUG SPOŁECZNYCH

Usługami społecznymi są działania powtarzalne, dostępne, podejmowane przez gminę, powiat w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców¹⁹ z zakresu :

- 1) polityki prorodzinnej
- 2) wspierania rodziny,
- 3) systemu pieczy zastępczej,
- 4) pomocy społecznej,
- 5) promocji i ochrony zdrowia,
- 6) wspierania osób niepełnosprawnych
- 7) edukacji publicznej,
- 8) przeciwdziałania bezrobociu,
- 9) kultury
- 10) kultury fizycznej i turystyki
- 11) pobudzania aktywności obywatelskiej
- 12) mieszkalnictwa
- 13) ochrony środowiska,
- 14) reintegracji zawodowej i społecznej.

Tabela usług będzie uaktualniana razem z dokumentem strategicznym.

¹⁹ Art. 2 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o usługach społecznych realizowanych przez centra usług społecznych

TABELA 19: LISTA USŁUG I USŁUGODAWCÓW GMINY SZCZUCZYN 2024

ZAKRES	USŁUGI	ADRES USŁUGODAWCY	TELEFON	DNI I GODZINY DOSTĘPNOŚCI	WWW E-MAIL	KRYTERIA DOSTĘPU- DLA KOGO
1.Polityka prorodzinna Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Karta Dużej Rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie	tel. 86 273 50 81	Kartę przyznajemy na wniosek złożony osobiście przez wnioskodawcę lub przez pełnomocnika, po pozytywnej weryfikacji złożonego wniosku. MIEJSCE ZŁOŻENIA WNIOSKU poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczu czyn.pl	Prawo do Karty Dużej Rodziny przysługuje także dzieciom: - w wieku do 18. roku życia, - w wieku do 25. roku życia – w przypadku dzieci uczących się w szkole lub szkole wyższej, - bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności, ale tylko w przypadku, NIEODPŁATNIE
1.Polityka prorodzinna Pomoc społeczna	Opieka nad dziećmi do 3 roku życia żywienie, zabiegi pielęgnacyjno- zdrowotne, opiekę wychowawczą	Żłobek w Szczuczynie	(86) 272 5032	Pon-pt 7.00-16.00 Kontakt telefoniczny i osobisty Rekrutacja	zlobek@szc uczyn.pl	Dzieci w wieku od 20 tygodni do około trzech lat, których rodzice lub opiekunowie pracują poza domem. Odpłatnie
4.Pomoc społeczna Wspieranie rodziny Wspieranie osób niepełnosprawnych	Praca socjalna Pomoc rzeczowa, finansowa Dodatki mieszkaniowe, energetyczne Dożywianie, zakup żywności Bieżące informacje pomocowe	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19- 230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczu czyn.pl	Wszyscy mieszkańcy gminy Szczuczyn NIEODPŁATNIE

4.Pomoc społeczna	Usługi opiekuńcze	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	Osoby kwalifikujące się do usług opiekuńczych, osoby starsze, nie w pełni sprawne z powodu wieku czy choroby z terenu Gminy Szczuczyn odpłatnie lub nieodpłatnie wg dochodu
4.Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych Promocja i ochrona zdrowia	Specjalistyczne usługi opiekuńcze	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	z zaburzeniami psychicznymi, czyli osób chorych psychicznie (wykazujących zaburzenia psychiatryczne), z niepełnosprawnością intelektualną, wykazujących inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych odpłatnie lub nieodpłatnie wg dochodu
4.Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Usługi – Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	dzieci do 16. roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami; osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie o niepełnosprawności: o stopniu znacznym lub o stopniu umiarkowanym NIEODPŁATNIE
4.Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych	Opieka wytchnieniowa	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	NIEODPŁATNIE

		Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn				
4.Pomoc społeczna Wspieranie osób niepełnosprawnych Promocja i ochrona zdrowia	Opaska telemedyczna dla seniorów, podłączenie opaski do systemu teleopieki z możliwością całodobowej łączności z centrum teleopieki, przeszkolenie w zakresie obsługi opaski oraz całodobowy monitoring i rejestrację sygnałów alarmowych.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	seniorzy w wieku 60 lat i więcej mieszkających na terenie miasta Szczuczyn Zgłoszenia/dokumenty rekrutacyjne osób zainteresowanych przyjmuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn NIEODPŁATNIE
4.Pomoc społeczna	Pomoc osobom z problemem przemocy domowej	Zespół Interdyscyplinarny Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ kontakt telefoniczny lub kontakt osobisty – OPS	zi.szczuczyn.pl	Osoby i rodziny doznające przemocy lub zagrożone przemocą NIEODPŁATNIE
4.Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia	Edukacja w zakresie choroby alkoholowej, współuzależnienia, tworzenie grupy wzajemnego wsparcia	Punkt Konsultacyjny Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	Terapeuta przyjmuje w dwa razy w miesiącu w piątki 15.00-19.00, psycholog przyjmuje w dwa razy w miesiącu w środy 16.00-20.00 (uzgadnianie wizyt telefonicznie lub indywidualnie w Punkcie).	gkrpa@szczuczyn.pl	Osoby uzależnione, ich rodziny oraz dla dorosłe dzieci alkoholików Nieodpłatnie
4.Pomoc społeczna Promocja i ochrona zdrowia	Pomoc osobom z problemem uzależnień, przemocy w rodzinie, a także osobom współuzależnionym, członkom rodziny wniosek o leczenie uzależnionego członka	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szczuczynie Pl. 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn	tel. 86 273 50 81	Kontakt telefoniczny lub osobisty poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	gkrpa@szczuczyn.pl	Osoby uzależnione, ich rodziny oraz dla dorosłe dzieci alkoholików Nieodpłatnie

	rodziny do Sądu Rodzinnego					
4.Pomoc społeczna Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Wydawanie żywności osobom potrzebującym	Parafialne koło Caritas przy Parafii NMP w Szczuczynie Caritas Diecezji Łomżyńskiej ul. Rybaki 1,	Tel . 86 216 29 38	Kontakt telefoniczny, rekrutacja		Wszystkie osoby potrzebujące: ubogie, bezdomne, seniorzy, rodziny wielodzietne, uchodźcy Nieodpłatnie
5.Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacje i diagnozy, Specjalista medycyny rodzinnej, pielęgniarka, położna, pielęgniarka środowiskowa szczepienia	Przychodnia Rejonowa w Szczuczynie, ul. Krzywa 2	Tel. 862725021	Pon-pt 8.00-18.00		Mieszkańcy Gminy Szczuczyn NIEODPŁATNIE
5.Promocja i ochrona zdrowia	Konsultacje i diagnozy lekarzy specjalistów dzienne i całodobowe	Szpital Ogólny w Grajewie Konstytucji 3 Maja 34, 19-200 Grajewo 17 poradni specjalistycznych, w tym: Poradnia Alergologiczna, Poradnia Chirurgii Dziecięcej i Ogólnej, Poradnia Chorób Zakaźnych, Dermatologiczna i Diabetologiczna, Poradnia Chorób Zakaźnych, Poradnia Endokrynologiczna, Poradnia Reumatologiczna, Poradnia Neurologiczna, Poradnia nocnej i świątecznej opieki zdrowotnej, Poradnia Okulistyczna, Poradnia	Tel. 86 272 32 71	Kontakt telefoniczny i umawianie spotkań Całodobowo	sekretariat @szpital-grajewo.pl	Nieodpłatnie, w ramach NFZ

		Ortopedyczna, Poradnia Otolaryngologiczna, Poradnia Pediatryczna, Poradnia Preluksacyjna, Poradnia Rehabilitacyjna. Konstytucji 3 Maja 34, 19-200 Grajewo				
5.Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i leczenie stomatologiczne	Gabinet Stomatologiczny Dentland ul. Krzywa 2	Tel. 784 910 686	Pon. -pt. od 08:00 do 18:00		Nieodpłatnie w ramach NFZ, odpłatnie prywatnie
5.Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i leczenie stomatologiczne	Gabinet Stomatologiczny Anna Zadrożna Ul. Krzywa 2	Tel. 86 272 50 21	Pon. -pt. od 08:00 do 18:00		Nieodpłatnie w ramach NFZ, odpłatnie prywatnie
5.Promocja i ochrona zdrowia	Diagnostyka i konsultacje psychologiczne i psychoterapeutyczne, terapia domowa- środowiskowa Wsparcie rodzin osób w kryzysie zdrowia psychicznego	Centrum Zdrowia Psychicznego przy Szpitalu Ogólnym w Grajewie punkt zgłoszeniowo- koordynacyjny Oddział psychiatryczny całodobowy. Oddział Dzienny, Zespół Leczenia Środowiskowego, Poradnia Zdrowia Psychicznego	691 224 321 86 211 91 70	Wg godzin poradni lub całodobowo		Nieodpłatnie, w ramach NFZ Odpłatnie prywatnie
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych Pomoc społeczna Reintegracja zawodowa i społeczna	Rehabilitacja społeczna i zawodowa, zajęcia rozwojowe i terapeutyczne pracownie tematyczne	Warsztat Terapii Zajęciowej w Szczuczynie Szczuki 1, 19-230 Szczuczyn	tel. 530787918	Kontakt telefoniczny lub kontakt osobisty zgłoszenia kandydatów przyjmuje Kierownik Warsztatu kandydat przedkłada: wniosek o przyjęcie do WTZ		Uczestnikami Warsztatu są osoby niepełnosprawne, które ukończyły 18 lat, mają orzeczonego znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności i posiadają wskazanie do uczestnictwa w terapii zajęciowej zawarte w orzeczeniu o stopniu

				kartę informacyjną aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, posiadaną opinię psychologiczną i dokumentację medyczną, posiadane ostatnie świadectwo szkolne.		niepełnosprawności wydanym przez właściwy organ.
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych	Orzekanie o niepełnosprawności, poradnictwo prawne, psychologiczne i informacyjne dot. ulg, uprawnień, możliwości dofinansowania, wydawanie legitymacji i kart parkingowych	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Grajewie, ul. Fabryczna 4, 19-200 Grajewo	86 2610407,	Poniedziałek-Piątek 8.00-16.00		Nieodpłatne
6.Wspieranie osób niepełnosprawnych 8.Przeciwdziałanie bezrobociu	Zatrudnienie wspomagane	Spółdzielnia Inwalidów "Spins" w Szczuczynie, ul. Kilińskiego 19A, 19-230 Szczuczyn	86 2735128, 86 2725607,	Poniedziałek-Piątek 7.30-15.30	marketing@spins.pl	Dorosłe osoby z niepełnosprawnością
7.Edukacja publiczna Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Zajęcia edukacyjne szkoły podstawowej Opieka świetlicowa Organizacja zajęć pozalekcyjnych Wolontariat szkolny , pomoc rzeczowa, pomoc pedagogiczna, wsparcie psychologiczne - pedagogiczne	Szkoła Podstawowa w Szczuczynie ul. Kilińskiego 42	(86) 272 5032 - budynek przy ul. Kilińskiego 42 (86) 272 5088 - budynek przy Pl. 1000-lecia 14	Pon-pt 7.30-15.30 Kontakt telefoniczny i osobisty Rekrutacja	spszczuczyn@o2.pl	Dzieci i młodzież gminy Szczuczyn
Edukacja 7.publiczna	Zajęcia edukacyjne szkoły podstawowej Opieka świetlicowa	Szkoła Podstawowa w Niedźwiadnej Niedźwiadna 49	86 272 56 51	Pon-pt 7.30-15.30 Kontakt telefoniczny i osobisty Rekrutacja	niedzwiadna@wp.pl	Dzieci i młodzież gminy Szczuczyn

Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Organizacja zajęć pozalekcyjnych Wolontariat szkolny , pomoc rzeczowa, pomoc pedagogiczna, wsparcie psychologiczno - pedagogiczne					
7.Edukacji publicznej	Poradnictwo w zakresie przeciwdziałania przemocy, wykroczeń, cyberprzestępczości Edukacja dzieci, młodzieży, seniorów dot. ryzykownych zachowań	Komenda Powiatowa Policji w Grajewie ul. Wojska Polskiego Posterunek Policji w Szczuczynie	86 4741015	Dyżurny KPP- całodobowo	kpp@grajewo.bk.policja.gov.pl	Mieszkańcy miasta Szczuczyn NIEODPŁATNIE
7.Edukacji publicznej	Diagnozowanie logopedyczne, pedagogiczne, psychologiczne Zajęcia diagnozujące zainteresowania zawodowe uczniów Terapia pedagogiczna oraz zaburzeń integracji sensorycznej	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Grajewie Mickiewicza 3 19-200 Grajewo	862723587	Pon-pt 8.00-16.00 Kontakt telefoniczny w celu umówienia wizyty	pppgrajewo@wp.pl	Dzieci i młodzież ucząca się, ich rodzice i opiekunowie NIEODPŁATNIE
8. Przeciwdziałanie bezrobociu	1. Pomoc w poszukiwaniu pracy 2. Pośrednictwo pracy 3. Poradnictwo zawodowe 4.Szkolenia i dofinansowania do kursów 5.Informacje potrzebne osobie niepełnosprawnej bezrobotnej- możliwości uzyskania pomocy,	Powiatowy Urząd Pracy w Grajewie, ul. Strażacka 6A, 19-200 Grajewo	86 2613011, 86 2723605	Poniedziałek-Piątek 7:30-15:30 Usługi świadczone są przez pracowników PUP w godzinach pracy urzędu	bigr@praca.gov.pl, sekretariat@pupgrajewo.pl	Dorośli NIEODPŁATNIE

9.Kultura Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Wypożyczanie książek Czytelnia, pracownia multimedialna Organizacja czasu wolnego -spotkania autorskie, wydarzenia Spotkania w klubie dyskusyjnym	Biblioteka Centrum Kultury w Szczuczynie Łomżyńska 11	tel. 86 262 10 36	Pon-pt 10.00-17.00 Sobota 10.00-15.00	bkszczuczyn@wp.pl	Mieszkańcy Gminy Szczuczyn, dzieci i dorośli NIEODPŁATNIE
9.Kultura Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Wypożyczanie książek Czytelnia,	Biblioteka Centrum Kultury w Szczuczynie Łomżyńska 11 Filia Biblioteczna w Nieckowie	tel (86) 262 10 38	Pon-czw 12.00-17.00	bkszczuczyn@wp.pl	Mieszkańcy Gminy Szczuczyn, dzieci i dorośli NIEODPŁATNIE
9.Kultura Pobudzanie aktywności obywatelskiej Pomoc społeczna	Zajęcia rekreacyjne, towarzyskie, możliwość rozwijania pasji i umiejętności, wolontariat, ruch samopomocy na rzecz osób potrzebujących, w tym seniorów	Klub Seniora +	tel. 86 273 50 81	Osoby zainteresowane muszą wypełnić formularz rekrutacyjny – deklarację uczestnictwa w Ośrodku Pomocy Społecznej w Szczuczynie przy ulicy pl. 1000-lecia 23 poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	ops@szczuczyn.pl	Mieszkańcy Gminy Szczuczyn w wieku 60+ po wstępnej rekrutacji przez OPS NIEODPŁATNIE
9.Kultura	Udostępnianie pomieszczeń Spotkania społeczności lokalnej	Świetlica w Rakowie Świetlica w Gutach Świetlica w Skajach Świetlica w Bęckowie Świetlica w Bzury Świetlica w Niedźwiedzkich Świetlica w Nieckowie Świetlica w Świdrach-Awissa Świetlica w Jambrzykach Świetlica w Dołęgach	Wg indywidualnych kontaktów	Wg umówionych zajęć, spotkań i imprez	Społeczność wsi	Wg regulaminu nieodpłatnie lub odpłatnie, kontakt telefoniczny

		Świetlica w Brzeźniu Świetlica w Kurkach Świetlica w Czarnowie Świetlica w Lipniku				
10.Kultura fizyczna i turystyka Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Organizacja imprez sportowych i rekreacyjnych sekcje sportowe dla dzieci i młodzieży w takich dyscyplinach sportu jak lekkoatletyka, piłka nożna, piłka ręczna, czy siatkówka, fitness, joga	Biblioteka Centrum Kultury w Szczuczynie ul. Łomżyńska 11	tel. 86 262 10 36	Pon-pt 10.00-17.00 Sobota 10.00-15.00	bckszczuczyn@wp.pl	Mieszkańcy Gminy Szczuczyn Imprezy/wydarzenia NIEODPŁATNIE Zajęcia niektóre ODPLATNIE
10.Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia zapaśnicze dla dzieci i młodzieży Organizacja wypoczynku zimowego i letniego dla zawodników (obozy zimowy i letni)	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „GWIAZDA” przy Urzędzie Miejskim w Szczuczynie	86 273 50 80	Kontakt telefoniczny, zajęcia wg grafiku	gwiazda.szczuczyn@gmail.com	Dzieci, młodzież nieodpłatnie
10.Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia sportowe piłki nożnej	Miejskiego Ludowego Klubu Sportowego „WISSA” Szczuczyn	606 651 243	Kontakt telefoniczny, zajęcia wg grafiku	MDKSZCZUCZYN@POC.ZTA.ONET.PL	Dzieci i młodzież miasta Szczuczyn Odpłatnie
10.Kultura fizyczna i turystyka	Zajęcia sportowe	Orlik Boiska Szkoły Podstawowej w Szczuczynie i Szkoły Podstawowej w Niedźwiadnej	Wg indywidualnych kontaktów	Wg umówionych zajęć		Dzieci, młodzież i dorośli Odpłatnie/ Nieodpłatnie
11.Pobudzanie aktywności obywatelskiej	Działalność kulturalna i oświatowa prorowadzenie orkiestry dętej wynajem świetlicy OSP wolontariat na rzecz bezpieczeństwa	Ochotnicza Straż Pożarna w Szczuczynie ul. Strażacka 2		Kontakt telefoniczny		Mieszkańcy miasta Szczuczyn NIEODPŁATNIE

11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Zgłaszanie inicjatyw lokalnych, zgłaszanie pomysłów na dotacje gminne i współpracę	Urząd Miasta Szczuczyn pl. 1000-lecia 23,	862735080	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	um@szczuczyn.pl	Mieszkańcy Miasta Szczuczyn NIEODPŁATNIE
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Inicjatywa uchwałodawcza Budżet obywatelski	Biuro Rady Miasta Szczuczyn, pl. 1000-lecia 23,	862735080	poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	um@szczuczyn.pl	Mieszkańcy Szczuczyn, Inicjatywa uchwałodawcza przysługuje grupie co najmniej 200 mieszkańców Miasta Szczuczyn, posiadających czynne prawa wyborcze do Rady. NIEODPŁATNIE
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	System Informacyjny SMS- tematy: wydarzenia kulturalne i sportowe, ważne terminy, zagrożenia, konsultacje społeczne, oświata.	Urząd Miasta Szczuczyn pl. 1000-lecia 23,	862735080	Rejestracji można dokonać poprzez formularz rejestracyjny, dostępnego w Urzędzie Miasta Szczuczyn. poniedziałek - wtorek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰ środa: 9 ⁰⁰ - 17 ⁰⁰ czwartek - piątek : 7 ³⁰ - 15 ³⁰	um@szczuczyn.pl	Mieszkańcy Szczuczyn, którzy dokonają rejestracji. Usługa powiadomień dla mieszkańców miasta Szczuczyn, którzy posiadają telefon. SMS umożliwia otrzymywanie informacji w postaci bezpłatnych wiadomości SMS na telefony komórkowe oraz bezpłatnych komunikatów głosowych na telefony stacjonarne. NIEODPŁATNIE
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Organizacja czasu wolnego dla dorosłych wg zapotrzebowania i warsztatów Organizowanie społeczności lokalnej	Koło Gospodyń Wiejskich w Danowie Koło Gospodyń Wiejskich w Lipniku Koło Gospodyń Wiejskich w Niedźwiadnej Koło Gospodyń Wiejskich w Rakowie Koło Gospodyń Wiejskich w Gutach	Wg indywidualnych kontaktów	Wg umówionych zajęć		Wg Regulaminu NIEODPŁATNIE LUB ODPŁATNIE

		Koło Gospodyń Wiejskich w Brzeźniu Koło Gospodyń Z Grodu Szczuków				
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Wolontariat szkolny	Szkolne Koła Caritas	Wg indywidualnych kontaktów	Wg umówionych zajęć		Dzieci i młodzież NIEODPŁATNIE
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej	Wydarzenia, szkolenia i warsztaty związane z aktywnością społeczności lokalnej, kultywowanie tradycji i obyczajów wsi i regionu	Stowarzyszenie „Nasz Szczuczyn” Stowarzyszenie „Szczuczyn 29”	Wg indywidualnych kontaktów	Wg umówionych zajęć		NIEODPŁATNIE LUB ODPŁATNIE
11.Pobudzenie aktywności obywatelskiej Edukacji publicznej	Informacyjna dotycząca inicjatyw miejskich, usług	Szczuczyńskie Wieści (kwartalnik) Urząd Miasta Szczuczyn pl. 1000-lecia 23,	862735080	Dostępny internetowo i w druku poniedziałek - wtorek : 7 30 - 15 30 środa: 9 00 - 17 00 czwartek - piątek : 7 30 - 15 30	um@szczuczyn.pl	Mieszkańcy miasta Szczuczyn NIEODPŁATNIE

ROZDZIAŁ III. STRATEGICZNY - PROGRAMOWY

Strategia pozwala zaplanować rozwój społeczny, przygotować działania zgodnie z wcześniej wypracowaną wizją. Wnioski, tendencje z opisanych obszarów oraz potrzeby, zgłoszone przez instytucje podczas przekazywania danych do **Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie** poddano analizie podczas prac nad strategią. W ten sposób opracowano cztery najważniejsze obszary potrzeb, dla których należy zaprojektować działania samorządu oraz społeczności gminy do 2034 roku.

CEL I – AKTYWNA I ODPORNA SPOŁECZNIE GMINA- SKUTECZNA POMOC I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

CEL II – WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORÓW I OSÓB NIESAMODZIELNYCH

CEL III – DOSTĘPNE I ZINTEGROWANE USŁUGI SPOŁECZNE

CEL IV – PRZYJAZNA, BEZPIECZNA I ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA

1. WIZJA, MISJA, CELE STRATEGICZNE I KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ

Wizja rozwoju jest określeniem takiego obrazu gminy, jaki chcieliby osiągnąć jej mieszkańcy do roku 2034. W trakcie prac nad strategią została zdefiniowana jako pozytywne wyobrażenie przyszłości.

Wizja rozwoju Gminy Szczuczyn opiera się na realnych potrzebach mieszkańców, analizie zasobów oraz wnioskach płynących z diagnozy społecznej. Starzenie się społeczeństwa, potrzeby rodzin, wyzwania związane z bezrobociem, zdrowiem czy dostępem do usług społecznych wymagają długofalowego i planowego działania. Gmina stawia na budowanie odporności społecznej, wzmacnianie potencjału mieszkańców, rozwój usług lokalnych oraz współpracę międzyinstytucjonalną. Tak rozumiana wizja tworzy fundament dla podejmowania działań, które zapewnią wszystkim mieszkańcom bezpieczne, zdrowe i godne warunki życia oraz możliwość rozwoju w silnej, aktywnej i solidarnej wspólnocie.

WIZJA GMINY SZCZUCZYN 2034

Gmina Szczuczyn to wspólnota odporna społecznie, w której mieszkańcy — niezależnie od wieku, zdrowia czy sytuacji życiowej — mają dostęp do rozwiniętych usług społecznych, edukacyjnych i zdrowotnych. To miejsce, w którym rodziny otrzymują skuteczne wsparcie, seniorzy żyją aktywnie i bezpiecznie, a lokalna społeczność tworzy silne, solidarne więzi. Szczuczyn rozwija się w oparciu o współpracę, aktywność obywatelską i bezpieczną, przyjazną infrastrukturę, sprzyjającą jakości życia i rozwojowi mieszkańców.

Misja gminy wyraża zobowiązanie do wspierania mieszkańców na każdym etapie życia. Oparta jest na zasadzie, że skuteczna pomoc społeczna, profilaktyka, dostępność usług, rozwój kompetencji, aktywizacja zawodowa oraz integracja społeczna są niezbędne do budowania lokalnej odporności. Realizacja misji polega na wzmacnianiu rodzin, wspieraniu seniorów, rozwijaniu usług społecznych i zdrowotnych, inicjowaniu współpracy oraz zapewnianiu infrastruktury sprzyjającej aktywności i bezpieczeństwu. Misja ta wskazuje kierunek długofalowych działań służących podnoszeniu jakości życia mieszkańców i budowaniu wspólnoty opartej na solidarności, współpracy i wzajemnym szacunku.

MISJA

Tworzymy warunki do godnego, zdrowego i bezpiecznego życia wszystkich mieszkańców poprzez skuteczną pomoc społeczną, aktywizację zawodową, rozwijanie usług społecznych, wspieranie seniorów, wzmacnianie potencjału rodzin oraz budowę nowoczesnej, dostępnej infrastruktury sprzyjającej integracji i aktywności społecznej.

Celem Strategii jest określenie kierunków rozwoju niezbędnych usług społecznych do zdrowego i godnego życia oraz propozycji rozwiązań problemów społecznych, występujących w gminie i destabilizujących życie mieszkańców. Wytyczone cele zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu instytucji gminnych, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej, a także dzięki współpracy z instytucjami na terenie powiatu grajewskiego.

Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów usług.

WARTOŚCI

1. **Solidarność społeczna** – wspieranie osób, rodzin i grup najbardziej wrażliwych, działanie na rzecz wspólnego dobra.
2. **Dostępność** – usługi blisko mieszkańców, bez barier architektonicznych, finansowych i informacyjnych.
3. **Bezpieczeństwo** – zapewnianie bezpiecznych warunków życia poprzez rozwój infrastruktury, prewencję i współpracę służb.
4. **Współpraca** – partnerstwo instytucji gminnych, powiatowych, organizacji pozarządowych, parafii, sołectw, szkół i mieszkańców.
5. **Aktywność** – wzmacnianie inicjatywy mieszkańców, rozwijanie wolontariatu, wspieranie organizacji i kół.

6. **Godność i podmiotowość** – szacunek dla każdej osoby, wzmacnianie samodzielności i sprawczości mieszkańców.
7. **Nowoczesność i rozwój** – wykorzystywanie nowoczesnych rozwiązań (teleopieka, asystencja, usługi środowiskowe) w odpowiedzi na zmieniające się potrzeby społeczne.

CEL STRATEGICZNY I

AKTYWNA I ODPORNA SPOŁECZNIE GMINA – SKUTECZNA POMOC I AKTYWIZACJA ZAWODOWA

Cel obejmuje: pomoc społeczną, wsparcie rodzin, przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i wykluczeniu społecznemu, rozwój kompetencji mieszkańców, profilaktykę uzależnień, przeciwdziałanie przemocy oraz wzmacnianie lokalnych form samopomocy.

Proponowane kierunki działania:

1. Systematyczne monitorowanie potrzeb społecznych mieszkańców z wykorzystaniem Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS/CAS MRiPS), danych OPS, PUP, PCPR oraz współpracy z sołtysami, szkołami i organizacjami.
2. Wzmacnianie pracy socjalnej Ośrodka Pomocy Społecznej w Szczuczynie, w tym indywidualnej pracy z rodzinami, osobami starszymi, bezrobotnymi, osobami z niepełnosprawnościami i osobami w kryzysach.
3. Kontynuacja i rozwój usług (posiłki, pomoc rzeczowa, stypendia i zasiłki szkolne).
4. Rozwój programów wsparcia żywnościowego we współpracy z Parafialnym Kołem Caritas przy Parafii NMP w Szczuczynie oraz Caritas Diecezji Łomżyńskiej (w tym programy żywnościowe i akcje charytatywne).
5. Wzmocnienie działań na rzecz rodzin w kryzysie – kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, rozwój usług poradniczych, w razie potrzeb zatrudnienie asystenta rodziny.
6. Kontynuacja i rozwój działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty” oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2028.
7. Rozwój oferty Punktu Konsultacyjnego o usługi mobilne oraz działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych, członków rodzin i dorosłych dzieci alkoholików.
8. Kontynuacja i aktualizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii – ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży, rodzin i osób zagrożonych uzależnieniami.
9. Rozwój współpracy ze szkołami podstawowymi w Szczuczynie i Niedźwiadnej oraz Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w Grajewie w zakresie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego uczniów, w tym ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

10. Rozwój programów rozwoju społeczno-zawodowego dla osób bezrobotnych i biernych zawodowo, we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Grajewie (pośrednictwo pracy, szkolenia, staże, dotacje na samozatrudnienie, aktywizacja osób z niepełnosprawnościami).
11. Współpraca ze Spółdzielnią Inwalidów „Spins” w Szczuczynie i innymi podmiotami ekonomii społecznej na rzecz zatrudnienia wspomaganego osób z niepełnosprawnościami i zagrożonych wykluczeniem.
12. Rozwój działań integracyjnych i wolontariatu (Szkolne Koła Caritas, Stowarzyszenia „Nasz Szczuczyn”, „Szczuczyn 29”, Koła Gospodyń Wiejskich) jako form przeciwdziałania osamotnieniu i wykluczeniu.
13. Organizacja rekomendowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodzin (bezpieczeństwo w sieci, cyberzagrożeń, zdrowy styl życia, radzenie sobie ze stresem, profilaktyka uzależnień i przemocy).
14. Wspieranie inicjatyw lokalnych mieszkańców (budżet obywatelski, inicjatywa uchwałodawcza, System Informacyjny SMS, „Szczuczyńskie Wieści”) jako narzędzi aktywizacji i włączania społecznego.

CEL STRATEGICZNY II

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORÓW I OSÓB NIESAMODZIELNYCH

Cel obejmuje: rozwój usług senioralnych, opiekuńczych i asystenckich, teleopiekę, profilaktykę zdrowotną i społeczną, integrację międzypokoleniową oraz wsparcie opiekunów rodzinnych.

Proponowane kierunki działania:

1. Regularne diagnozowanie potrzeb seniorów i osób niesamodzielnych przez OPS, we współpracy z podstawową opieką zdrowotną, pielęgniarzami środowiskowymi, sołtysami i organizacjami pozarządowymi.
2. Kontynuacja i rozwój usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania – z dostosowaniem liczby godzin do rosnących potrzeb.
3. Rozwój programów asystencji osobistej osób z niepełnosprawnościami oraz opieki wytchnieniowej, finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego.
4. Kontynuacja Programu „Korpus Wsparcia Seniorów” i rozszerzanie teleopieki (opaski bezpieczeństwa, monitoring, systemy alarmowe) dla kolejnych seniorów.
5. Wzmacnianie i rozwój działalności Klubu Senior+ w Szczuczynie (zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, prozdrowotne, integracyjne, wolontariat senioralny), w tym organizacja dowozu dla osób mających trudności w samodzielnym dotarciu.
6. Rozwój oferty rehabilitacyjnej, terapeutycznej i aktywizującej dla seniorów – we współpracy z POZ, CZP, WTZ, BCK, klubami sportowymi, organizacjami pozarządowymi.
7. Edukacja seniorów (i ich rodzin) w zakresie zdrowego starzenia się, profilaktyki chorób przewlekłych, demencji, bezpieczeństwa pożarowego, pierwszej pomocy oraz bezpieczeństwa w ruchu drogowym i cyberprzestrzeni.
8. Wspieranie likwidacji barier architektonicznych w mieszkaniach i budynkach użyteczności publicznej, w tym rozwój doradztwa w zakresie dostępności.
9. Rozwój usług sąsiedzkich, kręgów wsparcia i lokalnego wolontariatu na rzecz osób starszych i niesamodzielnych.
10. Tworzenie i realizacja programów międzypokoleniowych łączących seniorów z dziećmi i młodzieżą (wspólne działania w świetlicach, szkołach, BCK, KGW, parafii, OSP).
11. Współpraca z Kościołem, organizacjami pozarządowymi i instytucjami kultury na rzecz przeciwdziałania samotności i izolacji seniorów.
12. Wspieranie rodzin i opiekunów osób niesamodzielnych poprzez poradnictwo, grupy wsparcia, opiekę wytchnieniową i działania edukacyjne.

CEL STRATEGICZNY III

DOSTĘPNE I ZINTEGROWANE USŁUGI SPOŁECZNE I ZDROWOTNE

Cel obejmuje: koordynację usług społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i środowiskowych, rozwój mobilnych form wsparcia, ułatwienia w dostępie do specjalistów oraz lepszą współpracę międzyinstytucjonalną.

Proponowane kierunki działania:

1. Systematyczne monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych oraz potencjału usługowego na terenie gminy i powiatu.
2. Utrzymywanie i aktualizacja „koszyka usług społecznych” Gminy Szczuczyn, z wyszczególnieniem usług OPS, BCK, szkół, Caritas, PUP, PCPR, WTZ, POZ, CZP, Policji, OSP, KGW i organizacji pozarządowych.
3. Rozszerzanie współpracy OPS z POZ w Szczuczynie, Szpitalem Ogólnym w Grajewie, gabinetami stomatologicznymi i Centrum Zdrowia Psychicznego – w zakresie profilaktyki, wczesnej interwencji i opieki środowiskowej.
4. Rozwój mobilnych i środowiskowych form wsparcia: mobilne punkty badań (np. mammobus, badania przesiewowe), wizyty pielęgniarskie i lekarskie w domu, biblioteka mobilna, zajęcia terenowe.
5. Ułatwianie dojazdu mieszkańców do placówek powiatowych i wojewódzkich (Grajewo, Łomża, Białystok) – poprzez rozwój transportu lokalnego, lepszą informację i planowanie wyjazdów grupowych.
6. Rozwój i koordynacja usług dla osób z niepełnosprawnościami we współpracy z WTZ w Szczuczynie, PCPR w Grajewie, Powiatowym Zespołem ds. Orzekania o Niepełnosprawności, szkołami i organizacjami pozarządowymi.
7. Rozwój poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego) oraz poradnictwa online dla mieszkańców gminy.
8. Wzmacnianie współpracy międzyinstytucjonalnej poprzez regularne spotkania robocze OPS, UM, szkół, BCK, PCPR, PUP, Policji, OSP, NGO, parafii i innych podmiotów.
9. Uwzględnienie w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji działań z zakresu integracji społecznej, zdrowia, edukacji i aktywności obywatelskiej w obszarach zdegradowanych.
10. Prowadzenie kampanii informacyjnych o dostępnych usługach i formach wsparcia – poprzez stronę internetową gminy, media społecznościowe, „Szczuczyńskie Wieści”, System Informacyjny SMS, plakaty i ulotki.

CEL STRATEGICZNY IV

PRZYJAZNA, BEZPIECZNA I ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA

Cel obejmuje: rozwój żłobka i infrastruktury opiekuńczej, szkół, świetlic, bibliotek, infrastruktury sportowej i rekreacyjnej, bezpieczeństwa publicznego, aktywności obywatelskiej oraz współpracy z organizacjami.

Proponowane kierunki działania:

1. Rozwój opieki nad dziećmi do lat 3 – zapewnienie stabilnego funkcjonowania Żłobka w Szczuczynie, dostosowanie liczby miejsc do potrzeb, rozwój oferty wspierającej rodziców pracujących.
2. Modernizacja i rozwój przestrzeni społecznych – świetlic wiejskich, bibliotek, szkół, BCK – jako centrów wielofunkcyjnych (edukacja, rekreacja, kultura, wsparcie społeczne).
3. Rozwój i utrzymanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska, Orlik, obiekty przy szkołach, sekcje sportowe MLUKS „Gwiazda”, MLKS „Wissa”) z uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.
4. Rozwój oferty kulturalnej i edukacyjnej Biblioteki Centrum Kultury w Szczuczynie i jej filii (w tym m.in. czytelnia, pracownia multimedialna, klub dyskusyjny, sekcje tematyczne).
5. Podejmowanie przedsięwzięć sprzyjających poprawie bezpieczeństwa w gminie: doposażenie OSP w sprzęt ratowniczo-gaśniczy i medyczny, lokalizacja AED w miejscach publicznych.
6. Współpraca z Policją, OSP i innymi służbami w zakresie prewencji i edukacji mieszkańców – w szczególności dzieci, młodzieży i seniorów.
7. Edukacja mieszkańców w zakresie zasad ostrzegania i alarmowania ludności, postępowania w sytuacjach kryzysowych, zmian klimatu i zagrożeń środowiskowych.
8. Zwiększenie udziału mieszkańców w zarządzaniu lokalnymi zasobami poprzez wspieranie sołectw, organizacji pozarządowych, kół gospodyń wiejskich, grup nieformalnych oraz rozwój budżetu obywatelskiego i inicjatywy uchwałodawczej mieszkańców.
9. Wspieranie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń i grup nieformalnych organizujących warsztaty, spotkania integracyjne, wydarzenia promujące tradycję, kulturę, zdrowy styl życia i aktywność społeczną.
10. Rozwijanie kompetencji cyfrowych mieszkańców i kadr (szkoły, OPS, UM, instytucje kultury) – w tym włączanie nowych technologii do edukacji, komunikacji i świadczenia usług.
11. Tworzenie sieci współpracy wokół infrastruktury społecznej – integracja działań szkół, OPS, BCK, OSP, NGO, parafii, PUP, PCPR i innych podmiotów.

12. Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji, ukierunkowanego na poprawę warunków mieszkaniowych, przestrzeni publicznych, bezpieczeństwa oraz włączenie społeczno-zawodowe mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Po analizie wskazanych kierunków dokonano wyboru najważniejszych do realizacji na lata 2026-2028. Zostały wskazane w poniższym harmonogramie.

2. SPOSÓB REALIZACJI STRATEGII – HARMONOGRAM, WSKAŹNIKI I RAMY FINANSOWE NA LATA 2026-2028 (WYBRANE KIERUNKI)

Nr.	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
CEL I – AKTYWNA I ODPORNA SPOŁECZNIE GMINA - SKUTECZNA POMOC I AKTYWIZACJA ZAWODOWA				
1.	Systematyczne monitorowanie potrzeb społecznych mieszkańców z wykorzystaniem Oceny Zasobów Pomocy Społecznej (OZPS/CAS MRiPS), danych OPS, PUP, PCPR oraz współpracy z sołtysami, szkołami i organizacjami.	Rokroczna OZPS	Urząd Miejski , OPS, NGO, parafie, szkoły, poradnie	Środki własne gminy, programy celowe MRPIPS, MZ, fundusze zewnętrzne
5	Wzmocnienie działań na rzecz rodzin w kryzysie – kontynuacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny, rozwój usług poradniczych, w razie potrzeb zatrudnienie asystenta rodziny.	Liczba usług społecznych		
7	Rozwój oferty Punktu Konsultacyjnego (mobilnych) oraz działań Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych, członków rodzin i dorosłych dzieci alkoholików	Funkcjonujący Punkt Konsultacyjny		
12	Organizacja rekomendowanych programów profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i rodzin (bezpieczeństwo w sieci, cyberzagrożeń, zdrowy styl życia, radzenie sobie ze stresem, profilaktyka uzależnień i przemocy.	Liczba programów		

CEL II – WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA SENIORÓW I OSÓB NIESAMODZIELNYCH

Nr.	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Regularne diagnozowanie potrzeb seniorów i osób niesamodzielnych przez OPS, we współpracy z podstawową opieką zdrowotną, pielęgniarkami środowiskowymi, sołtysami i organizacjami pozarządowymi.	Dane diagnozy	Urząd Miejski , NGO, OPS, podmioty medyczne, podmioty edukacyjne, ekonomii społecznej, poradnie, instytucje kultury, sportu i turystyki	Środki własne gminy, programy celowe MRPIPS, MZ, PFRON, fundusze zewnętrzne
2.	Kontynuacja i rozwój usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania – z dostosowaniem liczby godzin do rosnących potrzeb..	Liczba osób objętych wsparciem		
5.	Wzmacnianie i rozwój działalności Klubu Senior+ w Szczuczynie (zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, prozdrowotne, integracyjne, wolontariat senioralny), w tym organizacja dowozu dla osób mających trudności w samodzielnym dotarciu.	Funkcjonujący Klub Seniora		
6.	Rozwój oferty rehabilitacyjnej, terapeutycznej i aktywizującej dla seniorów – we współpracy z POZ, CZP, WTZ, BCK, klubami sportowymi, organizacjami pozarządowymi.	Liczba usług dla seniorów		

CEL III – DOSTĘPNE I ZINTEGROWANE USŁUGI SPOŁECZNE

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Systematyczne monitorowanie potrzeb w zakresie usług społecznych, zdrowotnych i edukacyjnych oraz potencjału usługowego na terenie gminy i powiatu.	Lista usług społecznych	Urząd Miejski , NGO, OPS, podmioty medyczne, podmioty edukacyjne, ekonomii społecznej, poradnie, instytucje kultury, sportu i turystyki	Środki własne gminy, programy celowe MRPIPS, MZ, PFRON, NFZ, BOF, fundusze zewnętrzne
4.	Rozwój mobilnych i środowiskowych form wsparcia: mobilne punkty badań (np. mammobus, badania przesiewowe), wizyty pielęgniarские i lekarskie w domu, biblioteka mobilna, zajęcia terenowe.	Wg wskaźników Programu		
5.	Ułatwianie dojazdu mieszkańców do placówek powiatowych i wojewódzkich (Grajewo, Łomża, Białystok) – poprzez rozwój transportu lokalnego, lepszą informację i planowanie wyjazdów grupowych.	Dostępny dojazd		
7.	Rozwój poradnictwa specjalistycznego (prawnego, psychologicznego, pedagogicznego, zawodowego) oraz poradnictwa online dla mieszkańców gminy.	Liczba usług		

CEL IV – PRZYJAZNA, BEZPIECZNA I ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I OBYWATELSKA

Nr	PROPONOWANE KIERUNKI NIEZBĘDNYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI REALIZACJI	REALIZATORZY	RAMY FINANSOWE
1.	Rozwój opieki nad dziećmi do lat 3 – zapewnienie stabilnego funkcjonowania Żłobka w Szczuczynie, dostosowanie liczby miejsc do potrzeb, rozwój oferty wspierającej rodziców pracujących.	Liczba żłobków	Urząd Miejski , NGO, BCK, KGW, podmioty edukacyjne, ekonomii społecznej, poradnie instytucje kultury, sportu i turystyki	Środki własne gminy, programy celowe MRPIPS, MZ, MKiDZN, NFZ, PFRON, BOF, fundusze zewnętrzne
2.	Modernizacja i rozwój przestrzeni społecznych – świetlic wiejskich, bibliotek, szkół, BCK – jako centrów wielofunkcyjnych (edukacja, rekreacja, kultura, wsparcie społeczne).	Liczba przedsięwzięć		
3.	Rozwój i utrzymanie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (boiska, Orlik, obiekty przy szkołach, sekcje sportowe MLUKS „Gwiazda”, MLKS „Wissa”) z uwzględnieniem potrzeb dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów.	Liczba funkcjonujących miejsc dla mieszkańców		
9.	Wspieranie działalności Kół Gospodyń Wiejskich, stowarzyszeń i grup nieformalnych organizujących warsztaty, spotkania integracyjne, wydarzenia promujące tradycję, kulturę, zdrowy styl życia i aktywność społeczną.	Liczba inicjatyw		

Realizacja strategii może odbywać się równocześnie przy wykorzystywaniu i budowaniu nowych programów celowych, projektów lokalnych w obszarach zdefiniowanych w dokumencie.

3.ZARZĄDZANIE I MONITOROWANIE STRATEGII

Zarządzanie i monitoring zapisów strategicznych polegają na systematycznej ocenie oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian. Elementami skutecznego zarządzania będą przede wszystkim:

- a) Burmistrz Miasta, odpowiedzialny za wdrażanie strategii oraz wsparcie koordynatora przy realizacji,
- b) Rada Miejska w Szczuczynie- pełniąca bieżący nadzór nad realizacją,
- c) Koordynator wdrażania Strategii – Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie, który:
 - gromadzi dokumentację związaną ze strategią,
 - przedkłada informację corocznie razem ze sprawozdaniami OPS,
 - dokonuje ewentualnych korekt/aktualizacji harmonogramu minimum raz na trzy lata,
 - uzupełnia/aktualizuje listę usług społecznych w razie potrzeby.

Podmioty realizujące kierunki działania strategicznego i projekty powinny sprawować opiekę nad tym, aby zapisy strategii były uwzględniane w innych dokumentach programowych.

SYSTEM AKTUALIZACJI

Część programowa: cele, kierunki działań, harmonogram będzie poddawana przeglądowi i aktualizacji raz na trzy lata. Po ewentualnym wprowadzeniu zmian Koordynator przedstawi dokument do aktualizacji komisji i podczas Sesji Rady Miasta. Będzie też zobowiązany dostarczyć wszystkim zainteresowanym stronom informację o dokonanej aktualizacji.

Niniejszy dokument, po uchwaleniu przez Radę Miejską w Szczuczynie, powinien być opublikowany na stronie internetowej, a ponadto przekazany uczestnikom procesu planowania oraz wszystkim jednostkom instytucjom, które zostaną zobowiązane do realizacji strategii.

PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające budowę i realizację programów celowych zgodnych z przyjętymi kierunkami działań. Programy można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od charakteru danego projektu ze środków:

- a) własnych zasobów samorządu ,
- b) poprzez ngo pozarządowe,
- c) poprzez inne instytucje zewnętrzne,

d) w partnerstwach sektorowych.

Projekty i programy mogą być przyjmowane przez Radę stosownymi uchwałami, które winny przybierać formułę załączników do niniejszej Strategii. Projekty i programy realizowane w ramach Strategii powinny być zgodne z przyjętymi kierunkami działań.

FINANSOWANIE

Strategia wyznacza działania, których osiągnięcie jest uwarunkowane wieloma czynnikami, w tym również finansowymi. Przedsięwzięcia mają szeroki charakter, dlatego istotny jest montaż finansowy, dający efekt synergii, gwarantujący, że zaplanowane cele zostaną osiągnięte.

Wśród źródeł finansowania należy wskazać możliwości finansowania z budżetu państwa, m.in.:

1. Program kompleksowego wsparcia dla rodzin "Za życiem" (uchwała nr 160 RM z 20 grudnia 2016 r. w sprawie programu kompleksowego wsparcia dla rodzin „Za życiem” (M.P. poz. 1250));
2. Fundusz Solidarnościowy (ustawa z dnia 23 października 2018 r. o Funduszu Solidarnościowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 1787): „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej”, „Opieka wytchnieniowa”, „Centra opiekuńczo-mieszkalne”;
3. Fundusz Dopłat (ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu tworzenia lokali mieszkalnych na wynajem, mieszkań chronionych, noclegowni, schronisk dla bezdomnych, ogrzewalni i tymczasowych pomieszczeń (Dz.U. 2020 poz. 508 oraz z 2021 r. poz. 11 i 223);
4. Program wieloletni „Senior+” na lata 2021-2025 (Uchwała nr 191 Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 2020 r. w sprawie ustanowienia programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021 - 2025 (M.P. 2021 poz. 10));
5. Resortowy Program „Opieka 75+”;
6. Program wieloletni na rzecz Osób Starszych AKTYWNI+ na lata 2021-2025;
7. Program resortowy „Pokonać bezdomność. Program pomocy osobom bezdomnym”;
8. Korpus Wsparcia Seniorów 2021-2025 (usługi sąsiedzkie i e-usługi);
9. Program rozwoju rodzinnych domów pomocy;
10. Program rządowy, celowy do ustawy z dnia 17 sierpnia 2023 o szczególnej opiece geriatrycznej;
11. Krajowy Plan Odbudowy;
12. Narodowy Program Ochrony Zdrowia Psychicznego;
13. Fundusz Medyczny MZ;
14. Programy celowe uruchamiane na potrzeby Strategii Rozwoju Usług Społecznych, polityka publiczna do 2030 roku; Zdrowa Przyszłość. Ramy strategiczne rozwoju systemu ochrony zdrowia na lata 2021–2027, z perspektywą do 2030 r. oraz inne programy poszczególnych resortów.

Ponadto w realizacji zadań państwa wobec obywateli pozostają w dyspozycji środki funduszy celowych oraz instytucji, tj.:

1. Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych; Program Samodzielność, Aktywność, Mobilność; Wspomagane Społeczności Mieszkaniowe i inne celowe;
2. Narodowego Funduszu Zdrowia, programy zdrowotne zgodnie z art. 48 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej;
3. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych;
4. Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Białymstoku;
5. Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego w Białymstoku.

Zmiany systemowe w realizacji usług społecznych będą również finansowane ze środków Unii Europejskiej przewidzianych okresem programowania na lata 2021–2027. Środki Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+), w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego na lata 2021-2027 (FERS) oraz FEDP na lata 2021-2027 będą przeznaczane na realizację działań w zakresie deinstytucjonalizacji usług społecznych poprzez stymulowanie i finansowanie działań rozwojowych, na tworzenie CUS, rozwój mieszkalnictwa czy rozwój usług opiekuńczych.

Zmiana sposobu realizacji usług społecznych odbywa się na poziomie społeczności lokalnych, jest powiązana z realizacją zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego i ich budżetem.

MONITORING I EWALUACJA

Bazą informacji statystycznej, zbieranej na potrzeby wskaźników monitorowania będą dane Oceny Zasobów Pomocy Społecznej. Poza tym bazę tę będą stanowiły informacje i dane otrzymane od instytucji i grup środowiskowych, dotyczące realizacji harmonogramu.

Informacja z monitoringu Strategii będzie przedstawiana podczas sesji Rady Miasta przez Koordynatora w ramach sprawozdań rocznych OPS oraz Raportów o stanie gminy. Odnosić się będą do celów, kierunków działania i harmonogramu Strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Szczuczyn na lata 2026-2034 ma charakter otwarty i elastyczny.

Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmienione i dostosowane do sytuacji społecznej.

ZAKOŃCZENIE

Podczas wdrażania celów i kierunków Strategii ważne będzie zastosowanie przez jej realizatorów ośmiu zasad budowania społeczności lokalnej:

1. Zasady samopomocy – przejawia się w istnieniu i rozwoju pomocy wzajemnej ludzi, zmagających się z podobnymi problemami życiowymi oraz pomocy silniejszych dla słabszych; zazwyczaj w ramach niewielkich nieformalnych grup.
2. Zasady przezorności – oznacza, że bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być tylko efektem świadczeń ze strony społeczeństwa, ale wynikać powinno także z odpowiedzialności człowieka za przyszłość własną i rodziny.
3. Zasady solidarności społecznej – najczęściej rozumiana jako przenoszenie konsekwencji, niekiedy utożsamiana z solidaryzmem społecznym, oznaczającym wyższość wspólnych interesów członków społeczeństwa nad interesami poszczególnych klas lub warstw.
4. Zasady pomocniczości – oznacza przyjęcie określonego porządku, w jakim różne instytucje społeczne dostarczają jednostce wsparcia, gdy samodzielnie nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb; w pierwszej kolejności pomoc powinna pochodzić od rodziny, a następnie od społeczności lokalnej, a na końcu od Państwa.
5. Zasady partycypacji – wyraża się w takiej organizacji życia społecznego, by poszczególni ludzie mieli możliwości pełnej realizacji swoich ról społecznych, zaś poszczególne grupy mogły zajmować równoprawne z innymi miejsce w społeczeństwie.
6. Zasady samorządności – stanowi realizację takich wartości, jak wolność, podmiotowość człowieka; realizowana jest poprzez taką organizację życia społecznego, by jednostki i grupy miały zagwarantowane prawo do aktywnego udziału w istniejących już instytucjach społecznych i tworzenia nowych instytucji w celu skuteczniejszego zaspokajania potrzeb i realizacji interesów.
7. Zasady dobra wspólnego – przejawia się w takich działaniach władz publicznych, które uwzględniają korzyści i interesy wszystkich obywateli i polegają na poszukiwaniu kompromisów tam, gdzie interesy te są sprzeczne.
8. Zasady wielosektorowości – polega na równoczesnym funkcjonowaniu publicznych podmiotów polityki społecznej, organizacji pozarządowych i instytucji rynkowych, które dostarczają środków i usług służących zaspokajaniu potrzeb społeczeństwa.

Urząd Miejski w Szczuczynie
Plac 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn

Ośrodek Pomocy Społecznej w Szczuczynie
Plac 1000-lecia 23, 19-230 Szczuczyn

Szczuczyn – wspólnota, która wspiera.